

UNIVERSITY OF LAPLAND
LAPIN YLIOPISTO

***LAPIN YLIOPISTON TOIMINTAKERTOMUS
VUODELTA 2004***

***HYVÄKSYTTY LAPIN YLIOPISTON HALLITUKSEN
KOKOUKSESSA 23.3.2005***

1	TOIMINTAKATSAUS	1
1.1	YLIOPISTON TEHTÄVÄ	1
1.2	ORGANISAATIO	1
1.3	RAHOITUS	2
1.4	PERUS- JA JATKOTUTKINTOKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	5
1.4.1	Perustutkintokoulutus	5
1.4.1.1	Tutkintorakenteen uudistus	5
1.4.1.2	Opintojen ohjaus	6
1.4.1.3	Langaton kampus	7
1.4.2	Jatkotutkintokoulutus	7
1.4.2.1	Valtakunnalliset tutkijakoulut	8
1.4.2.2	Lapin yliopiston tutkijakoulu	9
1.4.2.3	Ammattitutkijahanke	10
1.4.3	Virtuaaliyliopisto	11
1.4.4	Kirjasto- ja tietopalvelut	12
1.5	TILAT	12
1.6	TOIMINNAN ARVIOINTI	13
1.7	RAKENTEELLINEN KEHITTÄMINEN	14
2	TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN KUVAUS	15
2.1	VAIKUTTAVUUS, TALOUDELLISUUS JA TUOTTAVUUS	15
2.1.1	Tutkimus, taiteellinen toiminta ja jatkokoulutus	15
2.1.1.1	Jatkokoulutus	15
2.1.1.2	Tutkimustoiminta	17
2.1.1.3	Taiteellinen toiminta	22
2.1.2	Peruskoulutus	23
2.1.2.1	Opiskelijavalinta	23
2.1.2.2	Perustutkinnot	25
2.1.2.3	Valmistuneiden työllistyminen	28
2.1.3	Kansainvälisyys	29
2.1.3.1	Kansainvälisyys perustutkintokoulutuksessa	29
2.1.3.2	Arktinen yhteistyö	33
2.1.3.3	Venäjä-yhteistyö	33
2.1.4	Aikuiskoulutus	34
2.1.4.1	Avoin yliopisto-opetus	34
2.1.4.2	Ammatillinen täydennyskoulutus	36
2.1.5	Yhteiskunnallinen palvelutoiminta	37
2.1.5.1	Maakuntakorkeakoulu	37
2.1.5.2	Alueellinen kehittämistoiminta	38
2.1.5.3	Ennakointi- ja arviointitoiminta	39
2.1.5.4	Design Park	39
2.1.5.5	Meri-Lappi Instituutti	40
2.1.6	Harjoittelukoulu	41
2.1.6.1	Opettajankoulutuksen ja opetusharjoittelun kehittäminen	41
2.1.6.2	Täydennyskoulutus ja tieteellinen yhteistyö tiedekunnan kanssa	42
2.1.6.3	Kokeilu- ja kehittämistoiminta	42
2.1.6.4	Kansainvälinen toiminta	43
2.2	KANNATTAVUUS	44
2.2.1	Liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta	44
2.2.2	Julkisoikeudellinen maksullinen palvelutoiminta	45
2.2.3	Muu budjettirahoitusta täydentävä rahoitus	46
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN TARKASTELU	47
3.1	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	47
3.2	TILINPÄÄTÖSLASKELMAN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT	50
4	ALLEKIRJOITUKSET	61

Kuviot	Sivu
<i>Lapin yliopiston organisaatio 2004</i>	2
<i>Lapin yliopiston tilinpäätökset 1994-2004 (1 000 €)</i>	3
<i>Lapin yliopistoon ensisijaisesti hakeneet ja hyväksytyt 1994-2004</i>	23
<i>Perustutkinto-opiskelijat 1994-2004</i>	24
<i>Lähteneet ja saapuneet vaihto-opiskelijat 1994-2004</i>	30
<i>Avoimen yliopiston laskennalliset opiskelijapaikat 1996-2004</i>	35
<i>Aikuiskoulutukseen osallistuneet opiskelijat 1994-2004</i>	36

Taulukot	Sivu
<i>Budjettirahoituksen käyttö menolajeittain (1 000 €) 2002-2004</i>	3
<i>Ulkopuolisen rahoituksen käyttö rahoituslähteittäin (1 000 €) 2002-2004</i>	4
<i>Yliopiston tulosalueittaiset kustannukset (budjettirahoitus, 1 000€)</i>	5
<i>Yliopiston tulosalueittaiset kustannukset (kokonaisrahoitus, 1 000 €)</i>	5
<i>Lapin yliopiston tohtorin tutkinnot ja tutkintotavoitteet 2004</i>	15
<i>Lapin yliopiston tohtorin tutkinnot 2002-2004</i>	15
<i>Tohtorin tutkinnot/professori 2002-2004</i>	16
<i>Tutkimuksen tulosalueen kustannukset 2002-2004</i>	16
<i>Tieteelliset julkaisut 2001-2003</i>	21
<i>Tieteelliset julkaisut/professori</i>	21
<i>Taiteellisen toiminnan kustannukset 2002-2004</i>	22
<i>Lapin yliopiston tutkinnot ja tutkintotavoitteet koulutusaloittain 2004</i>	25
<i>Lapin yliopiston perustutkinnot 2002-2004</i>	25
<i>Ylemmät korkeakoulututkinnot/opetushenkilöstö 2002-2004</i>	26
<i>Opintojen läpäisyprosentti</i>	26
<i>Tutkintojen keskimääräiset suorittamisajat 2001-2003</i>	27
<i>Tutkintojen keskimääräiset laajuudet (ov) 2002-2004</i>	27
<i>Alemmat korkeakoulututkinnot 2002-2004</i>	27
<i>Perustutkintokoulutuksen kustannukset 2002-2004</i>	27
<i>Perustutkinnon suorittaneiden työllistyminen 2001-2003</i>	28
<i>Ulkomailla opiskeleiden määrät 2003-2004</i>	29
<i>Ulkomailla saapuneiden opiskelijoiden määrät 2003-2004</i>	30
<i>Avoimesta yliopistosta tutkinto-opiskelijoiksi siirtyneet 2004</i>	34
<i>Avoimen yliopiston opiskelijat, suoritettut ja tarjotut ov:t</i>	35
<i>Aikuiskoulutuksen kustannukset 2002-2004</i>	36
<i>Yhteiskunnallisen palvelutoiminnan kustannukset 200-2004</i>	37
<i>Harjoittelukoulun tunnuslukuja 2002-2004</i>	43
<i>Kustannusvastaavuuslaskelma. Liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta</i>	44
<i>Kustannusvastaavuuslaskelma. Julkisoikeudellinen maksullinen palvelutoiminta</i>	45
<i>Kustannusvastaavuuslaskelma. Muu budjettirahoitusta täydentävä rahoitus</i>	46

LIITTEET

<i>Lapin yliopistossa käynnissä olleita tutkimushankkeita vuonna 2004</i>	61
<i>Lapin yliopistossa käynnissä olleita alueellisia kehittämishankkeita vuonna 2004</i>	68
<i>Taiteellinen toiminta Lapin yliopistossa vuonna 2004</i>	77

1 TOIMINTAKATSAUS

1.1 Yliopiston tehtävä

Lapin yliopiston tavoitteena on edistää pohjoisten alueiden tuntemusta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista kehitystä sekä näillä alueilla asuvien ihmisten hyvinvointia. Tavoite määrittää yliopiston yhteiskunnalliseksi tehtäväksi vahvistaa pohjoisen asemaa osana Eurooppaa ja globaalia toimintaympäristöä.

Välineitä tavoitteen toteuttamisessa ovat uuden tutkimustiedon tuottaminen, sen välittäminen ja aktiivinen kehittämistoiminta. Yliopiston vahvuuksia ovat

- o toiminnan reflektiivisyys
- o ympäröivän yhteiskunnan tuntemus
- o palvelu- ja elämysosaaminen
- o media- ja muotoiluosaaminen osana tiedeyliopistoa
- o vahva aikuiskoulutus

Yliopiston strategia pyrkii näiden vahvuuksien vahvistamiseen. Toiminnan reflektiivisyyttä lisäämällä yliopistosta luodaan *rakentavan kasvun ympäristö* yliopiston henkilökunnalle, opiskelijoille ja muille sen toimintaympäristöön kuuluville. Yliopiston laajoja kansainvälisiä verkostoja edelleen tiivistämällä ja vahvistamalla yliopistosta kehitetään *johtava pohjoisen osaamisen keskus Euroopassa* yliopiston edustamilla aloilla.

Rakenteellista monialaisuutta yhteistyösopimuksilla edelleen laajentaen yliopistosta kehitetään *monialainen palvelu- ja elämystuotannon asiantuntija*. Tieteen, taiteen ja teknologian yhteistyöllä yliopistosta kehitetään *edellytyksien luoja uusien elinkeinojen syntymiselle ja pohjoisen elinkeinorakenteen uudistumiselle*. Yliopistollista, myös tutkintoon johtavaa, aikuiskoulutusta maakuntakorkeakoulutoiminnalla vahvistamalla yliopistosta tulee myös *yhä useamman lappilaisen kouluttaja*.

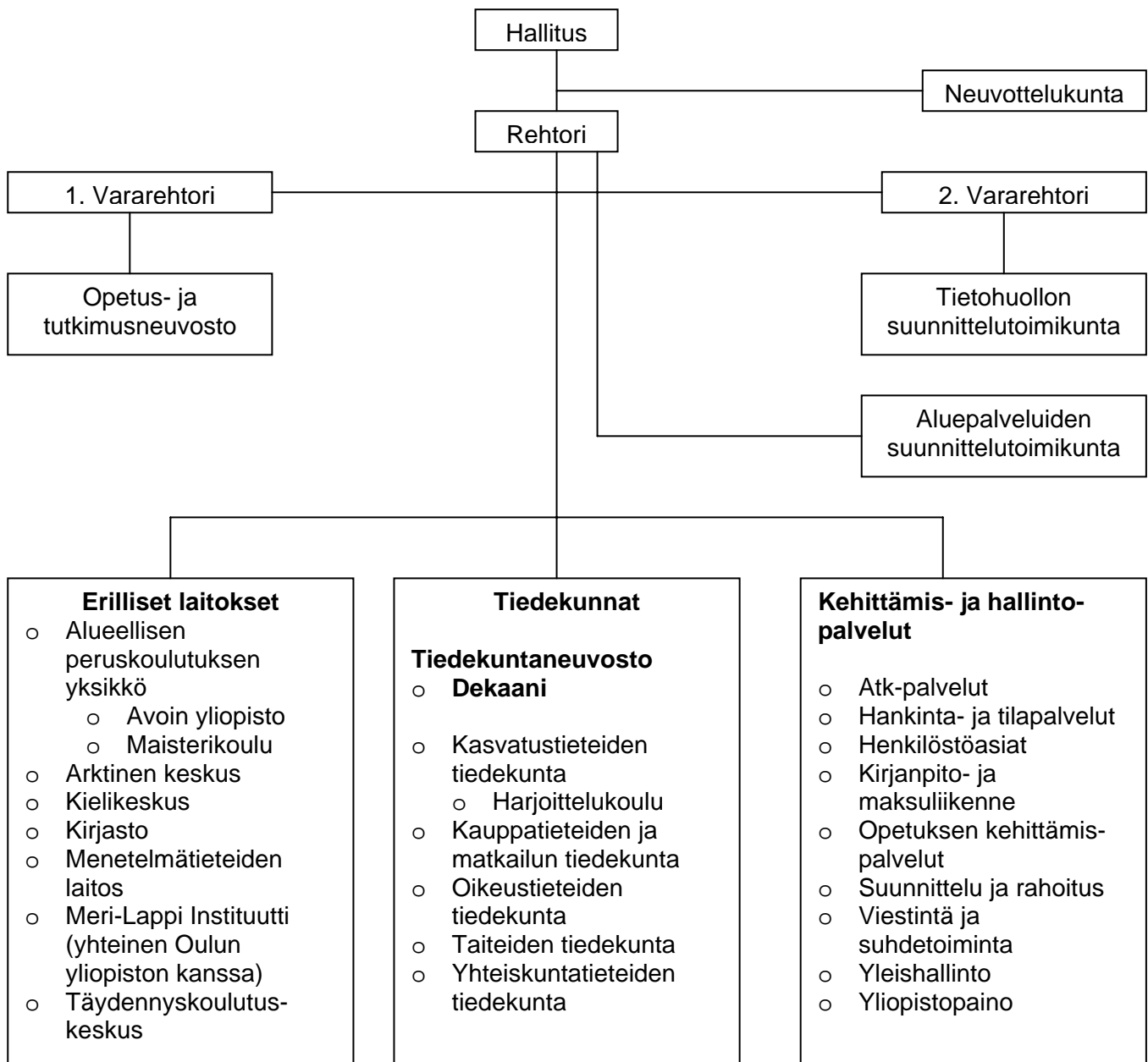
1.2 Organisaatio

Vuoden 2004 alusta yliopistossa aloitti toimintansa yliopiston viiden tiedekunta, kauppatieteiden ja matkailun tiedekunta. Tiedekunta muodostettiin aiemmin yhteiskuntatieteiden tiedekunnan tulosyksikkönä toimineesta talouden ja matkailun laitoksesta.

Vuoden 2004 alussa perustettu *opetus- ja tutkimusneuvosto* vastaa yliopiston opetuksen ja tutkimuksen laadun kehittämisestä. Neuvoston alaisuuteen perustettiin vuoden 2004 aikana Lapin yliopiston tutkimusstrategiaryhmä ja tutkimuseettinen ryhmä.

Tietohuollon koordinoinnista aikaisemmin vastannut tietohuoltoyksikön johtokunta korvattiin vuoden 2004 alussa *tietohuollon suunnittelutoimikunnalla*. Uutena toimikuntana vuoden 2004 alussa aloitti toimintansa aluepalveluiden suunnittelutoimikunta. Sen tehtävänä on yliopiston alueellisen kehittämistoiminnan ja aikuiskoulutuksen strateginen suunnittelu, koordinointi ja seuranta.

Kuvio 1. Lapin yliopiston organisaatio 2004

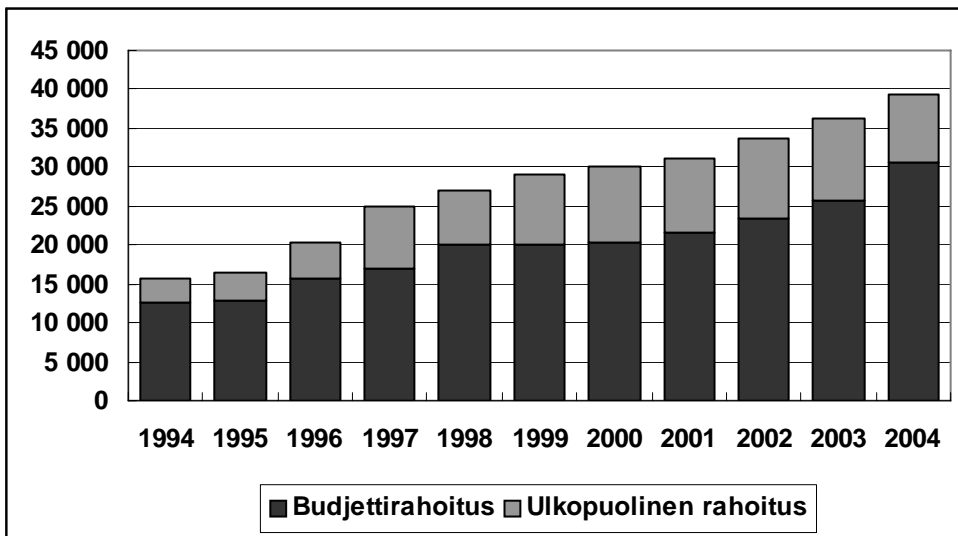

1.3 Rahoitus

Yliopiston kokonaismenot, ilman harjoittelukoulua, olivat 39,3 M€ vuonna 2004. Menot kasvoivat 8,3% vuodesta 2003. Budjettirahoituksella menoista katettiin 30,5 M€ (77,7%) ja ulkopuolisella rahoituksella 8,8 M€ (22,3%). Budjettirahoituksen käyttö kasvoi edellisvuodesta 18,8%. Ulkopuolisen rahoituksen käyttö puolestaan väheni 16,8% vuodesta 2003.

Koko yliopistolaitoksen kokonaismenot olivat 1,9 miljardia euroa vuonna 2004. Menot kasvoivat 5,5% vuodesta 2003. Yliopistojen budjettirahoitteiset menot vuonna 2004 olivat 1,2 miljardia euroa (64,2%) ja ulkopuolisella rahoituksella katetut menot 690 miljoonaa euroa (35,8%). Yliopistojen budjettirahoitteiset menot kasvoivat 4,2% ja ulkopuolisella rahoituksella katetut menot 8,0% edellisvuodesta.

Kuvio 2. Lapin yliopiston tilinpäätökset 1994-2004 (1 000 €)

Taulukko 1. Budjettirahoituksen käyttö menolajeittain (1 000 €) 2002-2004

<i>Menolaji</i>	2004	%	2003	%	2002	%
<i>Henkilöstömenot</i>						
Lay	19 619	64	16 964	66	15 382	66
<i>Yliopistot yht.</i>	789 174	64	744 615	63	699 531	62
<i>Muut toimintamenot</i>						
Lay	6 641	22	4 882	19	4 269	18
<i>Yliopistot yht.</i>	189 686	15	199 303	17	195 511	17
<i>Tilakustannukset</i>						
Lay	4 268	14	3 856	15	3 652	16
<i>Yliopistot yht.</i>	256 034	21	241 373	20	227 636	20
<i>Yhteensä</i>						
Lay	30 527		25 702		23 303	
<i>Yliopistot yht.</i>	1 234 894		1 185 291		1 122 678	

Taulukko 2. Ulkopuolisen rahoituksen käyttö rahoituslähteittäin (1 000€) 2002-2004

Rahoituslähde	2004	%	2003	%	2002	%
<u>Muu kotimainen*)</u>						
Lay	3 741	43	4 337	41	4 720	45
Yliopistot yht.	258 332	37	256 066	40	254 542	39
<u>EU**)</u>						
Lay	3 221	37	4 322	41	3 919	38
Yliopistot yht.	73 689	11	71 786	11	66 870	10
<u>Suomen Akatemia</u>						
Lay	1 140	13	1 072	10	1 031	10
Yliopistot yht.	144 482	21	121 395	19	112 789	18
<u>Kotimainen yritys</u>						
Lay	367	4	254	2	192	2
Yliopistot yht.	100 196	15	88 834	14	102 677	16
<u>Muu ulkomainen***)</u>						
Lay	174	2	274	3	21	0
Yliopistot yht.	11 878	2	12 102	2	12 611	2
<u>Tekes</u>						
Lay	142	2	297	3	434	4
Yliopistot yht.	91 339	13	78 000	12	84 444	13
<u>Ulkomainen yritys</u>						
Lay	0	0	0	0	107	1
Yliopistot yht.	10 095	1	10 971	2	10 613	2
<u>Yhteensä</u>						
Lay	8 785		10 556		10 424	
Yliopistot yht.	690 011		639 154		644 546	
*) Muut ministeriöt (myös muu OPM), Finnvera, SITRA, lääninhallitus, kunnat, kuntayhtymät, yksityiset säätiöt ja rahastot, EU:n sosiaali- ja aluekehitysrahastojen kansalliset osuudet						
**) Suoran EU-rahoituksen lisäksi sosiaali- ja aluekehitysrahastojen EU-osuudet						
***) mm. ulkomaiset yliopistot ja kansainväliset järjestöt						

Tulosalueittaiset kustannukset

Yliopiston kustannuksista noin puolet on perustutkintokoulutuksen kustannuksia. Tutkimuksen tulosalueen (jatkotutkintokoulutus, muu tutkimus) osuus kustannuksista nousi noin kolmannekseen vuonna 2004 edellisvuoden hieman yli 20 prosentin osuudesta. Vastaavasti yhteiskunnallisen palvelutoiminnan osuus kustannuksista väheni noin kymmeneen prosenttiin vuonna 2004. Vuonna 2003 yhteiskunnallisen palvelutoiminnan osuus kustannuksista oli noin 20%. Aikuiskoulutuksen ja taiteellisen toiminnan osuudet kustannuksista olivat vuonna 2004 yhtä suuria kuin vuonna 2003.

Taulukko 3. Yliopiston tulosalueittaiset kustannukset (budjettirahoitus, 1 000 €)

<i>Tulosalue</i>	<i>2004</i>		<i>2003</i>	
	<i>€</i>	<i>%</i>	<i>€</i>	<i>%</i>
<i>Perustutkintokoulutus</i>	16 346	53	13 265	53
<i>Jatkotutkintokoulutus</i>	5 785	19	3 880	16
<i>Muu tutkimus</i>	3 672	12	1 975	8
<i>Yht.kunnallinen palv.toim.</i>	2 850	9	4 249	17
<i>Aikuiskoulutus</i>	1 496	5	1 019	4
<i>Taiteellinen toiminta</i>	497	2	491	2
<i>Yhteensä</i>	30 646	100	24 879	100

Taulukko 4. Yliopiston tulosalueittaiset kustannukset (kokonaisrahoitus, 1 000 €)

<i>Tulosalue</i>	<i>2004</i>		<i>2003</i>	
	<i>€</i>	<i>%</i>	<i>€</i>	<i>%</i>
<i>Perustutkintokoulutus</i>	18 423	47	17 710	50
<i>Jatkotutkintokoulutus</i>	7 071	18	5 259	15
<i>Muu tutkimus</i>	5 685	14	2 792	8
<i>Yht.kunnallinen palv.toim.</i>	5 250	13	7 060	20
<i>Aikuiskoulutus</i>	2 490	6	2 185	6
<i>Taiteellinen toiminta</i>	511	1	659	2
<i>Yhteensä</i>	39 430	100	35 665	100

1.4 Perus- ja jatkotutkintokoulutuksen kehittäminen

1.4.1 Perustutkintokoulutus

1.4.1.1 Tutkintorakenteen uudistus

Lapin yliopiston perustavoitteena tutkintorakenteen uudistamisessa on kytkeä eri tason tutkinnot tiukasti yhteen. Kandidaatin- ja maisteritutkinnon osalta on lähdetty siitä, että maisterintutkinto on perustutkinto, jolloin alemman tutkinnon keskeisenä tehtävänä on antaa valmiudet maisterintutkintoon. Lisäksi maisterintutkintojen osalta on ajateltu, että työelämävalmiuksien ohella maisterintutkinnon on annettava myös tutkimusvalmiuksia. Maisteriopintoihin on rakennettu reittejä, jotka mahdollistavat suuntautumisen jatkotutkintokoulutukseen ja tutkijanuralle.

Tutkintorakenneuudistuksen tärkeimmiksi ja keskeisimmiksi haasteiksi ja mahdollisuuksiksi nähdään opetussuunnitelmatyö. Erityisesti on painotettu oppiaineiden sisällön ja rakenteen arviointia ja kehittämistä vastaamaan kaksiportaisen tutkintorakenteen tavoitteita.

Tiedekunnat ovat tehneet omaa kehittämistyötään ja osallistuneet valtakunnallisiin työryhmiin. Kehittämistyötä on tukenut rehtorin asettama yliopiston tutkintorakenneyöryhmä sekä yliopiston opetuksen kehittämispalvelut. Opetuksen kehittämispalveluiden tehtävänä on ollut

- tiedottaminen
- käytännön kehittämistyön tukeminen
- seminaarit
- kouluttaminen ja ohjaaminen sekä
- opetuksen kehittämiseen liittyvän tutkimuksen seuraaminen ja muiden yliopistojen käytäntöjen arviointi

Opetuksen kehittämispalvelut järjesti myös Lapin yliopiston oman tutkinnonuudistuspäivän. Päivän aiheina olivat opintojen ydinaines ja mitoittaminen, hops ja tuutorointi sekä opetuksen ja oppimisen laatu. Vuoden 2004 aikana tiedekunnat ovat saaneet tutkintojen rakenteet valmiiksi ja hyväksytyiksi sekä aloittaneet ydinainesanalyysien ja kurssien työmäärien arvioinnin.

1.4.1.2 Opintojen ohjaus

Perustutkintotavoitteiden saavuttamiseksi tiedekunnissa on tehostettu opintojen suunnittelua, ohjausta ja seurantaa. Erityisesti on kehitetty opettajatuutorointia ja henkilökohtaisten opintosuunnitelmien käyttöönottoa. Tuutorointi on sisällytetty myös opettajien työsuunnitelmiin.

Lisäksi tiedekunnat ovat tehostaneet opintojen etenemisen seurantaa. Niiden tuloksena opintojen loppuvaiheessa opinnoissaan viivästyneille opiskelijoille on tehty räätälöityjä ohjausjärjestelyjä. Myös yliopiston työelämä- ja rekrytointipalvelut on ollut mukana näissä hankkeissa. Työelämän gradulla maisteriksi –projektilla tuettiin graduntekovaiheessa opinnoissaan viivästyneitä järjestämällä opiskelijoille ryhmätapaamisia ja yksilöohjausta sekä välittämällä gradunaiheita. Eniten projekti kiinnosti sosiaalityön opiskelijoita. Heistä monilla opinnot ovat keskeytyneet, kun Oulun seudulla pula sosiaalityöntekijöistä on tarjonnut paljon työtilaisuuksia.

Myös yliopiston *opetuksen kehittämispalveluiden* koulutustoiminnan tavoitteena on ollut opiskelijan ohjaustoiminnan selkiinnyttäminen, tehostaminen ja monipuolistaminen. Tätä tavoitetta on tukenut akateemisten opiskelutaitojen kehittämiseen tarkoitettun verkkokurssin (2 ov) tarjoaminen uusille opiskelijoille. Kurssi on hyväksytty kaikkien tiedekuntien opintosuunnitelmiin.

Opetuksen kehittämispalveluiden muulla koulutuksella on pyritty kehittämään opetushenkilökunnan gradunohjauksen valmiuksia, opettajatuutoreita sekä opettajien oman opettajuuden kehittymistä. Henkilökohtaisiin opetussuunnitelmiin on etsitty yliopiston omia linjauksia tarkoituksena luoda toimintaohjeet ja suunnitelmapohjat kaikkien tiedekuntien käyttöön.

1.4.1.3 Langaton kampus

Lapin yliopistossa toteutettiin vuoden 2004 aikana merkittävä perustutkinto-opiskelijoiden oppimisympäristön ja opetuksen toimintakulttuuriin muutos, kun yliopiston uudet perusopiskelijat saivat käyttöönsä omat *kannettavat tietokoneet*. Yliopisto muuttui ns. langattomaksi kampukseksi, jolloin henkilökohtainen tietokone on mahdollista kytkeä langattomasti verkkoon kaikissa Lapin yliopiston päärakennuksen luentosaleissa ja opiskelutiloissa. Tavoitteena on luoda ajasta ja paikasta riippumaton, opiskelijakeskeinen opetus- ja opiskelukulttuuri, joka tuo opintoihin lisää joustavuutta ja auttaa opiskelijaa etenemään opinnoissaan.

Kannettavien tietokoneiden ja langattoman tietoverkon hyödyntämistä opetuksessa, oppimisessa ja opiskelussa seurataan MobIT-tutkimushankkeessa. Hankkeella selvitetään,

- o kuinka paljon ja miten kannettavien tietokoneiden ja langattoman tietoverkon käyttöönoton koetaan vaikuttavan opetukseen, opiskeluun ja oppimiseen
- o miten vaikutusten koetaan muuttuvan viisivuotisen seurannan aikana
- o mitä pedagogisia hyötyjä, haittoja, uhkia ja mahdollisuuksia käyttöön koetaan liittyvän
- o miten kannettavien tietokoneiden ja langattoman tietoverkon käyttöönotto vaikuttaa opiskelijoiden liittymiseen opiskelijayhteisöön ja yhteisön toimintaan, opiskeluun sekä oppimiseen.

1.4.2 Jatkotutkintokoulutus

Jatkokoulutuksessaan tiedekunnat ovat pyrkineet kehittämään opetus- ja ohjauskäytäntöjä sekä tukemaan jatko-opintojen ulkopuolista ohjausta ja opiskelijoiden kansallista ja kansainvälistä verkostoitumista. Jatko-opiskelijoille on nimetty ns. valvojaprofessoreja tukemaan jatko-opintosuunnitelmien laadintaa sekä ohjauksen järjestämistä. Pyrkimyksenä on saada kaikille jatko-opiskelijoille henkilökohtaiset jatko-opinto- ja ohjaussuunnitelmat.

Tiedekuntien uusien jatko-opiskelijoiden ja ulkomaisten jatko-opiskelijoiden rekrytoinnille on yliopiston sisäisissä tulossopimuksissa asetettu tavoitteet. Uusien jatko-opiskelijoiden rekrytoinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tehokkaan opiskelun mahdollisuuksiin ja sitoutumiseen. Myös uusille jatko-opiskelijoille on pyritty määräämään ohjaaja, jotta varmistettaisiin jatko-opintojen tehokas ohjaus alusta lähtien.

1.4.2.1 Valtakunnalliset tutkijakoulut

Vuoden 2004 aikana Lapin yliopisto koordinoi kolmea valtakunnallista tutkijakoulua, joita ovat oikeustieteiden valtakunnallinen tutkijakoulu, sosiaalityön tutkijakoulu ja arktisen tutkimuksen tutkijakoulu.

Oikeus muuttuvassa yhteiskunnassa

OMY on opetusministeriön ja Suomen Akatemian rahoittama tutkijakoulu, johon kuuluu 11 oikeustieteen koulutusalan tutkimusyksikköä. Mukana ovat kaikki oikeustieteelliset tiedekunnat ja muut merkittävimmät oikeustieteen tutkimuskeskukset Suomessa.

Tutkijakoulun nimi, "Oikeus muuttuvassa yhteiskunnassa" (OMY), viittaa tutkijakoulun merkitykseen eli siihen, kuinka kansallinen oikeusjärjestelmämme on muuttunut merkittäväällä tavalla 1990-luvulla. Oikeuden kansainvälistyminen ja integraatio-oikeus kuuluvat jokaiselle oikeudenalalle. Uudet ongelmaryhmät, kuten biodiversiteettioikeus, informaatio-oikeus, geenitekniikka, immateriaalioikeuksien uudet ulottuvuudet tai perus- ja ihmisoikeuksien korostunut merkitys näkyvät kaikilla oikeudenalalla.

OMY on syntynyt tarpeesta ymmärtää oikeutta uudella tavalla. Oikeus ei ole enää vain jälkikäteen toteutettavaa konfliktien ratkaisua, vaan enenevässä määrin yhteiskunnan muovaamiseen ja ohjaamiseen tähtäävää toimintaa. Tällainen oikeuden muuttunut rooli edellyttää syvällistä tutkimusta, kokonaisvaltaista näkemystä ja uutta oikeuden perustutkimusta, jolla tuotetaan kvalifioitua oikeudellista tietoa. Se edellyttää myös perinteisen oikeustieteellisen tutkimuksen yhdistämistä entistä paremmin talous- ja yhteiskuntatieteellisiin tutkimusperinteisiin. Oikeustieteen alalla toimii lukuisia tutkimusprojekteja, mutta niiden välinen yhteistoiminta ja yleinen metodikoulutus on ollut vähäistä.

OMY:llä on kolme päätavoitetta: korkea laatu, valtakunnallisuus ja kansainvälisyys. Oikeustieteen alalla kyseessä on ensimmäinen aidosti valtakunnallinen tutkijakoulu. Hanke kattaa kaikki oikeudenalat. Tutkijakoulun avulla organisoidaan valtakunnallisesti oikeustieteen jatkokoulutusta ja tehostetaan metodikoulutusta.

SOSNET

Lapin yliopisto on koordinoitunut vuodesta 2000 lähtien valtakunnallista sosiaalityön yliopistoverkosta, SOSNETia. Yliopistoverkosto perustettiin kiinteyttämään ja jäntevöittämään sosiaalityön koulutusyksiköiden olemassa olevaa yhteistyötä ja edistämään uusien yhteistyömuotojen löytymistä.

Verkostoitumisen perustehtävänä on sekä eriyttää koulutusyksiköiden vahvuudet että löytää yhteisen kehittämisen osa-alueet. Verkostoon kuuluvat Lapin yliopiston sosiaalityön laitoksen lisäksi Helsingin yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitos, Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos, Tampereen yliopiston sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos, Turun yliopiston sosiaalipolitiikan laitos.

SOSNETin puitteissa tehty yhteistyö on vakiintunut sisältämään seuraavat toimintamuodot:

1. Sosiaalityön ja sosiaalipalveluiden valtakunnallinen tutkijakoulu. Vuonna 2004 tutkijakoulussa opiskeli 25 tutkijakoulutettavaa
2. Sosiaalityön ammatillinen lisensiaatinkoulutus lapsi- ja nuorisososiaalityön, marginalisaatiokysymysten sosiaalityön, kuntouttavan sosiaalityön ja yhteisö-sosiaalityön erikoisaloilla
3. Peruskoulutusyhteistyö: sosiaalityön koulutuksen ja yliopistokohtaisen profiloitumisen kehittäminen, sosiaalityön alakohtaisen tutkintorakenneuudistuksen koordinaatio, käytännön opetuksen kehittäminen, yhteisen opetuksen ja koulutuksen kehittäminen
4. Virtuaaliyliopistohanke: verkko-oppimiseen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen, verkko-opetuksessa käytettävän oppimateriaalin tuottaminen sekä laitosten henkilökunnan verkkopedagogisten valmiuksien parantaminen
5. Kansainvälinen toiminta: Venäjän lähialueiden yliopistojen kanssa toteutettava sosiaalityön koulutus- ja tutkimushanke sekä vuonna 2004 alkanut jatkohanke Sosiaalityö ja kansalaisyhteiskunta Venäjän lähialueilla
6. Tutkimusyhteistyö: sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointihanke

Arktisen tutkimuksen tutkijakoulu

Arktis-tutkijakoulu aloitti toimintansa Arktisessa keskuksessa vuonna 2003. Tutkijakoulun teemana on *Modernin kehityksen ja globaalimuutoksen yhteiskunnalliset ja ympäristövaikutukset arktisella alueella*. Tutkijakoulussa on 20 opiskelijaa Lapin, Oulun ja Helsingin yliopistoista. Tutkijakoulun ohjaajia ja liitännäisjäseniä on noin 30. He ovat em. yliopistojen lisäksi useista ulkomaisista yliopistoista ja tutkimuslaitoksista eri puolilta arktista aluetta.

Arktiksen ideana on koota yhteen eri tieteenalojen arktista tutkimusta tekeviä jatko-opiskelijoita, tukea heidän väitöskirjatyötään ja vahvistaa heidän arktista osaamistaan. Tutkijakoulun tavoitteena on tiivistää arktisia kysymyksiä käsittelevien tutkimusalojen yhteistyötä, nostaa alan tutkimuksen tieteellistä tasoa ja arvostusta sekä tehostaa jatkokoulutusta. Yhteistyötä tehdään niin Lapin yliopiston tutkijakoulujen kuin muidenkin pohjoismaisten tutkijakoulujen sekä kansainvälisten tutkijankoulutusverkostojen kanssa. Tutkijakoulun tieteenaloja ovat mm. ympäristöpolitiikka ja -oikeus, kulttuurien tutkimus, sosiologia, biologia, ekologia sekä kulttuuri- ja talousmaantiede.

1.4.2.2 Lapin yliopiston tutkijakoulu

Lapin yliopiston yhteinen tutkijakoulu eli talon tutkijakoulu edesauttaa yliopiston tutkimustoiminnan ja tutkijakoulutuksen tavoitteiden toteutumista

- tehostamalla tutkijakoulutusta koko yliopistossa
- tukemalla tutkijoiden ammatillista osaamista
- edistämällä tutkimusryhmien kehittymistä ja tutkimuksen profiloitumista
- vahvistamalla yliopiston tutkimuksen ja tutkijoiden kansainvälistä kiinnittymistä ja näkyvyyttä kansainvälisissä tutkimusverkostoissa

Tutkijakoulu suunnittelee, koordinoi ja järjestää tutkijankoulutusta kaikille Lapin yliopiston jatko-opiskelijoille. Talon tutkijakoulu muodostaa monitieteisen kohtaamisen tilan yhdistäen tutkijoita ja erillisten tutkijakoulujen opiskelijoita. Tutkijakoulu aktivoi jatko-opiskelijoita sekä auttaa kehittämään omaa tutkijan ammattitaitoa, luomaan monitieteisiä tutkimusryhmiä sekä hyödyllisiä kotimaisia ja kansainvälisiä tutkimusverkostoja. Kaikki tutkijakoulun kurssit ovat avoimia kaikkien tiedekuntien opiskelijoille, mikä on mahdollistanut aidon monitieteisen yhteistyön ja kohtaamisen tilan.

Tutkijakoulun opetustarjonnan suunnittelun perusideana on ajatus siitä, että tutkimustoiminnan vahvistamiseen tarvitaan tutkijan ammattitaitoa, tutkimuksen tekemisen eri vaiheita sekä tutkimusyhteisön toimintaa tukevia toimintatapoja perinteisen ”kouluttamisen” sijasta. Tutkijakoulu ”opettaa” parhaiten vastaamalla tutkimuksen ja tutkijoiden tarpeisiin ja toimimalla sitoutuneena tutkimusyhteisönä. Omalta osaltaan sen ohjelma pyrkii vahvistamaan jatko-opiskelijoiden identiteettiä ja osaamista tutkijoina ja sen kautta myös edistämään tutkimusten valmistumista ja uusien tutkimusprojektien syntymistä.

Tutkijakoulun tavoitteena oli saada 160 aktiivista jatko-opiskelijaa vuodelle 2004. Aktiivisia jatko-opiskelijoita tutkijakoululla oli 200. Opetustarjonnan tavoitteena on vuosittain 60 opintoviikkoa. Tutkijakoulu järjesti vuonna 2004 yleistä opetusta 45 opintoviikkoa ja loput 15 opintoviikkoa erilaisina virikeluentoina, seminaareina ja tutkijatapaamisina.

Tutkijakoulun opetustarjonnasta suoritettiin vuonna 2004 yhteensä 150 opintoviikkoa. Lisäksi kursseille ja tapaamisiin osallistui jatko-opiskelijoita, jotka eivät halunneet suoritustaan rekisteriin vaan osallistuivat koulutukseen ainoastaan kiinnostuksen vuoksi. Todellinen osallistuminen ja kysyntä ovat siis olleet suoritettua opintoviikkomäärää huomattavasti suuremmat.

1.4.2.3 Ammattitutkijahanke

Lapin yliopiston tutkijakoulun ammattitutkijahanke on koulutuskokonaisuus, joka on suunniteltu ammattitutkijana toimimisen ja tieteellisen tutkimuksen ammatillistumisen näkökulmasta. Koulutuskokonaisuudessa opetetaan ammattitutkijan työssä tarvittavia taitoja ja työtapoja.

Koulutuksen aloitti vuoden 2004 syksyllä 11 opiskelijaa. Mukana on opiskelijoita yliopiston kaikista tiedekunnista. Kokonaisuudessaan koulutus on noin 35 opintoviikon laajuinen, josta lukukausittain tarjotaan 5-7 opintoviikkoa.

Syksyn ohjelma koostui tutkimusseminaarista ja tiedeviestinnän kurssista. Jokainen hankkeeseen valittu aloitti myös tutkimustaan kuvaavan tekstin kirjoittamisen. Lisäksi ohjelmaan kuului kansainvälistymiseen liittyvien rahoituskanavien selvittäminen ja oman kansainvälistymisstrategian laadinta.

Yliopiston jatko-opiskelijoiden kansainvälistymisen tukena on myös tutkijakoulun ja yliopiston kansainvälisten asioiden yksikön yhdessä perustama *kansainvälistymistyöryhmä*. Työryhmän toiminnan tarkoituksena on informoida jatko-opiskelijoita erilaisista kansainvälisen liikkuvuuden ja rahoituksen mahdollisuuksista sekä avustaa kansainvälisten kontaktien hankkimisessa.

1.4.3 Virtuaaliyliopisto

Lapin yliopiston tavoitteena on lisätä opetuksen ja opiskelun tukipalveluiden tarjontaa verkossa. Erityisesti yliopisto haluaa lisätä omien virtuaaliyliopistohankkeidensa määrää ja saada Lapin yliopiston erityisosaamisalueet paremmin esille verkko-opetushankkeissa.

Yliopisto osallistui vuonna 2004 kahdeksaan Suomen virtuaaliyliopiston (SVY) tieteenalojen verkostoon ja neljään palvelujen tuottajaverkostoon. Lisäksi yliopistossa oli käynnissä ja käynnistettiin omia sisällöntuotantohankkeita.

SVY:n tieteenalojen verkostot:

- SOSNET: Lay:n koordinoima sosiaalityön valtakunnallinen yliopistoverkosto
- KasVi: Kasvatustieteiden tiedekuntien virtuaaliyliopistohanke
- Connet: Kognitiotieteen ja kognitiivisen teknologian opetusverkosto
- Oikeustieteellisten tiedekuntien jatkokoulutushanke
- Hilma: Naistutkimuksen yliopistoverkosto
- Suomen Virtuaalikielikeskus: Kielikeskusten verkosto
- Matkailualan verkostoyliopisto
- Viestintätieteiden yliopistoverkosto

SVY:n palvelujen tuottajaverkostot:

- Verkosto-Vatti: Akateemisten opiskelutaitojen kehittämishanke
- TieDot: Tieteellisen tiedonhankinnan verkko-opetushanke
- TieVie: Valtakunnallinen yliopisto-opettajien tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön virtuaaliyliopistohanke
- IT-Peda: Tieto- ja viestintäteknologian hyväksikäyttöä opetuksessa ja tutkimuksessa edistävä Suomen yliopistojen verkosto

LaY:n omat sisällöntuotantohankkeet vuonna 2004:

- Pro gradun ohjauksen toteuttaminen Optima-ympäristössä / Taiteiden tiedekunta
- Hallintotieteen opinnot verkkoon, useita kursseja / Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
- Erityispedagogiikkaa verkossa / Kasvatustieteiden tiedekunta
- Sukupuoli ja maantieteelliset marginaalit –verkkokurssi / Kasvatustieteiden tiedekunta
- Tietorakenteet ja algoritmit –verkkokurssi / Menetelmätieteiden laitos
- Digitaalista opintomateriaalia hallintotieteen kurssille / Kirjasto
- Russian Law, englanninkielinen opetusaineisto Venäjä-oikeuden perusteista / Oikeustieteiden tiedekunta
- IC-e Introduction to Intercultural Communication –verkkokurssi / Kielikeskus
- Yrittäjyyskasvatus –verkkokurssi / Täydennyskoulutuskeskus

Lisäksi yliopistolla oli useita täydentävällä rahoituksella toteutettuja sisällöntuotantohankkeita.

1.4.4 Kirjasto- ja tietopalvelut

Lapin yliopiston kirjasto- ja tietopalveluiden tavoitteena on omalta osaltaan vahvistaa yliopiston koulutus- ja tutkimustoiminnan ja edellytyksiä. Perustutkintotavoitteiden toteutumista kirjasto tukee omalla koulutuksellaan. Kasvatustieteiden, yhteiskuntatieteiden sekä kaupan ja matkailun tiedekuntien perustutkinto-opiskelijoiden kurssivaatimukseen kirjaston järjestämä tieteellisen tiedon-hankinnan koulutus kuuluu pakollisena.

Kirjasto kouluttaa opiskelijoita myös muutoin kokoelmiensa ja tietokantojensa käyttöön. Uusille opiskelijoille järjestetään opintojen alussa kirjastoinfoja ja ulkomaisille opiskelijoille omia, räätälöityjä englanninkielisiä kirjaston käyttökoulutuksia. Kirjastokoulutusta on tarjottu myös verkko-opetuksena.

Tutkimuksen ja jatkotutkintotavoitteiden toteutumista kirjasto on tukenut kehittämällä tutkijoiden ja jatko-opiskelijoiden tiedonhankintakoulutusta. Yliopiston julkaisutoimintaa kehittämällä pyritään jatkotutkijoiden työtä tekemään laajemmin tunnetuksi sekä luomaan palvelukokonaisuuksia, jotka mahdollistavat tutkijoiden keskittymisen paremmin varsinaiseen tutkimukseen.

Elektronisen aineiston osuus kirjaston kaikista aineistohankinnoista on noussut n. neljännekseen. Elektronisen aineiston käyttö on pyritty saamaan mahdollisimman tehokkaaksi yhdellä käyttöliittymällä. Siksi kirjasto on ollut mukana korkeakoulukirjastojen valtakunnallisen NELLI-tiedonhakuportaalin kehittämisessä. Portaaliin on liitetty ja kuvailtu n. 150 tietokantaa tai elektronista hakuteosta sekä kaikki Lapin yliopistossa käytössä olevat elektroniset lehdet.

Kurssikirjallisuuden hankinnassa kirjasto on tehnyt yhteistyötä tiedekuntien ja laitosten sekä opetussuunnittelutyöryhmien kanssa voidakseen kehittää palvelujaan vastaamaan opetuksen rakenteellista muutosta. Kirjasto on osallistunut myös yliopiston virtuaaliopetuksen järjestämiseen sekä digitaalisen opintomateriaalin tuottamiseen.

1.5 Tilat

Vuoden 2004 aikana aloitettiin Lapin yliopiston kolmannen rakennusvaiheen eli taiteiden tiedekunnan uudisrakennustyöt. Uudisrakennuksen myötä yliopiston kaikki tiedekunnat sijoittuvat samalle kampusalueelle. Rakennuksen on määrä olla valmis kesäkuussa 2006. Rakennuskustannukset ovat n. 20 miljoonaa euroa. Uudisrakennuksen bruttoala on 14 582 m² ja tilavuus 67 062 m³.

Uudisrakennuksen myötä yliopiston kampusalueen, Rantavitikan, tilojen neliömäärä lähes kaksinkertaistuu, sillä nykyisten Rantavitikan rakennusten neliömäärä on 16 073 m². Kaikkiaan yliopistolla oli vuonna 2004 tiloja käytössään 42 651 m². Näistä Senaatti-kiinteistöjen vuokratiloja oli 30 149 m² (71%) ja muita vuokratiloja 12 502 m² (29%).

1.6 Toiminnan arviointi

Aikuiskoulutus

Yliopiston *aikuiskoulutusta* arvioitiin tulossopimuskauden 2004-2006 aikuiskoulutuksen laatuysikköhaun yhteydessä. Arvion mukaan aikuiskoulutus näyttäytyi ulospäin hajanaisena ja pirstaleisena.

Arvioinnin tulosten perusteella yliopisto on koonnut kaikki aikuiskoulutusta ja alueellisia kehittämispalveluita tuottavat yksiköt (tiedekunnat ja välittäjäorganisaatiot) Lapin yliopiston aluepalveluiden suunnitteluosastoon. Toimikunnan tarkoituksena on koota yliopiston aluepalveluiden osaaminen tehtäväpohjaisiksi kokonaisuuksia (avoin yliopisto, alueellinen tutkintokoulutus, ammatillinen täydennyskoulutus, aluekehityshanketoiminta, aluekehityksen tutkimus, ...) ja luoda siten laajempia, nykyistä suurempaan yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen tähtääviä alueellisia toimintoja sekä selkeyttää yliopiston profiilia aluepalveluiden tuottajana ulospäin.

Yliopisto on myös vahvistanut aikuiskoulutustaan osana Lapin maakuntakorkeakoulun toimintaa. Tärkeimpiä työvälineitä ovat olleet tavoitteellinen avoin yliopisto-opetus ja alueellinen tutkintokoulutus. Maakuntakorkeakoulun avoin yliopisto-opetus ja alueellinen tutkintokoulutus tukevat seutukuntien omia elinkeinotoiminnan kehittämistavoitteita. Maakuntakorkeakoulun toisessa vaiheessa tulee toimintaan kiinteämmin mukaan myös ammatillinen täydennyskoulutus ja tutkimus.

Maisteriohjelmat

Opetusministeriö arvioi vuonna 2004 *rakennerahastovaroin toteutettuja maisteriohjelmiä*. Lapin yliopiston maisteriohjelmissä selvityksessä olivat mukana soveltavan informaatioteknologian ja yrittäjyyden maisteriohjelmat.

Arvioinnissa soveltavan informaatioteknologian maisteriohjelman haasteena pidetään tasapainoa erikoistumisosaamisen ja laaja-alaisuuden välillä sekä alan tutkimuspohjan vahvistamista. Laaja-alaisen osaamisen kouluttamiseksi monitieteisyyttä on ohjelmassa vahvistettu. Lisäksi yliopiston hallitus on asettanut soveltavan informaatioteknologian monitieteisen tutkimuksen tutkimusryhmän, jossa ovat edustettuina soveltavan informaatioteknologian, kasvatustieteiden, oikeustieteiden, yhteiskuntatieteiden, kauppatieteiden ja taiteiden tiedekuntien sovellusalueiden edustajat.

Yrittäjyyden maisteriohjelman arvioinnissa kiinnitettiin huomiota opiskelijoiden hyvään motivaatioon ja tukeen. Ohjelman rakentuminen ulkopuolisen osaamisen varaan jättää kuitenkin tutkimuspohjan ohueksi ja aiheuttaa ongelmia akateemisessa ohjauksessa. Siksi yliopiston tavoitteleva nuorisoiäluokan yrittäjyyden vahvistaminen olisi saavutettavissa esim. sivuaineaineratkaisuilla ja yrittäjyyteen erikoistava opintokokonaisuus olisi parhaiten toteutettavissa ammatillisena täydennyskoulutuksena.

1.7 Rakenteellinen kehittäminen

Lapin yliopiston keskeisimpiä rakenteellisen kehittämisen toimenpiteitä olivat vuonna 2004 uuden verkostoyhteistyöhön perustuvan kauppatieteiden ja matkailun tiedekunnan toiminnan käynnistäminen ja Lapin yliopiston Finnbarents-toimintojen ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun Venäjä-keskuksen yhdistäminen yhteiseksi Finnbarents-projektiorganisaatioksi.

Organisaatorakenteiden ohella yliopisto vahvisti virkarakennettaan strategiansa mukaisilla painopistealueilla. Vuoden 2004 aikana perustettiin mm. seuraavat opetusvirat.

- professori (muotoilun tutkimus)
- professori (pohjoinen taide)
- lehtori (kuvataidekasvatus) 1.8.2004-31.12.2006
- professori (kuntoutus), osa-aikainen 1.1.2004-31.12.2006
- lehtori (kuntoutus) 1.1.2004-31.12.2006
- professori (soveltava informaatioteknologia) 1.8.-31.12.2004
- tutkimusassistentti (soveltava informaatioteknologia) 1.1.-31.12.2005
- lehtori (mediakasvatus)
- professori (oikeusinformatiikka), kokoaikaistaminen
- lehtori (julkisoikeus, erityisesti kulutusverotus)
- assistentti (yleinen oikeustiede)
- professori (naistutkimus)
- yliassistentti (laskentatoimi)
- yliassistentti (markkinointi)
- yliassistentti (johtaminen)
- assistentti (matkailun liiketoimintaosaaminen)
- 3 tutkimusprofessoria (arktisen keskuksen tutkimualat)
- professori (tutkimusmenetelmät)
- lehtori (Northern Resources)
- professori (Venäjä-osaaminen/sosiaalityö) 1.8.2004-31.12.2006
- tutkimusjohtaja (Venäjä-osaaminen/oikeustiede) 1.8.2004-31.12.2006
- lehtori (valtio-oppi)

Opetuksen ja tutkimuksen ohella vahvistettiin yliopiston palvelurakennetta ja vakinaistettiin määräaikaista virkoja.

2 TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN KUVAUS

2.1 Vaikuttavuus, taloudellisuus ja tuottavuus

2.1.1 Tutkimus, taiteellinen toiminta ja jatkokoulutus

2.1.1.1 Jatkokoulutus

Lapin yliopiston keskimääräinen tohtorin tutkintotavoite tulossopimuskaudella 2004-2006 on 17 tutkintoa vuodessa.

Vuonna 2004 yliopistossa suoritettiin 19 tohtorintutkintoa. Määrä on Lapin yliopiston historian suurin. Edellinen tohtorintutkintoennätys oli vuodelta 2003, jolloin yliopistosta valmistui 14 tohtoria.

Taulukko 5. Lapin yliopiston tohtorin tutkinnot ja tutkintotavoitteet 2004

<i>Tiedekunta</i>	<i>Tutkinnot 2004</i>	<i>Tavoite 2004</i>	<i>Erotus +/-</i>
<i>Kasvatustieteellinen</i>	9	4	+ 5
<i>Oikeustieteellinen</i>	2	4	- 2
<i>Yhteiskuntatieteellinen</i>	6	6	0
<i>Kaupan ja matkailun</i>	1	1	0
<i>Taiteiden</i>	1	2	- 1
<i>Yhteensä</i>	19	17	+ 2

Professoria kohden laskettuna vuonna 2004 Lapin yliopistosta valmistui 0,4 tohtoria/professori, kun Suomen yliopistoista kaikki koulutusalat huomioiden valmistui 0,6 tohtoria/professori. Kasvatustieteissä Lapin yliopisto ylitti koulutusalaansa valtakunnallisen tohtorin tutkinto/professori –keskiarvon muiden koulutusalojen jäädessä hieman koulutusalojensa valtakunnallisista keskiarvoista.

Taulukko 6. Lapin yliopiston tohtorin tutkinnot 2002-2004

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
<i>Lay yhteensä</i>	19	14	7
<i>Kasvatustieteellinen ka.</i>	9	5	1
<i>Oikeustieteellinen ka.</i>	2	2	2
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. *)</i>	7	6	4
<i>Taideteollinen ka.</i>	1	1	0
<i>*)sis. yhden Kaupan ja matkailun tiedekunnan tohtorintutkinnon v.2004</i>			

Taulukko 7. Tohtorin tutkinnot/professori 2002-2004

	2004	2003	2002
Lay yht.	0,4	0,3	0,2
Yliopistot yht. *)	0,6	0,6	0,6
<i>Kasvatustieteellinen ka. Lay</i>	1,1	0,7	0,2
<i>Kasvatustieteellinen ka. yht.</i>	0,6	0,6	0,6
<i>Oikeustieteellinen ka. Lay</i>	0,1	0,1	0,2
<i>Oikeustieteellinen ka. yht.</i>	0,3	0,2	0,2
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. Lay</i>	0,4	0,4	0,4
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. yht.</i>	0,5	0,4	0,5
<i>Taideteollinen ka. Lay</i>	0,1	0,1	0,0
<i>TaiK</i>	0,2	0,1	0,1
*)kaikki koulutusalat			

Taulukko 8. Tutkimuksen tulosalueen kustannukset 2002-2004

	2004	2003	2002
<i>Jatkotutkintokoulutuksen kustannukset (1 000 €)</i>	7 071	5 259	3 711
<i>Budjettirahoituksen osuus</i>	82%	74%	73%
<i>Muun tutkimuksen kustannukset (1 000 €)</i>	5 685	2 792	2 598
<i>Budjettirahoituksen osuus</i>	65%	71%	73%
<i>Tutkimuksen tulosalue yhteensä (1 000 €)</i>	12 756	8 051	6 309
<i>Budjettirahoituksen osuus</i>	74%	73%	73%
<i>Kustannukset €/tohtorin tutkinto*)</i>	543 900	478 100	371 100
*) Jatkotutkintokoulutuksen tulosalueen kokonaiskustannukset/tutkintojen kolmen vuoden keskiarvo			

Väittelijöiden keski-ikä

Opetusministeriön ja yliopistojen välisissä vuosien 2004-2006 tulossopimuksissa on asetettu tavoitteeksi, että väittelijöiden iän mediaani laskee 32 vuoteen sopimuskauden loppuun mennessä. Lapin yliopistossa tohtoriksi väitelleiden iän mediaani oli 49 vuotta vuonna 2004. Vuonna 2003 väitelleiden mediaani-ikä oli 45 vuotta.

2.1.1.2 Tutkimustoiminta

Lapin yliopistossa tehtävässä tutkimuksessa yhdistyvät yliopiston tieteenalojen, yhteiskuntatieteiden, oikeustieteen, kasvatustieteen, talouden ja matkailun sekä taiteiden, lisäksi Arktisen keskuksen ja Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden instituutin tutkimusalueet. Näillä tutkimusalueilla yliopistossa tehtävää tutkimusta yhdistää paikkatietoisuus eli sensitiivisyys sille, kuinka asuinpaikka, sijainti taloudellisella, kulttuurisella tai geopoliittisella kartalla rakenteellistaa ja vaikuttaa ihmisten elämään.

Tyypillistä yliopiston tutkimuksessa onkin pohjoisuus. Useimmiten sillä tarkoitetaan Pohjois-Suomea, -Ruotsia ja -Norjaa. Alkuperäiskansojen ja arktisen alueen tutkimuksessa pohjoinen laajenee vieläkin pohjoisemmaksi ja myös itään ja länteen: Venäjälle, Barentsin alueelle, Alaskaan, Kanadaan ja Grönlantiin. Merkittävää Lapin yliopiston tutkimuksessa on itärajan keskeisyys. Lähes kaikilla yliopiston laitoksilla on vahvat koulutus- ja projektiyhteistyösuhteet Venäjälle.

Lapin yliopistossa tehtävässä tutkimuksessa merkittävää on myös käytännön sisällyttäminen osaksi tutkimusasetelmaa. Tutkimuksissa korostuvat käytännöstä nousseet tiedontarpeet, tai tutkijat pohtivat sitä käytäntöä tai todellisuutta, johon heidän tutkimustensa tuloksia tullaan käyttämään. Osaltaan tällainen tutkimusote johtuu yliopiston tieteenaloista, mutta myös tavoitteesta tuottaa tutkimusta, jossa tietämisen kautta päästään osaamiseen.

Ympäristötutkimus on yksi Lapin yliopiston vahvoista tutkimusalueista, sillä sitoutuminen pohjoisuuteen realisoi ympäristökysymykset monin tavoin. Ympäristö on taloudellinen resurssi, olosuhde, matkailutuote ja luonnonympäristö. Monitahoisesti ymmärrettynä ympäristö on mahdollistanut alueeseen liittyvien monitieteellisten tutkimusprojektien kehittämisen. Lapin yliopiston tutkimuksellinen erityispiirre onkin tiedekuntarajat ylittävä yhteistyö.

Pohjoiseen perspektiiviin sitoutuminen on johdattanut tutkimusta myös muutoksen tutkimiseen ja ennakoivaan tutkimuskulttuuriin. Muutoksella, sen ymmärtämisellä ja tuottamisella, ennakoimisella ja siihen sopeutumisella on suuri merkitys pohjoisten alueiden kehittämisen kannalta.

Tutkimuksen painopisteet

Pyrkimys käytännönläheisyyteen ja muutoksen tutkimiseen näkyy esim. **oikeustieteellisessä** tutkimuksessa. Tietosuojaan ja työoikeuteen liittyvä tutkimus on aiheeltaan erittäin keskeinen ihmisten arjessa samoin kuin tutkimus sopimuksista osana liikesuhteiden hallintaa.

Oikeus muuttuvassa yhteiskunnassa –tutkijakoulu on puolestaan ensimmäinen valtakunnallinen tutkijakoulu oikeustieteen alalla. Jo tutkijakoulun nimikin viittaa kansallisen oikeusjärjestyksemme merkittäviin muutoksiin 1990-luvulla. Samaa tematiikkaa tarkastelee myös vuoden 2000 perustuslakia koskeva tutkimus.

Yhteiskuntatutkimuksen laitoksen toiminnassa on painottunut yhä voimakkaammin aluekehitykseen liittyvät kysymykset. Tähän liittyen toisen sosiologian professorin viran määrittelyä muutettiin niin, että se sisältää myös aluekehityksen ja konkreettisen

sosiaalitutkimuksen. Tutkimuksen profiilissa ovat perustutkimuksen ohella painottuneet seuraavat aihepiirit:

- Etniset suhteet ja pohjoisuus
- Ympäristö
- Aluekehitys ja politiikan toimeenpanon prosessit
- Kuntatutkimus
- Työyhteisöjen ja johtamisen tutkimus
- Tuloksellisuuden arviointi
- Informaatioteknologia ja organisaatiot
- Arki ja yksilöiden mahdollisuudet
- Hyvinvointivaltioiden toiminta rakennuskauden jälkeen
- Asiakkaiden sosiaaliset oikeudet hyvinvointivaltiossa
- Globaalimuutos arktisella alueella
- EU:n pohjoinen ulottuvuus
- Arviointi
- Kuntoutus ja terveys sosiologia
- Tietoyhteiskunta ja teknologisen muutoksen sosiaalinen ulottuvuus
- Matkailututkimus, erityisesti työhyvinvointiin liittyvä terveystutkimus

Sosiaalityön laitoksen tutkimustoiminnan tavoitteina on ollut tutkimuksen profiloituminen, väitöskirjatyon tekijöiden kiinnittäminen tutkimushankkeisiin ja jatkotutkimuksen ja opetuksen integroiminen hyödyntämällä tutkijoiden osaamista opetuksessa.

Laitoksen tutkimustoiminta voidaan pelkistää viiteen painopistealueeseen, joihin eri oppiaineet (kuntoutus, psykologia ja sosiaalityö) tuovat omia näkökulmiaan.

1. *Sosiaalisten ongelmien tutkimus.* Sosiaalisista ongelmista tutkimuksen kohteina ovat seksuaalinen hyväksikäyttö, tyttöjen huumeiden käyttö, prostituutio ja perheiden vaikeudet kasvatustehtävässään. Sosiaalisia ongelmia tutkitaan ensisijaisesti uhrien ja toimijoiden näkökulmasta.
2. *Ihmisen arjen, selviytymisen ja elämäntien tutkimus* täydentää sosiaalisten ongelmien tutkimusta. Tutkimusten näkökulma on hyvinvointia ja elämässä jaksamista tukeva. Tutkimuksen koskevat suomalaisen väestön työkykyä, naisten arkea, äitiyttä ja työtä, miehen elämäntiekua ja -valintoja, vammaisia lapsia sekä ikääntyneiden elämää kokonaisuutena.
3. *Sosiaalisen palvelujärjestelmän tutkimuksen* tavoitteena on tutkia sosiaalisen palvelujärjestelmän uusia avauksia. Tutkimuksen kohteena ovat sosiaaliset yritykset, kolmannen sektorin ja julkisen sektorin välinen yhteistoiminta sekä sosiaalisen tuen erilaiset toteuttamismuodot. Tutkimusten kontekstina on usein pohjoinen periferia.
4. *Sosiaalityön, psykososiaalisen työn ja sosiaalipalvelualueiden koulutuksen tutkimus* jäsentää sosiaalityön ja sosiaalialan ammatillista toimintaa ja erilaisen osaamisen hyödyntämistä sosiaalihuollossa. Tutkittavana on myös ihmiskäsityksen ja psykososiaalisen työn väliset suhteet.
5. *Venäjä-tutkimuksen* hankkeet liittyvät Venäjän sosiaalityön kehittämiseen. Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää Venäjän sosiaalisia ongelmia ja edistää kykyä kohdata ne.

Kauppatieteiden ja matkailun tiedekunnassa vuonna 2004 tehty tutkimus pohjautuu pääosin jo ennen tiedekunnan perustamista käynnistettyihin tutkimushankkeisiin. *Laskentatoimessa* tutkimus kohdistuu ensisijaisesti rahoitusmarkkinoihin, kassavirtojen

hallintaan (cash management), tilinpäätösanalyysiin sekä johdon laskentatoimeen ja yritys juridiikan yhteisiin kysymyksiin. Kansantaloustieteessä jatkuu taloudellisten ilmiöiden kvantitatiivinen analyysi.

Markkinoinnin tutkimuksen painopistealueita ovat palvelujen markkinointi, yritysimage, matkailumarkkinointi, kuluttajakäyttäytyminen, mediaviestintä, markkinointietikka sekä markkinatutkimuksen metodiset kysymykset. Myös markkinoinnin teoria, menetelmät ja filosofia sekä vapaa-aika ja kulutus tietoyhteiskunnassa ovat olleet esillä.

Matkailututkimuksen oppiaineen suuntautumisvaihtoehtojen mukaisesti myös tutkimuksen painopisteet ovat matkailumarkkinoinnissa, matkailun kulttuuritutkimuksessa ja luontomatkailussa. Näiden lisäksi kauppatieteiden ja matkailun tiedekunnassa on tehty Suomen matkailuimagoon, matkailuelämyksen syntyyn ja olemukseen sekä maaseutumatkailuun kohdistuvaa tutkimusta. Uusimpana tutkimusteemana on matkailun hyvinvointitutkimus, jolla on tärkeitä kytkentöjä sekä vahvaan suomalaisen hyvinvointitutkimuksen perinteeseen että kuntoutuksen asiantuntemukseen.

Kasvatustieteissä vuoden 2004 aikana vakiinnutettiin naistutkimuksen roolia. Yliopiston hallitus perusti naistutkimuksen professorin ja assistentin virat ja tiedekunnassa valmisteltiin Naistutkimuksen yksikön perustamista. Esitys Naistutkimuksen yksikön perustamisesta tukee osaltaan kasvatustieteiden tiedekunnan kehittämissuunnitelman tavoitetta selkeyttää tiedekunnan keskeisiä tutkimusalueita ja lisätä kansallista ja kansainvälistä verkostoitumista.

Vuodesta 2003 osana tiedekuntaa on toiminut aiemmin erillisenä yksikkönä toiminut *Mediapedagogiikkakeskus*. Keskus koordinoi alan opetus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tiedekunnan tavoitteena on selkeyttää myös mediapedagogiikkakeskuksen asemaa ja kehittää siitä tiedekunnan profiilia vahvistava yksikkö.

Taiteiden tiedekunnassa harjoitetaan taideteollisen alan tutkimusta sekä tätä tukevaa monitieteistä tutkimusta taidekasvatuksen mediatieteen, teollisen muotoilun, tekstiili- ja vaatetusalan, graafisen muotoilun sekä taide- ja kulttuuriopintojen osa-alueilla. Tutkimuksen lähtökohtana on taiteen ja tieteen vuorovaikutus. Tavoitteena on perus- ja jatkokoulutuksen sekä hanketoiminnan toteuttaminen yhteisistä tutkimuksellisista tavoitteista käsin, joissa korostuvat mm. taiteen ja tutkimuksen vuorovaikutus sekä tuotekehitysprosesseihin, suunnittelumenetelmiin ja –teknologioihin liittyvä tutkimus.

Suunnittelun ja muotoilun tutkimuksen osa-alueita ovat niin designin kulttuuri- ja taidehistorialliset, tekniset ja sisällölliset kuin ilmaisullisetkin lähtökohdat. Suunnitteluorientoituneessa tutkimuksessa (metadesign) tavoitteena on usein jonkin tietyn sovelluksen, esim. taiteellisen teoksen tuottaminen. Tutkimusprosessi voi olla taiteellista työprosessia edeltävä, rinnakkainen tai seuraava.

Tiedekunnan tutkimustoiminnan erityiskorostuksena ovat arktisuuteen ja pohjoisuuteen liittyvät tutkimusaiheet niin fyysisen kuin kulttuurisenkin elinympäristön osalta tukien yliopiston profiloitumista pohjoiseen ulottuvuuteen. Tutkimuksen painopisteenä ovat käyttäjälähtöinen tuotesuunnittelu sekä ihmisen hyvinvointiin ja fyysiseen ja mediaaliseen elinympäristöön liittyvät tutkimukselliset ja

tuotesuunnittelulliset näkökulmat. Muotoilu-, media- ja tekstiili- ja vaate tutkimus suuntautuu mm. digitaalisiin ja älykkäisiin ympäristöihin.

Digitaalisille ympäristöille on ominaista niiden monimittakaavaisuus ja samojen sisältöjen monistuminen ja versioituminen eri ympäristöissä. Immersiivisten ja sensomotoristen kolmiulotteisten käyttöliittymien yleistymisen lähitulevaisuudessa niin kodeissa kuin työpaikoillakin synnyttää voimakkaan tarpeen tutkia digitaalisten ympäristöjen ja näihin upotettujen palvelujen käytettävyyttä. Myös tulevaisuusorientoitunut tutkimus rakentuu usein kulttuuri-, taide-, media- ja muotoiluhistorialliselle näkökulmalle.

Arktisen keskuksen monitieteinen tutkimus keskittyy ihmisen ja ympäristön vuorovaikutukseen. Kansainvälistä tutkimusta tehdään pohjoisen pallonpuoliskon arktisella, subarktisella ja boreaalisella vyöhykkeellä. Tutkimuksen sisällöllisiä painopisteitä on kolme: ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhde, globaalimuutos ja kestävä kehitys, joka pitää sisällään oikeudelliset kysymykset.

Globaalimuutoksella tarkoitetaan kattavasti yhdyntävää maailmantaloutta, luonnonvarojen hyödyntämistä sekä ilmastonmuutosta. Sen tutkimus painottuu luonnontieteisiin, mutta keskeistä on tarkastella ympäristömuutosten vaikutusta ihmisen toimintaan. Aihepiirin puitteissa tutkitaan ympäristön ja yhteiskunnan muutoksia, ekosysteemien, ihmisen toiminnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta, ja selvitetään arktisten alkuperäiskansojen ympäristöä koskevan tiedon käytön mahdollisuuksia tieteellisen tiedon ohessa.

Arktisen kestävän kehityksen tutkimus on monitieteistä ja se painottuu yhteiskuntaa, taloutta, elinkeinoja, hyvinvointia, kulttuuria sekä kansainvälistä politiikkaa koskeviin kysymyksiin huomioiden samalla ympäristö- ja luonnontieteelliset näkökulmat. Se käsittelee kansainvälistä politiikka pohjoisessa, arktisen alueen merkitystä ja turvallisuuskysymystä Euroopalle ja muulle maailmalle sekä arktiselle identiteetille.

Sen tutkimuksen teemoina ovat myös ympäristön hallinta ja päätöksenteon prosessit, luonnonvarojen modernin hyödyntämisen vaikutukset arktisen alueen yhteiskuntiin, sekä ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arviointiin liittyvän tutkimusaineiston tuottaminen.

Arktisen keskuksen *Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden* tutkimusteemat ovat Pohjoisten alueiden ympäristöoikeus, sekä vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen oikeudet, ja EU-oikeus ja kansallinen oikeus.

Informaatioteknologian tutkimustoiminta on painottunut langattomien lähiverkkojen sovelluksiin ja hyvinvointipalveluiden IT-sovellusten ihmisläheiseen suunnitteluun, käytettävyyteen ja evaluointiin erityisesti haja-asutusalueen näkökulmasta. Informaatioteknologian tutkimuspohjan vahvistamiseksi yliopisto asetti *soveltavan informaatioteknologian* monitieteisen tutkimuksen johtoryhmän, jonka tehtävänä on mm.

- o määrittellä soveltavan informaatioteknologian monitieteisen tutkimuksen painopistealueet ja tutkimusohjelma vuosille 2005-2010
- o luoda edellytyksiä uusille innovatiivisille ja laadullisesti korkeatasoisille monitieteisille tutkimushankkeille, jotka tukevat soveltavan informaatioteknologian alueen tutkintotuotantoa
- o seurata ja ehdottaa toimenpiteitä soveltavan informaatioteknologian alueella tuotetun uuden tutkimustiedon välittymistä alan opetukseen Lapin yliopistossa

Yliopiston tutkimushankkeita on kuvattu liitteessä 1.

Tieteellinen julkaisutoiminta

Tieteellisiin julkaisuihin lasketaan monografiat, referoidut artikkelit, kokoomateoksissa tai painetuissa kongressijulkaisuissa ilmestyneet artikkelit sekä yliopiston oman sarjan julkaisut.

Taulukko 9. Tieteelliset julkaisut 2001-2003

	2003		2002	
	Yht.	Ulk.julk.%	Yht.	Ulk.julk.%
Lay yht.	224	21	144	34
Yliopistot yht. *)	22 213	68	21 710	69
<i>Kasvatustieteellinen ka. Lay</i>	48	20	16	45
<i>Kasvatustieteellinen ka. yht.</i>	814	38	763	40
<i>Oikeustieteellinen ka. Lay</i>	47	9	37	24
<i>Oikeustieteellinen ka. yht.</i>	280	20	407	15
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. Lay</i>	58	5	33	24
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. yht.</i>	1 674	38	1 396	39
<i>Taideteollinen ka. Lay</i>	25	24	8	-
<i>TaiK</i>	47	62	18	56
<i>Erittelemätön ka. Lay</i>	46	59	50	54
<i>Erittelemätön ka. yht.</i>	801	69	1 046	69

Lähde: Kota-tietokanta, vuoden 2004 tiedot ilmoitettava 30.4.2005 mennessä
*) kaikki koulutusalat yhteensä

Taulukko 10. Tieteelliset julkaisut/professori 2001-2003

	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Lay yht.	4,4	3,2	3,2
Yliopistot yht. *)	10,0	9,9	9,6
<i>Kasvatustieteellinen ka. Lay</i>	6,9	2,7	2,2
<i>Kasvatustieteellinen ka. yht.</i>	6,4	6,2	6,2
<i>Oikeustieteellinen ka. Lay</i>	2,9	2,5	2,8
<i>Oikeustieteellinen ka. yht.</i>	4,0	5,9	6,8
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. Lay</i>	3,6	2,5	4,0
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. yht.</i>	8,3	7,1	8,3
<i>Taideteollinen ka. Lay</i>	2,1	0,7	1,3
<i>TaiK</i>	1,3	0,5	0,9

Lähde: Kota-tietokanta, vuoden 2004 tiedot ilmoitettava 31.5.2005 mennessä
*) kaikki koulutusalat yhteensä

Muu tieteellinen toiminta

Tieteellisten julkaisujen lisäksi yliopiston opetus- ja tutkimushenkilökunnalta kerätään vuosittain tiedot myös muusta tieteellisestä toiminnasta. Vuonna 2004 yliopiston opetus- ja tutkimushenkilökunnan muu tieteellinen toiminta oli seuraavaa:

o Asiantuntijatehtävät tieteellisissä julkaisuissa	67
o Dosentuurit	14
o Esitelmät tieteellisissä kokouksissa, konferensseissa ym.	189
o Lausunnot virantäytöissä	19
o Palkinnot ja kunnianosoitukset	4
o Taideproduktiot	17
o Vastaväitökset, esitarkastukset, väitöskirjatyön ohjaukset	166
o Vierailut ulkomaille	121
o Ulkomaiset vieraat	94
o Muu tieteellinen tai taideteollisen alan toiminta*)	159

Ulkomaille tehtyihin vierailuihin ja ulkomailta tulleisiin vieraisiin on laskettu mukaan myös lyhyet, alle kaksi viikkoa kestävät vierailut KOTA-tietokantaan tilastoitavien vähintään kahden viikon pituisten vierailujen lisäksi.

*) muu tieteellinen ja taideteollisen alan toiminta tarkoittaa mm. tieteelliseen asiantuntijuuteen perustuvaa jäsenyyttä tai toimintaa julkisen hallinnon organisaatioissa, tieteellisissä järjestöissä yms.

2.1.1.3 Taiteellinen toiminta

Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan tavoitteena on toteuttaa korkeatasoista taiteellista toimintaa. Tiedekunnan taiteellinen toiminta muodostui opetushenkilökunnan omien taiteellisten produktioiden toteuttamisesta ja esittelyistä sekä opintoihin liittyvistä hankkeista. Taiteellista toimintaa toteutettiin tiedekunnan aktiivisella näyttely- ja esittelytoiminnalla sekä erilaisilla taidetapahtumilla koti- ja ulkomaisilla foorumeilla. Tiedekunnan taiteelliset produktiot sisälsivät erilaisia taidetapahtumia ja yhteiskunnallisesti merkittäviä taide- ja kulttuurihankkeita.

Tiedekunta on edustettuna valtion taidetoimikunnista kuvataidetoimikunnassa, muotoilutoimikunnassa ja valokuvataidetoimikunnassa.

Lapin yliopiston taiteellista toimintaa on kuvattu liitteessä 3.

Taulukko 11. Taiteellisen toiminnan kustannukset 2002-2004

	2004	2003	2002
Kustannukset (1 000 €)	511	659	682
Budjettirahoituksen osuus	97%	75%	70%

2.1.2 Peruskoulutus

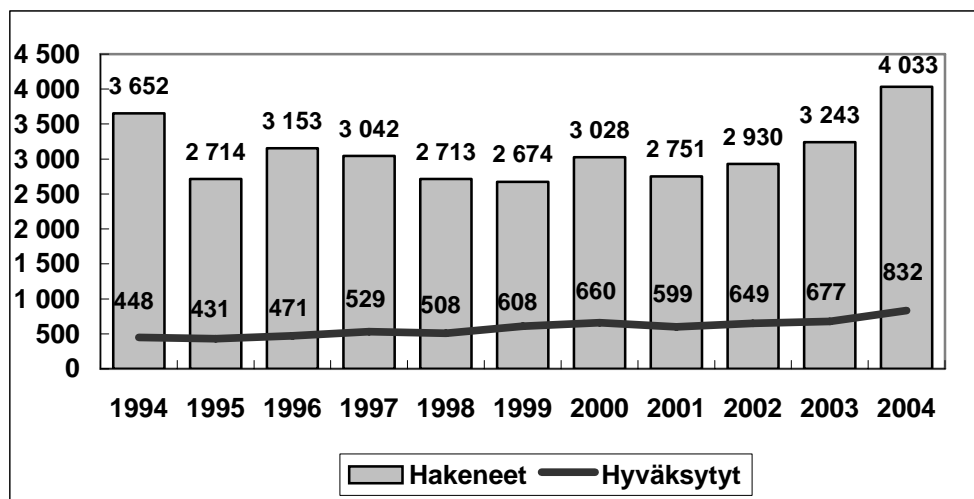
2.1.2.1 Opiskelijavalinta

Lapin yliopiston uusien opiskelijoiden tavoite kaudella 2004-2006 on 700 opiskelijaa vuosittain.

Opiskelijavalintojen kehittämisellä pyritään nopeuttamaan opintoihin sijoittumista, vähentämään valintayksiköiden määrää sekä keventämään valintamenettelyjä.

Vuonna 2004 Lapin yliopistoon haki opiskelemaan 4 033 henkilöä. Edellisvuodesta hakijamäärä kasvoi lähes neljänneksellä. Hakijamäärää kasvattivat erityisesti maisteriohjelmat. Opetusministeriön ja yliopiston välisen tulossopimuksen uusien opiskelijoiden määrä ylittyi vuonna 2004 selvästi. Lapin yliopistoon hyväksyttiin 832 uutta opiskelijaa, kun tavoite oli 700 uutta opiskelijaa. Uusien opiskelijoiden hyväksymisprosentti oli 20,6.

Kuvio 3. Lapin yliopistoon ensisijaisesti hakeneet ja hyväksytyt 1994-2004

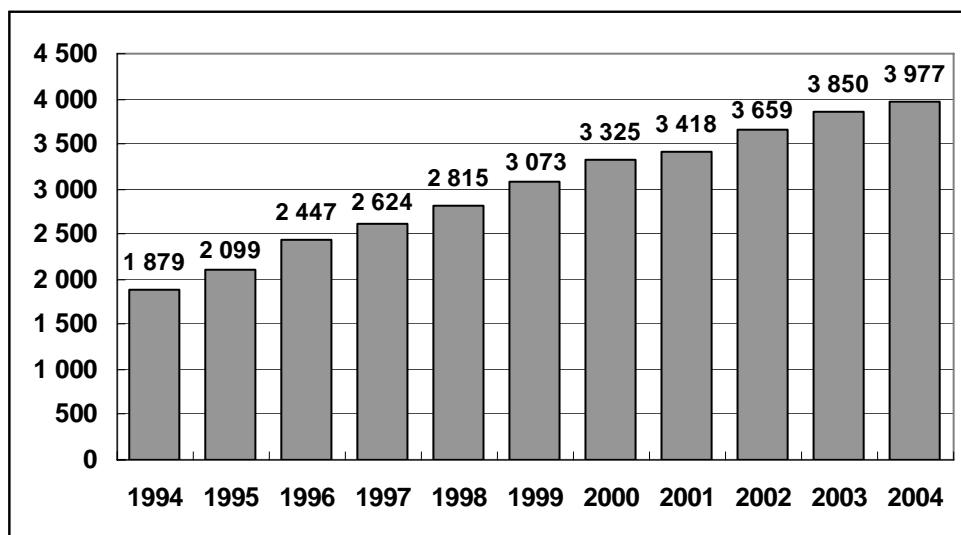

Yliopiston koulutusaloille ensimmäistä kertaa uusina opiskelijoina kirjoittautui 807 opiskelijaa. KOTA:aan tilastoitavien opiskelijoiden lisäksi (638) avoimen yliopiston kautta tutkinto-opiskelijoiksi hyväksyttiin 46 opiskelijaa ja maisteriohjelmiin ym. erikoisvalintojen kautta 123 opiskelijaa.

Uusista opiskelijoista 45% tuli Lapin läänistä, 24% Oulun läänistä ja 31% muualta Suomesta. Lapin läänistä tulleiden opiskelijoiden osuus nousi vuonna 2004, sillä vuonna 2003 uusista opiskelijoista 38% oli Lapin läänistä. Muualta Suomesta tulleiden osuus oli vuonna 2004 sama kuin vuotta aiemmin. Oulun läänistä tulleiden opiskelijoiden osuus sen sijaan väheni 30:sta 24:ään prosenttiin.

Kaikkiaan yliopistossa oli 3 977 perustutkinto-opiskelijaa vuonna 2004. Edellisvuodesta määrä kasvoi 3,3%. Yliopiston strategiassa opiskelijamäärän tavoitteeksi on asetettu 5 000 opiskelijaa vuonna 2010. Tavoite merkitsee nykyisen opiskelijamäärän kasvamista noin neljänneksellä. Viime vuosien keskimääräisellä viiden prosentin opiskelijamäärän kasvulla tavoite on saavutettavissa.

Kuvio 4. Perustutkinto-opiskelijat 1994-2004

Opiskelijavalintojen kehittäminen

Lapin yliopiston opiskelijavalintoja on kehitetty vuonna 2003 hyväksytyyn opiskelijavalintojen kehittämisstrategian mukaisesti. *Yliopisto pyrkii edistämään uusien ylioppilaiden nopeampaa sijoittumista opintoihin valintamenettelyjä kehittämällä.* Ennalta luettavan kirjallisuuden määrää tarkistetaan ja vähennetään tarpeen mukaan tai toteutetaan valintakoe kokonaan tai osittain aineistokokeena, jotta valmistautuminen ylioppilaskirjoitusten jälkeen ei olisi kohtuuttoman työlästä.

Opiskelijavalintoja on vuoden 2004 aikana pyritty tämän strategian mukaisesti yksinkertaistamaan. *Kauppan ja matkailun tiedekunta* on mukana kauppatieteellisen alan yhteisvalinnassa vuonna 2005 yhdessä Helsingin kauppakorkeakoulun, Joensuun ja Kuopion yliopistojen sekä Lappeenrannan teknillisen yliopiston kanssa. *Kasvatustieteiden tiedekunnassa* yhtenäistetään tiedekunnan neljän alan pääsykoekirjat kevään 2005 valinnoissa. Uudistuksen myötä opiskelija voi hakea useampaan tiedekunnan koulutusohjelmaan joutumatta osallistumaan kirjakuulusteluun yhtä kertaa enempää. *Taiteiden tiedekunnassa* valintakokeiden tehtävien määrää on vähennetty ja kuvataiteen lukiodiplomi on hyväksytty osaksi valintakoetta.

Kuntoutuksen oppiaineessa valintakoekirjaan ja ylioppilastutkintotodistukseen perustunut valinta onnistui hyvin. Sen sijaan *sosiaalityön* puhtaaseen aineistokokeeseen perustunut valinta on mahdollisesti aiheuttanut opiskelijakatoa ja on siksi päätetty uudistaa.

2.1.2.2 Perustutkinnot

Lapin yliopiston keskimääräinen ylempien korkeakoulututkintojen tavoite vuosina 2004-2006 on 395 tutkintoa vuodessa, joista 20 aineenopettajakoulutuksessa. Lisäksi Oulun yliopiston kauppatieteellisen alan ylempien korkeakoulututkintojen tavoitteeseen sisältyy 30 Lapin yliopistossa tutkintoa suorittavaa.

Vuonna 2004 Lapin yliopistossa suoritettiin 380 ylempää korkeakoulututkintoa sisältäen 13 Oulun yliopiston kauppatieteellisen alan tutkintoa. Yliopiston tutkintotavoite Oulun yliopiston kauppatieteellisen alan tutkinnot mukaan lukien nousi 345 tutkinnosta 425:een/vuosi tulossopimuskaudelle 2004-2006.

Taulukko 12. Lapin yliopiston tutkinnot ja tutkintotavoitteet koulutusaloittain 2004:

Koulutusala	Tutkinnot	Tavoite	Erotus
<i>Kasvatustieteellinen</i>	93	110	- 17
<i>Oikeustieteellinen</i>	102	110	- 8
<i>Yhteiskuntatieteellinen</i>	101	100	+ 1
<i>Kauppatieteellinen</i>	13	30	- 17
<i>Taideteollinen</i>	71	75	- 4
Yhteensä	380	425	- 45

Tutkintojen määrä on yliopiston historian suurin. Edellinen tutkintoennätys oli vuodelta 2003, jolloin yliopistossa suoritettiin 355 ylempää korkeakoulututkintoa Oulun yliopiston kauppatieteellisen alan tutkinnot mukaan lukien.

Taulukko 13. Lapin yliopiston perustutkinnot 2002-2004

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Lay yhteensä	380	355	335
<i>Kasvatustieteellinen ka.</i>	93	109	83
<i>Oikeustieteellinen ka.</i>	102	87	107
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka.</i>	101	90	83
<i>Taideteollinen ka.</i>	71	53	59
<i>Kauppatieteellinen ka.</i>	13	16	3
<i>(Oulun yliopiston tutkinnot)</i>			

Lapin yliopistossa suoritettiin 1,9 tutkintoa yhtä opetushenkilökuntaan kuuluvaa kohti vuonna 2004. Suhdeluku on hieman valtakunnan keskiarvoa parempi. Vuoden 2004 tutkintotavoitteen, 425 tutkintoa, saavuttaminen olisi edellyttänyt 2,2 tutkintoa yhtä opetushenkilökuntaan kuuluvaa kohti.

Taulukko 14. Ylemmät korkeakoulututkinnot/opetushenkilöstö 2002-2004

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Lay yhteensä	1,9	1,8	1,7
Yliopistot yhteensä*)	1,6	1,6	1,5
<i>Kasvatustieteellinen ka. Lay</i>	2,1	2,5	1,8
<i>Kasvatustieteellinen ka. yht.</i>	1,9	2,0	1,9
<i>Oikeustieteellinen ka. Lay</i>	2,9	2,7	3,6
<i>Oikeustieteellinen ka. yht.</i>	2,9	3,0	3,2
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. Lay</i>	1,9	1,7	1,5
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. yht.</i>	2,1	2,1	2,1
<i>Taideteollinen ka. Lay</i>	1,3	1,0	1,1
<i>TaiK</i>	1,3	0,9	1,0
*) kaikki koulutusalat yht.			

Opintojen läpäisyprosentti lasketaan tutkinnon suorittaneiden osuutena viisi vuotta aiemmin opintonsa aloittaneiden määrästä. Lapin yliopistossa ylempien korkeakouluopintojen läpäisyprosentti oli 70 vuonna 2004. Prosentti on valtakunnallista tasoa, vaikka yliopiston koulutusaloilla ei ko. koulutusalan valtakunnalliseen keskiarvoon ylettykään oikeustieteellistä koulutusalaa lukuunottamatta.

Taulukko 15. Opintojen läpäisyprosentti 2002-2004

(Tutkinnon suorittaneet/viisi vuotta aiemmin aloittaneet)

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Lay yhteensä	70	67	63
Yliopistot yhteensä*)	69	68	68
<i>Kasvatustieteellinen ka. Lay</i>	72	86	65
<i>Kasvatustieteellinen ka. yht.</i>	99	101	97
<i>Oikeustieteellinen ka. Lay</i>	94	77	84
<i>Oikeustieteellinen ka. yht.</i>	92	91	96
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. Lay</i>	52	47	47
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. yht.</i>	74	70	69
<i>Taideteollinen ka. Lay</i>	62	41	57
<i>TaiK(k kaikki uudet opiskelijat)</i>	155	111	129
*) kaikki koulutusalat			

Lapin yliopiston ylempien korkeakoulututkintojen *keskimääräiset suorittamisajat* ovat valtakunnallista keskiarvoa lyhyemmät. Nopeimmin valmistutaan kasvatustieteelliseltä koulutusosalta, 4,5 vuodessa.

Taulukko 16. Tutkintojen keskimääräiset suorittamisajat 2001-2003

	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Lay yhteensä	5,5	5,5	5,5
Yliopistot yhteensä	6,0	6,0	6,0
<i>Kasvatustieteellinen ka. Lay</i>	4,5	4,5	5,0
<i>Kasvatustieteellinen ka. yht.</i>	5,0	5,0	5,0
<i>Oikeustieteellinen ka. Lay</i>	5,5	5,5	6,0
<i>Oikeustieteellinen ka. yht.</i>	6,0	6,0	6,0
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. Lay</i>	5,5	5,5	5,5
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka. yht.</i>	6,0	6,0	6,0
<i>Taideteollinen ka. Lay</i>	6,0	6,0	5,5
<i>TaiK</i>	6,0	6,0	6,0

Lähde: KOTA-tietokanta, vuoden 2004 tiedot eivät vielä käytettävissä

Taulukko 17. Tutkintojen keskimääräiset laajuudet (ov) 2002-2004

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Lay yhteensä	185	185	182
<i>Kasvatustieteellinen ka.</i>	183	184	185
<i>Oikeustieteellinen ka.</i>	180	177	178
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka.</i>	181	181	179
<i>Taideteollinen ka.</i>	198	194	197
<i>Kauppatieteellinen ka.</i>	187	188	172

Taulukko 18. Alemmat korkeakoulututkinnot 2002-2004

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Yliopisto yhteensä	51	60	55
<i>Kasvatustieteellinen ka.</i>	20	25	24
<i>Oikeustieteellinen ka.</i>	-	-	5
<i>Yhteiskuntatieteellinen ka.</i>	13	13	10
<i>Taideteollinen ka.</i>	18	22	16

Taulukko 19. Perustutkintokoulutuksen kustannukset 2002-2004

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>
<i>Perustutkintokoulutuksen kustannukset (1 000 €)</i>	18 423	17 710	17 261
<i>Budjettirahoituksen osuus</i>	89%	75%	73%
<i>Kustannukset €/tutkinto*)</i>	51 600	52 700	52 500

*)perustutkintokoulutuksen tulosalueen kustannukset/tutkintojen kolmen vuoden keskiarvo. Tutkintojen keskiarvossa ovat mukana Oulun yliopiston myöntämät kauppatieteellisen alan tutkinnot

2.1.2.3 Valmistuneiden työllistyminen

Yliopiston opiskelupalvelut seuraa kyselyn avulla perustutkinnon suorittaneiden työelämään sijoittumista valmistumisen jälkeen. Kysely tehdään n. puolen vuoden kuluttua valmistumisesta. Vuonna 2003 valmistuneista 85% oli tuolloin töissä. Koulutusta vastaavassa työssä heistä oli 84%. Työpaikoista 33% sijaitsi Lapin läänissä, 28% Oulun läänissä ja 38% muualla Suomessa.

Taulukko 20. Perustutkinnon suorittaneiden työllistyminen 2001-2003

<i>Vuosina 2001-2003 valmistuneiden työelämään sijoittuminen puolen vuoden kuluttua valmistumisesta</i>	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
<i>Työssä</i>	85%	84%	84%
- vakituinen työsuhde	37%	32%	37%
- koulutusta vastaava työ	84%	92%	85%
- työpaikka Pohjois-Suomessa	62%	57%	53%
- kunta työnantajana	39%	39%	46%
- valtio työnantajana	33%	38%	33%
- yksityinen työnantajana	27%	22%	21%
<i>Työnhakijana</i>	4%	9%	6%
<i>Opiskelu, muu</i>	11%	7%	11%

Yliopiston *työelämä- ja rekrytointipalvelut* tukee opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden työllistymistä urasuunnittelun, mentoroinnin, työnhakukoulutusten, ohjauksen ja työpaikkavälityksen avulla. Opiskelijat voivat tulla Rekryn CV-tietokantaan hakijoiksi, kun opinnot ovat loppusuoralla tai työelämään siirtyminen on ajankohtaista. Lukukausien aikana järjestettävät työelämään orientoivat ja työnhakuun valmentavat koulutukset ovat avoimina kaikille yliopisto-opiskelijoille.

Vuoden 2004 keskeinen painopiste työelämä- ja rekrytointipalveluissa oli verkkopalveluiden kehittäminen. Vastavalmistuneiden CV-tietokannan avulla työnantajille on tarjottu entistä vaivattomampi tapa löytää eri alojen osaajia Lapin yliopistosta. Vuoden 2004 lopussa CV-tietokannassa oli 110 loppuvaiheen tai vastavalmistuneen hakijan työnhakutiedot. Työnantajien rekrytointikriteerien mukaisia CV-hakuja tehtiin noin kolmekymmentä. Myös työnantajille suunnattuja verkkopalveluita on parannettu. Toimintavuonna suunniteltiin työpaikkatietokanta ja sähköinen ilmoitustaulu avoimille työpaikoille.

Vuonna 2004 Työelämä- ja rekrytointipalveluiden organisoimiin koulutuksiin, yksilöohjauksiin ja mentorointiin osallistui 723 opiskelijaa tai vastavalmistunutta. Osallistujia oli hieman vähemmän kuin vuonna 2003, mutta sekä koulutustilaisuuksia että yksilöohjauksia oli aiempaa vuotta enemmän. Työnhakua tukevia koulutuksia oli 20 ja yksilöohjauksissa kävi 114 opiskelijaa.

Vuoden aikana yliopiston kampuksella järjestettiin kaksi työnantajien rekrytointitilaisuutta. Oulun kaupunki kävi rekrytoimassa sosiaalityön opiskelijoita ja vastavalmistuneita kesätöihin. Syksyllä järjestettiin Julkissektorin rekrytointipäivä yhteistyössä Kuntaliiton kanssa. Rekrytointitilaisuuksiin osallistui lähes 100 opiskelijaa ja vastavalmistunutta.

Opiskelijoiden uravalintoja ja työelämäkontakteja on vahvistettu mentoroinnin avulla vuodesta 1999 lähtien jo kaikkiaan kuudessa mentorointiohjelmassa. Lähes 70 työnantajien edustajaa on toiminut opiskelijoiden henkilökohtaisina työelämän oppaina. Vuonna 2004 oli käynnissä kaksi mentorointiohjelmaa, joihin osallistui 17 perusopiskelijaa kaikista viidestä tiedekunnasta. Heidän mentoreinaan toimivat eri alojen asiantuntijat Rovaniemen seudun yrityksistä ja organisaatioista.

Lapin yliopiston osaamistarjonnasta kerrottiin yli 30 Rovaniemen seudun työnantajalle. Työpaikkoja välitettiin vuoden 2004 aikana yli 300 enemmän kuin edellisvuotena. Opiskelijoita tiedotettiin toimintavuonna 1 391 avoimesta työpaikasta. Vaikka lappilaisten työpaikkojen suhteellinen osuus (22%) hieman laski edellisvuodesta, määrällisesti Lapin läänistä tulleita työpaikkoja oli muutama paikka enemmän kuin vuonna 2003. Myös työharjoittelijoiden kysyntä oli vilkasta. Yliopiston tukemaan työharjoitteluun tuli 273 paikkatarjousta, eli lähes saman verran kuin edellisenä vuonna.

2.1.3 Kansainvälisyys

2.1.3.1 Kansainvälisyys perustutkintokoulutuksessa

Lapin yliopiston tavoitteena tulossopimuskaudella 2004-2006 on, että ylempää korkeakoulututkintoa suorittavista opiskelee ulkomailla vuosittain yli kolmen kuukauden jakson 150 opiskelijaa.

Vuonna 2004 Lapin yliopiston ylempää korkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista opiskeli yli kolmen kuukauden ajan ulkomailla 126 opiskelijaa. Tavoitetta ei saavutettu, mutta ulkomailla opiskeli kuitenkin 27 opiskelijaa enemmän kuin vuonna 2003.

Taulukko 21. Ulkomailla opiskelleiden määrät 2003-2004

Tiedekunta	2004	2003	Muutos +/-
Kasvatustieteet	12	6	+ 6
Oikeustieteet	47	36	+ 11
Yhteiskuntatieteet*)	34	30	+ 4
Taiteet	33	27	+ 6
Yhteensä	126	99	+ 27

*) sis. kaupan ja matkailun tiedekunnan vaihto-opiskelijat (5 kpl, 2004)

Kaikkiaan Lapin yliopistosta ulkomailla suoritti osan tutkintoaan 217 (2003; 145) opiskelijaa. Heistä opiskelijavaihdossa olleiden 126 opiskelijan lisäksi seitsemän opiskelijaa lähti ulkomaille opintoihin sisältyvän harjoitteluun ja 84 opiskelijaa sai apurahan ulkomaille tutkintoon sisältyvissä opintotarkoituksissa. Suosituimmat kohdemaat olivat Ruotsi (18), Iso Britannia (16), Itävalta (11), Espanja (10), Saksa (8), Alankomaat (7), Tsekinmaa (6) ja Yhdysvallat (5).

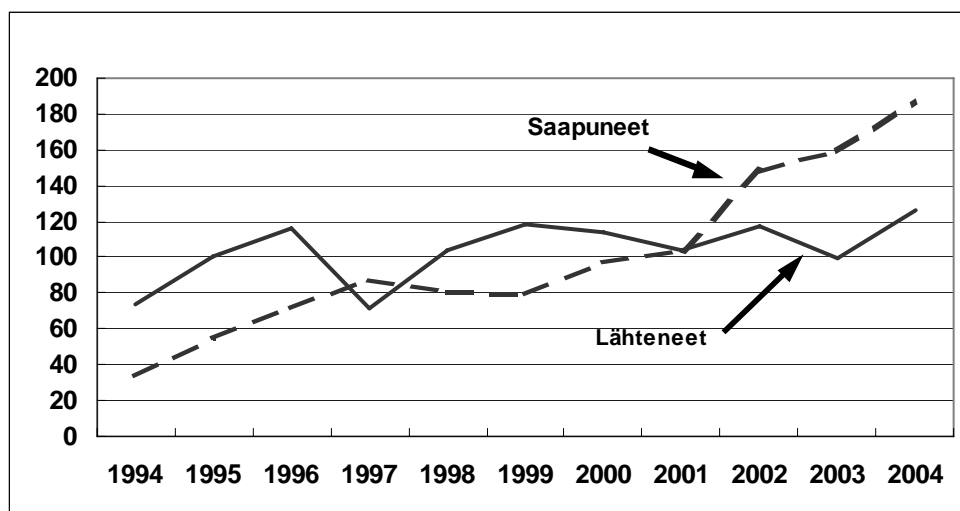
Lapin yliopisto on ns. nettotuoja, eli yliopistoon tulee enemmän ulkomaalaisia opiskelijoita, opettajia ja vierailijoita kuin yliopistosta lähtee. Ulkomailta Lapin yliopistoon saapui viime vuonna 188 opiskelijaa. Ulkomailta tulleiden vaihto-opiskelijoiden määrä kasvoi 18%, sillä vuonna 2003 ulkomaisia vaihto-opiskelijoita oli 160. Eniten opiskelijoita saapui seuraavista maista; Iso-Britannia (26), Venäjä (20), Espanja (18), Saksa (17), Unkari (14), Puola (13), Ranska (10), Italia (9), Romania (9).

Taulukko 22. Ulkomailta saapuneiden opiskelijoiden määrät 2003-2004

Tiedekunta	2004	2003	Muutos +/-
Kasvatustieteet	24	18	+ 6
Oikeustieteet	47	40	+ 7
Yhteiskuntatieteet*)	51	44	+ 7
Taiteet	55	47	+ 8
Muut	11	11	0
Yhteensä	188	160	+ 28

*) sis. kaupan ja matkailun tiedekunnan vaihto-opiskelijat (15 kpl, 2004)

Kuvio 5. Lähteneet ja saapuneet vaihto-opiskelijat 1994-2004

Lapin yliopistossa oli 97 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa vuonna 2004. Näistä 49 oli perustutkinto-opiskelijoita ja 48 jatko-opiskelijaa. Vuonna 2003 ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita oli 47. Heistä 32 oli perustutkinto-opiskelijoita ja 15 jatko-opiskelijoita. Kaikkiaan Lapin yliopiston opiskelijoista 6,5% oli ulkomaalaisia vaihto- ja tutkinto-opiskelijoita vuonna 2004.

Opettajavaihtoon ulkomaille yliopistosta lähti viime vuonna 30 henkilöä. Vuonna 2003 opettajavaihdossa oli 24 opettajaa. Vastaavasti ulkomailta saapui vaihto-opettajia 37, kun vuonna 2003 ulkomailta saapui 24 opettajaa.

Yhteistyösopimukset

Lapin yliopiston kansainvälinen yhteistyö tapahtuu pääasiallisesti erillisten sopimusten, vaihto-ohjelmien ja projektien puitteissa. Lapin yliopistolla on 249 eritasoista yhteistyösopimusta 35 eri maassa. Suurin osa sopimuksista on tiedekuntien itsensä hallinnoimia Sokrates-Erasmus (158) ja Nordplus-sopimuksia. Yliopistotasoisia sopimuksia Lapin yliopistolla on tällä hetkellä 50, joista 40 eritasoisia kahdenvälisiä sopimuksia tai aiesopimuksia. SOKRATES/ERASMUS -ohjelmassa Lapin yliopistolla on noin 120 partneriyliopistoa. Noin 20 yliopiston kanssa on aktiivista opiskelijavaihtoa. Lisäksi useimpien sopimusten puitteissa tehdään projektiyhteistyötä.

Vaihto-ohjelmat

Lapin yliopisto osallistuu aktiivisesti EU:n Sokrates/Erasmus-, pohjoismaiden ministerineuvoston Nordplus-verkostoihin ja Nordlys-opiskelijavaihtoihin sekä CIMO:n rahoittamaan Venäjälle suuntautuvaan First-ohjelmaan. Lapin yliopisto koordinoi vuonna 2004 kolmea First-verkostoa (First-Artsmo, First-Network ja First-Sosnet) ja oli partnerina yhdessä First-verkostossa (First-Barents). Kaikilla tiedekunnilla, kielikeskuksella ja Arktisella keskuksella on toimintaa Sokrates/Erasmus -ohjelman puitteissa.

Kansainvälisen opetuksen yksikkö

Tutkintoon johtava koulutus

Syksyllä 2004 aloitti toimintansa KVO:n suunnittelema englanninkielinen maisteriohjelma (*Master's Degree Programme in Northern Resources*). Ohjelma keskittyy pohjoisten resurssien tematiikkaan ja on luonteeltaan monitieteinen. Ohjelmaan osallistuvat pääaineina YTK:n yhteiskuntatutkimuksen laitoksen kansainvälisten suhteiden, sosiologian ja hallintotieteen oppiaineet.

Opiskelijoiden sisäänottomäärä oli 25, ja valituksi tuli 24 opiskelijaa. Näistä aloitti opintonsa 17 opiskelijaa, joista 10 oli ulkomaista ja 7 suomalaista. Oppiaineittain jakauma oli seuraava: 8 kansainväliset suhteet, 5 sosiologia ja 4 hallintotiede. Opiskelijavalinnassa erityisenä huomion kohteena oli kansainväliseen opiskelijarekrytointiin liittyvät kysymykset sekä monitieteisen ohjelman asettamat vaatimukset.

Maisteriohjelman opetuksessa erityistä huomiota on kiinnitetty vieraskielisen metodiopetuksen kehittämiseen, josta ei ole juurikaan aikaisempaa kokemusta Lapin yliopissa. Tätä kehittämistyötä KVO pyrki tekemään erityisesti Tutkijakoulun ja Menetelmätieteiden laitoksen kanssa. Ohjelman tarkoituksena on ollut vastata moniin olemassa oleviin haasteisiin, joita ovat esimerkiksi vieraskielisen tutkinto-opetuksen mallin luominen, kansainvälinen opiskelijarekrytointi sekä valmistautuminen uuteen, yleiseurooppalaiseen tutkintomalliin.

Perustutkintoihin kuuluvat vieraskieliset ohjelmat

Tutkintoon johtavan koulutuksen lisäksi KVO:n keskeisen koulutusmuodon muodostavat erilaiset sivuainetasoiset opintokokonaisuudet, jotka tehdään tiiviissä yhteistyössä yliopiston muiden yksiköiden ja laitosten kanssa. Vuonna 2004 olivat käynnissä tai käynnistyivät seuraavat ohjelmat:

- *Arctic Studies Program* (ASP; 35 ov)
- *Russian Studies Program* (RSP; 15 ov)
- *Intercultural Communication Program* (ICP; 15 ov)
- *Minor in Northern Resources* (15 ov)
- *Media Analysis Program* (15 ov; TTK:n toteuttama ja koordinoima)

Arctic Studies Program jakaantuu kahteen 15 opintoviikon ohjelmaan, jotka ovat Arctic Environment and Societies (AES) ja Arctic Governance (ARG). *Arctic Environment and Societies* –ohjelma tutustuttaa arktisen alueen erityiskysymyksiin. Monitieteisen ohjelman alueina ovat sosiaaliset ja kulttuuriset kysymykset, ajankohtaiset teemat ja luonnontieteelliset ulottuvuudet.

Arctic Governance –ohjelma tutustuttaa etnisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin oikeudelliseen ulottuvuuksiin. Tähän liittyy olennaisella tavalla myös luonnon merkitys yhteiskunnallisena tekijänä arktisilla alueilla. Tarkastelukulma rakentuu erityisesti hallinnan (governance) problematiikan kautta.

Russian Studies Program antaa perustiedot erilaisista Venäjään liittyvistä ulottuvuuksista, joita ovat politiikka, talous, ympäristö ja kulttuuri. Kokonaisuus on keskittynyt erityisesti Koillis-Venäjään. Ohjelma on linkittynyt yliopiston muihin Barentsiin ja Venäjään liittyviin ohjelmiin. Opetus tapahtuu pääosin Barents Specialist –ohjelman kautta.

Minor in Northern Resources –ohjelma kuuluu osana Northern Resources –maisteriohjelmaan, ja opetus tulee maisteriohjelmaan kuuluvasta opetuksesta.

Intercultural Communication Program tutustuttaa kulttuurien välisen kommunikaation tematiikkaan: miten kulttuurinen tieto-taitomme vaikuttaa ymmärrykseemme maailmasta ja miten kulttuurien väliset erot tulevat esiin nimenomaan kommunikaation muodossa.

Nämä opintokokonaisuudet ovat tarkoitettu niin yliopiston omille opiskelijoille kuin yliopistoon tuleville vaihto-, perustutkinto- ja jatko-opiskelijoille. Ohjelmista opiskelija voi suorittaa joko yksittäisiä kursseja tai osakokonaisuuksia tai kokonaisuuksia. Eri oppiaineilla on siis mahdollisuus ottaa näitä yhteisiä kursseja korvaaviksi suorituksiksi omaan opetusohjelmaan, jos ne ovat siihen sisällöllisesti soveltuvia.

Opintoviikkomäärät: KVO:n kautta toteutetuissa ohjelmissa on suoritettu opintoviikkoja seuraavasti vuonna 2004:

- **ASP: 178 ov**
- **RSP: 13 ov**
- **ICP: 91 ov**

Myös *tiedekunnat* lisäsivät vuoden 2004 aikana omaa vaihto-opiskelijoille suunnattua opetustaan mahdollisuudella opiskella eri koulutusohjelmien pakollisia opintoja englanninkielisinä sekä räätälöimällä erityisesti vaihto-opiskelijoille suunnattuja kursseja. Myös uusia englanninkielisiä opintokokonaisuuksia suunniteltiin.

Arktinen yliopisto

KVO alkoi toteuttaa syksyllä 2004 Arktisen yliopiston Circumpolar Studies –kokonaisuutta. Tämä 48 ov:n (72 ECTS:n) opintokokonaisuus on linkitetty ASP:n ohjelmaan. Ohjelmaa ei varsinaisesti mainostettu, koska sen kansainväliseen tunnustamiseen liittyvät asiat eivät olleet Arktisen yliopiston kontekstissa täysin selviä. Tästä huolimatta yksi opiskelija Kanadasta aloitti opiskelunsa ohjelmassa.

Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden instituutin pääosin opettama ja KVO:n koordinoima Arctic Governance -ohjelma jatkui Arktisen yliopiston Advanced Emphasis –kokonaisuutena.

2.1.3.2 Arktinen yhteistyö

Lapin yliopisto vahvisti arktista tutkimustaan perustamalla kolme alan tutkimusprofessuuria Arktiseen keskukseen. Arktisen globaalimuutokseen, Arktisen kestäväen kehityksen sekä Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden tutkimusprofessorit aloittivat työnsä vuoden 2004 alussa.

Arktinen tutkimus on lähtökohtaisesti monitieteistä ja kansainvälistä. Sitä ohjaa maailman johtavista alan asiantuntijoista koostuva kansainvälinen tieteellinen neuvottelukunta. Arktisen keskuksen johtokunnassa ovat edustettuina Helsingin, Turun, Oulun ja Joensuun yliopistot sekä niiden Lapin tutkimusasemat.

Tutkimustyö kohdistuu koko arktiseen alueeseen, mutta painopiste on erityisesti Arktisen Venäjän sekä Skandinavian ja Huippuvuorten alueella. Yhteistyötä toteutetaan käytännössä kaikkien merkittävien arktisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Ainutlaatuisena osaamisalana on kehitetty alkuperäiskansojen ja perinnetiedon mukaanottamista tutkimuskäytäntöön tieteellisen työn ohelle.

Arktinen tutkimus tukee Arktisen neuvoston asiantuntijatyötä ja kansallista osallistumista siihen. Arktiseen keskukseen sijoitettu Arktisten yliopistojen verkoston kansainvälinen sihteeristö edistää tutkimuksen ja jatko-opiskelijoiden kansainvälisiä yhteyksiä. Arktisen keskuksen työ tukee Lapin yliopiston erikoistumista pohjoisen ja arktisen alan asiantuntijaksi.

2.1.3.3 Venäjä-yhteistyö

Lapin yliopisto vahvisti Venäjä-asiantuntemustaan perustamalla Venäjän lähialueyhteistyön ja osaamisen professuurin. Professoreja vahvistaa erityisesti yliopiston sosiaalityön laitoksen Venäjälle ja Itä-Eurooppaan suuntautuvaa toimintaa tukien sekä perus- ja jatkokoulutusta että tutkimusta. Lisäksi oikeustieteiden tiedekuntaan nimitettiin Venäjä-oikeuden tutkimusjohtaja ja kielikeskukseen venäjänkielen päätoimisen tuntiopettajan virka ajalle 1.8.2004-31.12.2006.

Lapin yliopisto on kehittänyt Venäjä-osaamistaan osana opetusministeriön vahvistamaa tavoiteohjelmaa, jonka tarkoituksena on vahvistaa Suomen asemaa laaja-alaisena, korkeatasoisena ja kansainvälisesti kiinnostavana Venäjä-tuntemuksen maana. Venäjä-

osaamista on kehitetty erityisesti yhteyksillä Luoteis-Venäjälle. Yliopisto on solminut muodolliset sopimukset kaikkien Kuolan ja Arkangelin alueen yliopistojen kanssa, lukuun ottamatta Petroskoin valtion yliopiston Apatiitin filiaalia. Kyseisen filiaalın kanssa on kuitenkin First-ohjelman puitteissa tehty yhteistyötä. Lisäksi Apatiitissa sijaitsevan Kuolan tiedekeskuksen kanssa on yhteistyösopimus.

Keväällä 2004 Lapin yliopisto, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu sekä Rovaniemen ammattikorkeakoulu tekivät yhteisen aloitteen uuteen Erasmus-Mundus EU-rahoitusohjelmaan. Suunnittelun tuloksena oli Barentsin alueen korkeakoulutuksen markkinointihanke Development of International Marketing Network to Promote Barents Region Higher Education. Verkostossa on mukana 13 Barentsin alueen yliopistoa ja korkeakoulua Suomesta, Ruotsista (2), Norjasta (2) ja Venäjältä (6).

Lisäksi Lapin yliopistossa on meneillään useita Venäjä-hankkeita eri tiedekunnissa. Jatkorahoitusta vuonna 2004 ovat saaneet mm. seuraavat hankkeet:

- SOSNETin yhteistyöhanke Venäjän sosiaalityön koulutuksen kehittämisen tukemiseksi (lähialuehanke) (Yhteiskuntatieteiden tiedekunta)
- Barents Specialists, Interreg IIIA Pohjoinen Kolarctic (Kasvatustieteiden tiedekunta)
- Arktisten lasten psykososiaalinen hyvinvointi, Interreg IIIA Pohjoinen Kolarctic (Kasvatustieteiden tiedekunta)
- Arctic Documentary Films at risk in Barents Region, Interreg IIIA Pohjoinen Kolarctic (Arktinen keskus)
- Environmental and Social Impacts of Industrial Development in Northern Russia. Suomen Akatemia. (Arktinen keskus)
- Governance of Renewable Natural Resources in the Northwest Russia. Suomen Akatemia. (Arktinen keskus)

2.1.4 Aikuiskoulutus

2.1.4.1 Avoin yliopisto-opetus

Lapin yliopiston avoimen yliopisto-opiskelun väylän kautta tutkinto-opiskeluun siirtyvien tavoite on vuosittain 50 opiskelijaa.

Lapin yliopiston avoimen yliopisto-opiskelun tavoite on vuosittain 850 laskennallista kokovuotista opiskelijapaikkaa.

Vuonna 2004 avoimen väylän kautta siirtyi tutkinto-opiskelijaksi 46 opiskelijaa.

Taulukko 23. Avoimesta yliopistosta tutkinto-opiskelijoiksi siirtyneet 2004

Tiedekunta	Opiskelijat 2004	Tavoite 2004
Kasvatustieteet	25	25
Yhteiskuntatieteet	16	11
Kauppa ja matkailu	4	6
Taiteet	1	8
Yhteensä	46	50

Oikeustieteiden tiedekunnassa avoimen yliopiston väylää toteutetaan pääsykokeitten yhteydessä. Oikeustieteen opintoja suorittaneet hyväksytään ns. vapaassa kiintiössä, jolloin aikaisemmista oikeustieteen opinnoista hakija saa 10-15 pistettä.

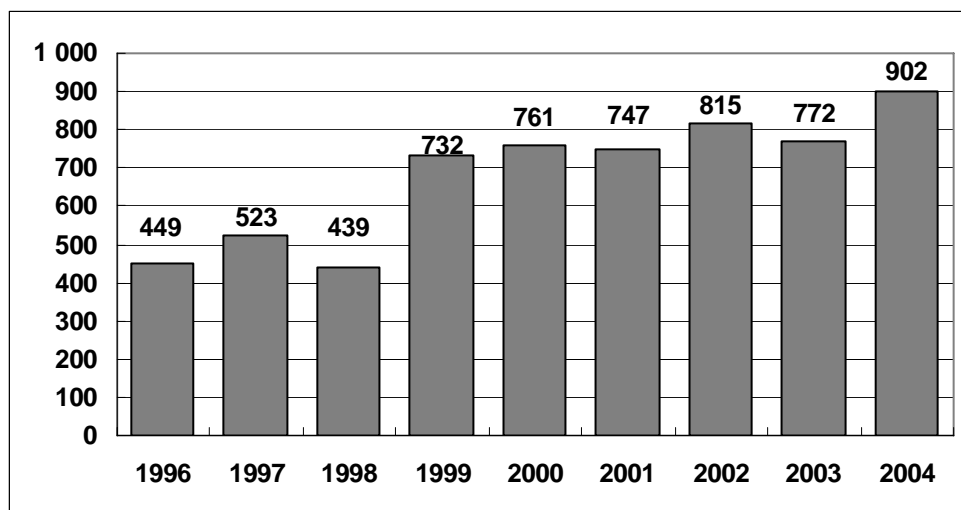
Avoimeen yliopisto-opiskeluun osallistui 4 233 opiskelijaa (nettoluku) vuonna 2004. Edellisvuoteen verrattuna opiskelijamäärä kasvoi 4%. Opintoviikkoja avoimen yliopiston opiskelijat suorittivat 13 803. Opetusta tarjottiin 1 203 opintoviikon verran. Myös suoritettujen opintoviikkojen määrä ja opetustarjonta lisääntyivät vuoteen 2003 verrattuna. Tuolloin opintoviikkoja suoritettiin 13 462 ja opetusta tarjottiin 1 031 opintoviikkoa.

Taulukko 24. Avoimen yliopiston opiskelijat, suoritettut ja tarjotut ov:t

Koulutusala	Opiskelijat	Suoritettu ov:t	Tarjotut ov:t
<i>Kasvatustieteet</i>	1 203	4 829	348
<i>Oikeustieteet</i>	759	679	116
<i>Yhteiskuntatieteet</i>	1 225	3 444	350
<i>Kauppätieteet</i>	328	812	67
<i>Taiteet</i>	382	1 929	159
<i>Kielikeskus</i>	526	764	80
<i>Menetelmätieteet</i>	683	1 346	83
Yhteensä	5 106*)	13 803	1 203
*) opiskelijoiden bruttomäärä			

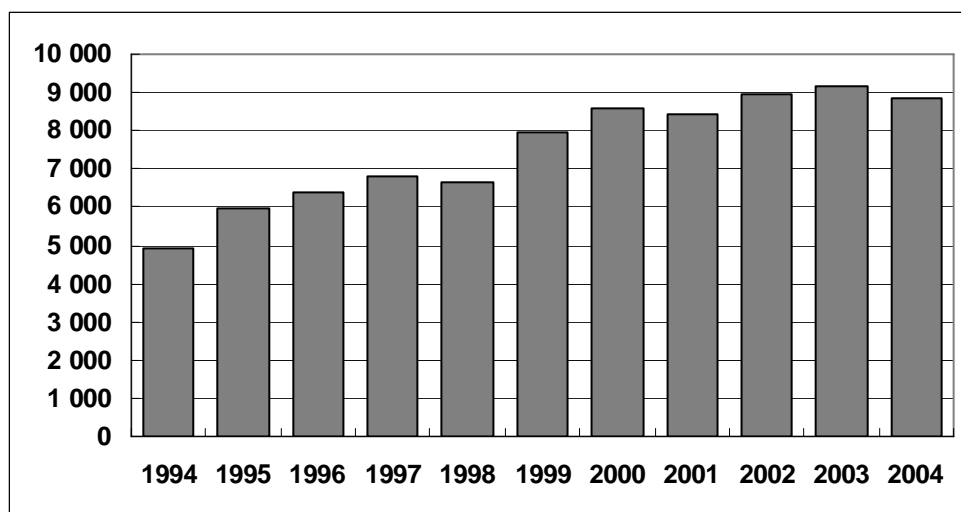
Vuonna 2004 Lapin yliopiston avoimessa yliopistossa oli 902 laskennallista kokovuotista opiskelijajapaikkaa. Edellisestä tulossopimuskaudesta sekä tavoite että toteutuneiden opiskelijajapaikkojen määrät nousivat selvästi. Tulossopimuskaudella 2001-2003 opiskelijajapaikkojen tavoite oli 550 opiskelijaa/vuosi ja toteutunut opiskelijajapaikkojen määrä 778 opiskelijaa/vuosi.

Kuvio 6. Avoimen yliopiston laskennalliset opiskelijajapaikat 1996-2004

Yliopiston järjestämään aikuiskoulutukseen (avoin yliopisto-opetus, täydennyskoulutus ja ikäihmisten yliopisto-opetus) osallistui yhteensä 8 846 opiskelijaa vuonna 2004. Avoimeen yliopisto-opetukseen osallistui 4 233, täydennyskoulutukseen 2 403 ja ikäihmisten yliopistoon 2 210 opiskelijaa.

Kuvio 7. Aikuiskoulutukseen osallistuneet opiskelijat 1994-2004

Taulukko 25. Aikuiskoulutuksen kustannukset 2002-2004

	2004	2003	2002
<i>Kustannukset (1 000 €)</i>	2 490	2 185	2 213
<i>Budjettirahoituksen osuus</i>	60%	47%	44%

2.1.4.2 Ammatillinen täydennyskoulutus

Ammatillisen täydennyskoulutuksen tehtävänä on Lapin yliopiston tiedeperustaan nojautuen kehittää pohjoisten alueiden kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä alueen osaamista vahvistamalla. Toiminta pohjautuu yliopiston kokonaisstrategiaan ja Lapin korkeakoulujen aluestrategiaan. Kohderyhmänä vuoden 2004 aikana pääasiassa korkeakoulututkinnon suorittanut väestö. Työelämässä olevien asiakkaiden lisäksi on toteutettu työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta pääasiassa korkeakoulututkinnon suorittaneille työttömille.

Ammatillista täydennyskoulutusta annettiin vuonna 2004 seuraavilla koulutusaloilla:

- opetus- ja kasvatus
- sosiaali- ja terveys
- oikeus
- yritys- ja matkailu
- julkishallinto- ja arviointi

Koulutuksia oli yhteensä 45 ja niihin osallistui 1 687 opiskelijaa (bruttoluku). Opetustunteja oli 9 092.

2.1.5 Yhteiskunnallinen palvelutoiminta

Lapin yliopiston yhteiskunnallinen palvelutehtävä toteutuu tutkimuksen, taiteellisen toiminnan ja koulutuksen ohella myös julkisen sektorin, yritysten ja yliopiston yhteisten hankkeiden, työelämäyhteistyön, yrityshautomotoiminnan ja aluekehitysprojektien kautta. Uusien elinkeinojen syntyymiseen ja perinteisten elinkeinojen uudistumiseen pyritään edistämällä taiteen, tieteen ja teknologian vuorovaikutusta yritys yhteistyöhankkeiden ja tulevaisuuden työelämään valmentavan koulutuksen avulla.

Taulukko 26. Yhteiskunnallisen palvelutoiminnan kustannukset 2002-2004

	2004	2003	2002
<i>Kustannukset (1 000 €)</i>	5 250	7 060	6 957
<i>Budjettirahoituksen osuus</i>	54%	60%	57%

2.1.5.1 Maakuntakorkeakoulu

Lapin maakuntakorkeakoulun vuosi oli vilkas. Maakuntakorkeakoulun kolmen päätavoitteen suuntaisesti mukana olevat korkeakoulut, Lapin yliopisto, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu ja Lapin kesäyliopisto, ovat tukeneet toiminnallaan seutukuntien kehittämistyötä, edistäneet koulutuksen saatavuutta ja aktivoineet sekä mukana olevien korkeakoulujen välistä yhteistyötä että yhteistyötä seutukunnallisten toimijoiden kanssa.

Jokaisessa Lapin seutukunnissa on toiminnassa olevat yhteistyöelimet, joissa ovat edustettuina konsortio korkeakoulujen, seutukunnan elinkeinotoimen ja sivistystoimen sekä vapaan sivistystyön oppilaitosten edustajat. Seudulliset osaamisstrategiat ja niiden toimeenpanosuunnitelmat löytyvät osoitteesta www.maakuntakorkeakoulu.fi. Lapin seutukuntien ohella toimintaa on myös Koillis-Lapissa Kuusamossa.

Osaamisstrategioiden toteutuksen ensimmäinen painotus on ollut koulutuksen saatavuuden lisääminen. Seutukuntiin on suunnattu koulutusta, joka tukee niiden omien elinkeinopoliittisten tavoitteiden toteutumista. Sekä avointa opetusta että tutkintokoulutusta on suunnattu tämän mukaisesti.

Yliopistokoulutuksen osalta vuoden 2004 aikana keskiössä olivat alueelliseen kehittämistyöhön räätälöidyt matkailun ja yrittäjyyden approbatur-opinnot, Kemi-Tornioalueella käynnistetyt työelämän kehittämisen ohjelma ja yhdessä Oulun yliopiston kanssa toteutettava logistiikan ja palvelujohtamisen maisteriohjelma. Valmistelussa olivat Rovaseudulle ja Itä-Lappiin suuntautuva palveluosaamisen maisteriohjelma ja Lapin seutukunnissa monipisteopetuskokeiluna toteutettava matkailuyrittäjyyden/liiketoiminta-osaamisen ohjelma.

Koulutusorganisaatioiden yhteistyön lisäämiseksi on toteutettu yhteisiä kehittämissankkeita. Seuraavassa esimerkkejä yhteistyöhankkeista:

- * Lapin etäopetuksen kehittämishankkeen tavoitteena oli alueellisen tutorverkoston luominen, kunnallisten kirjastojen henkilöstön kouluttaminen ja alueellisia tutkintoja tukevien verkkosisältöjen kehittäminen. Hankkeen rinnalla kehitettiin yleistä etäopetusinfrastruktuuria, mm. oppimisympäristöjen ylläpidon yhteistyötä ja käynnistettiin yhteisen etäopetuspalveluiden kehittämissuunnitelman valmistelu.
- * Avoimen opetuksen kehittämis- ja laajentamishankkeen yhteydessä rakennettiin korkeakoulujen yhteinen avoimen opetuksen markkinointijulkaisu ja käynnistettiin maakuntakorkeakouluportaalin rakentaminen. Portaali otetaan käyttöön kesällä 2005.
- * Seutukuntien innovaatioympäristötutkimuksen aikana maakuntakorkeakoulu kartoitti seudulliset innovaatioympäristökartoitukset Pohjois-Lapissa, Tornionlaaksossa, Tunturi-Lapissa ja Itä-Lapissa.
- * Seudullisten korkeakoulukirjastopalveluiden kehittämishankkeessa keskityttiin sekä kurssikirjapalveluiden että erityisesti sähköisten tietopalveluiden kehittämiseen.
- * Opettajien pätevöittämisskoulutushankkeen yhteydessä kartoitettiin pätevöittämisskoulutuksen tarpeita yhteistyössä Lapin lääninhallituksen kanssa ja käynnistettiin hankevalmistelu aineopintojen alueellisen tarjonnan aikaansaamiseksi.
- * Sosiaalialan koulutustarvekartoituksella selvitettiin sekä yliopistotasoisesta että ammattikorkeakoulutasoisesta sosiaalialan perus- ja täydennyskoulutuksen tarpeita Lapissa.
- * Lapin korkeakoulujen yhteisen media-alan tutkimusstrategian valmistelun yhteydessä luotiin myös ensimmäinen yhteinen, strategiaa toteuttava kehittämishanke, Mediapolis Innomedia- hanke, joka käynnistyi vuoden 2005 alussa.

Jatkossa maakuntakorkeakoulu laajentaa toimintaansa koulutuksen ohella aluekehitystä tukevaan tutkimukseen ja seutukunnalliseen innovaatiotoimintaan sekä ammatilliseen täydennyskoulutukseen.

2.1.5.2 Alueellinen kehittämistoiminta

Alueellisen kehittämistoiminnan tavoitteena on palvella ensisijaisesti Lappia ja lappilaisia koulutus-, kehittämis-, tutkimus- ja kokeilutoiminnalla. Strategiana on ollut rakentaa kehittämiskokonaisuuksia sekä tukea innovaatioympäristöjen rakentamista. Vuoden 2004 aikana on käynnistynyt systemaattinen yhteistyö yliopiston tiedekuntien, maakuntakorkeakoulun, taiteiden tiedekunnassa toimivan Design Parkin sekä yliopiston ennakointi- ja arviointikeskuksen kanssa.

Päämääränä on ollut kehittää lappilaista elinkeinoelämää sekä luoda uusia pysyviä työpaikkoja, yrittäjyyttä ja elinkeinotoimintaa

- o soveltamalla innovaatiotalouden ja uuden teknologian mahdollisuuksia
- o osallistamalla aktiivisesti maaseutukylien pk-yritysten kehittämistoimintaan matkailuelinkeinoa kehittäen sekä
- o toimimalla asiantuntijana työelämän innovaatioiden luomiseksi

Alueellisessa kehittämistoiminnassa on noudatettu Lapin yliopiston strategisia painopistealueita sekä Lapin korkeakoulujen aluestrategiaa, Lapin ja Pohjois-Suomen strategioita ja muita tavoite- ja kehittämissuunnitelmia.

Alueellisen kehittämistoiminnan hankkeita on kuvattu liitteessä 2.

2.1.5.3 Ennakointi- ja arviointitoiminta

Tutkimuksen merkitys on korostunut nykyisessä alueellisessa kehittämistoiminnassa. Tutkimusta tarvitaan ongelmien kartoittamisessa ja ratkaisemisessa, innovaatioympäristöjen ja –prosessien kartoittamisessa sekä alueellisen kehittämistoiminnan arvioinnissa.

Pohjois-Suomen ennakointi- ja arviointikeskus (EAK) on Lapin yliopiston menetelmätieteiden laitoksella toimiva yksikkö, joka tekee aluekehitystä palvelevaa yhteistoimintatutkimusta Pohjois-Suomessa sekä arviointi- ja ennakointitutkimuksia. EAK on eräänlainen tutkimusta tarvitsevien ”palvelupiste” Lapin yliopistossa, joka välittää aluekehitykseen liittyvät tutkimusaiheet ja ennakointi- ja arviointitilaukset yliopistolaisille. EAK ei kuitenkaan pyri olemaan vain tutkimustarjouksiin tai tilauksiin vastaava ”tutkimustehdas” vaan proaktiivinen toimija, joka välittää uutta tietoa alueelle ja aktiivisesti löytää aluekehityksen kannalta oleellisia tutkimusaiheita.

EAK rekrytoi hankkeisiin tutkijat yliopiston opiskelijoista tai valmistuneista maistereista. Näin EAK on tutkijan urasta kiinnostuneiden opiskelijoiden käytännön koulu tutkimuksen tekoon. Tavoitteena on, että EAK:n projektitutkijoista tulee tutkimuksen ammattilaisia, jotka myös väittelevät aluekehitykseen, arviointiin tai ennakointiin liittyvistä aiheista. Näin EAK osaltaan kouluttaa arvioinnin ja aluekehityksen osaajia lähinnä Pohjois-Suomen tarpeisiin ja edistää Lapin yliopiston strategian mukaisesti ammattimaisen tutkijanuran edellytyksiä.

Ennakointi- ja arviointitoiminnan hankkeita on kuvattu liitteessä 2.

2.1.5.4 Design Park

Taiteiden tiedekuntaan kuuluvassa yrityspuisto *Design Parkissa* toimi 28 yritystä, jotka työllistivät yhteensä 51 henkilöä. Tiedekunta valmisteli yrityspuistossa toteutettavaksi design-alaan ja yritysten toimintaympäristöjen kehittämiseen liittyviä kehittämishankkeita. Design Parkin yhteyteen pyritään synnyttämään elinkeinoelämää ja tuotekehitystoimintaa tukeva tutkimushautomotoiminta sekä luovan yhteisön ajatukseen perustuva vahva visuaalisen viestinnän osaamiskeskittymä, ”designosaamiskeskus”.

Design-osaamiskeskustoiminnan avulla kehitetään matkailu-, viihde- ja uusmediateollisuudelle visuaalisen viestinnän ja design managementin työkaluja ja osaamista. Tutkimushankkeet tukeutuvat taiteiden tiedekunnan vahvoihin osaamisalueisiin teollisen muotoilun, median, visuaalisen viestinnän sekä tekstiili- ja vaatetussuunnittelun alueella. Koulutuksen osalta keskitytään Design Management –koulutukseen kehittämällä visuaalisen viestinnän opetusta ja koulutuksen sisältöjä vastaamaan paremmin Pohjois-Suomen elämysteollisuuden ja muun elinkeinoelämän tarpeita.

2.1.5.5 Meri-Lappi Instituutti

Meri-Lappi Instituutti (MLI) on Lapin ja Oulun yliopistojen yhteinen, Kemi-Tornio -alueella sijaitseva yksikkö. MLI tarjoaa tutkimus-, tuotekehitys-, koulutus- ja yrityspalveluita kestävänsä kehityksen periaattein. Instituutti toimii asiantuntijaorganisaationa yhteistyössä Lapin ja Oulun yliopistojen ja niiden tiedekuntien kanssa.

MLI:n toiminta-alueet ovat aluekehitys, koulutus ja teknologia. Kansainvälistyminen ja yrityspalvelut kulkevat läpikäyvänsä periaatteena kaikilla kehittämisalueilla. Toiminnassaan Instituutti integroituu sekä yritysverkostoihin että kansainväliseen asiantuntemukseen, erityisesti Perämerenkaaren alueella.

Aluekehitystyössä Instituutin painopisteet on asetettu tällä hetkellä Kemi-Tornio seutustrategioiden keskeisille aloille: jaloteräs, logistiikka, puutuoteala sekä työllisyys ja yrittäjyys. *MLI Teknologian* tavoitteena on tukea yritysten kasvua ja kehittymistä sekä luoda edellytyksiä uudelle yritys-toiminnalle. Yhtenä keskeisenä tehtävänä on myös edistää Perämerenkaaren yhteistyötä. Käytännössä tämä tarkoittaa Oulun ja Luulajan yliopistojen, alueen muiden tutkimus- ja kehittämisalan toimijoiden sekä yritysten yhteisten hankkeiden suunnittelua ja käynnistämistä.

Koulutuksessa suuntaus on ollut täydennyskoulutuksesta tutkintoon johtavaan koulutukseen. Tämä merkitsee yhä useammalle alueen ihmiselle mahdollisuutta suorittaa yliopistotutkinto kotiseudullaan. Vuoden 2004 aikana opiskelijoita eri ohjelmissa oli seuraavasti:

- Digitaalisen media maisteriohjelma, 20 opiskelijaa (OY)
- Palvelujohtamisen ja logistiikan maisteriohjelma, 26 opiskelijaa (LaY ja OY)
- Maakuntakorkeakoulu, 319 opiskelijaa (LaY)
- Logistiikan maisteriohjelma, 19 opiskelijaa (OY)
- Työelämän kehittämisen koulutusohjelma, 14 opiskelijaa (LaY)
- Sotenne-projektin (työvoiman turvaaminen sosiaali- ja terveysaloilla) henkilöstöpankki, 15 opiskelijaa (toteuttajana Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu) (LaY)

Meri-Lappi Instituutin tukemana valmistui maakuntakorkeakoulun kautta kuusi maisteria vuonna 2004.

Meri-Lappi Instituutin hankkeita on kuvattu liitteessä 2.

2.1.6 Harjoittelukoulu

Lapin yliopiston harjoittelukoulu on kasvatustieteiden tiedekuntaan kuuluva peruskoulu, jonka perustehtävät muodostuvat laadukkaan ja turvallisen perusopetuksen järjestämisestä rovaniemeläisille peruskoululaisille, korkeatasoisen opetusharjoittelun tarjoamisesta erityisesti luokanopettajaopiskelijoille sekä toimimisesta kokeilu- ja kehittämiskouluna.

Tavoitteena on kehittää perusopetukseen soveltuvia kasvatuksen ja opetuksen menetelmiä. Harjoittelukoulu huolehtii osaltaan Lapin yliopiston pohjoisesta suuntautumisesta sisällyttämällä näkökulman oppisisältöihin ja opetuksen toteuttamiseen.

Opetuksen erityisistä painotuksista retkeilypainotteinen ympäristökasvatus ja media-kasvatus kohdentuvat kaikille koulun oppilaille. Tämän lisäksi yksittäiset luokat toteuttavat erityisiä musiikki-, liikunta- tai matematiikkapainotteisia opintokokonaisuuksia. Painotteisuutta on toteutettu sekä pedagogisin ratkaisuin että opetussuunnitelmallisilla tuntijaollisilla ratkaisulla. Opettajaopiskelijat osallistuvat painotteisten opinto-osuuksien toteutukseen osana opetusharjoitteluaan.

2.1.6.1 Opettajankoulutuksen ja opetusharjoittelun kehittäminen

Lapin yliopiston kasvatustieteellinen tiedekunta ja harjoittelukoulu ovat vuonna 2004 kiinnittäneet erityistä huomiota opettajankoulutuksen tutkintorakenne uudistukseen. Yliopiston opettajankoulutuksen opetussuunnitelmassa ilmaistaan selkeästi ohjatun opetusharjoittelun merkitys opettajankoulutuksessa. Ohjattu opetusharjoittelu muodostui tutkintorakenne uudistustyössä opiskelun keskeiseksi rungoksi, johon muut opinnot integroitiin.

Harjoittelukoulun opetusharjoittelujen yhtenä tavoitteena on tarjota opettajaopiskelijoille ohjattuja kokemuksia kohdata erityistä tukea tarvitsevia oppilaita. Kaikki koulun erityisopetukseen siirretyt oppilaat (myös 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen siirretyt) on integroitu yleisopetuksen opetusryhmiin. Opiskelijat ohjataan huomioimaan yksilölliset oppimisedellytykset sekä tunnistamaan tuen tarve. Eri opetusharjoitteluissa käsitellään systemaattisesti edeten yleisen ja erityisen tuen muotoja opiskelijoiden ryhmäohjauksissa.

Harjoittelukoulu on osallistunut yleis- ja erityisopetuksen kansalliseen LATU-projektiin toimien sekä valtakunnallisella, kunnallisella että normaalikoulujen tasolla. Vuonna 2004 toteutuneena päätavoitteena on ensimmäistä kertaa tarjottu opettajaopiskelijoille mahdollisuus osallistua moniammatillisiin oppilashuollollisiin tapaamisiin. Opiskelijat ovat osallistuneet myös vapaaehtoiseen oppilashuoltoon käsitteleviin ohjauksiin. Harjoittelukoulu osallistuu myös oppilaanohjauksen seutufoorumin työskentelyyn. Tavoitteena on luoda oppilaille yhtenäinen koulupolku.

Harjoittelukoulussa noudatetaan retkeilyyn ja luontoon perehdyttävää ympäristönkasvatussuunnitelmaa, jossa lisääntyvät vuosiluokalta toiselle siirryttäessä tavoitteet ja toiminnalliset haasteet. Ympäristökasvatukseen osallistuvat kaikki koulun oppilaat ja lehtorit. Osallistumalla koulun suunnitelman mukaisesti luontoretkeihin opettajaopiskelijoille tarjotaan monipuolinen mahdollisuus integroida eri oppiaineita ja ohjata kokemuksellista oppimista.

Opiskelijoilta kerätään jokaisen opetusharjoittelun jälkeen palautekysely, joka analysoidaan tiedekunnassa ja hyödynnetään tiedekunnan ja harjoittelukoulun yhteissuunnittelussa. Vuonna 2004 opetusharjoitteluun osallistui 232 opiskelijaa. Opintoviikkoja opiskelijat suorittivat 817.

2.1.6.2 Täydennyskoulutus ja tieteellinen yhteistyö tiedekunnan kanssa

Kasvatustieteiden tiedekunnan kanssa on jatkettu opettajan pedagogisten opintojen kehittämiseen sekä erityiskasvatuksellisen tietouden lisäämiseen liittyvää *täydennyskoulutuksen* koulutussarjaa. OPM:n täydennyskoulutusrahoituksen avulla on tiedekunnan didaktikoille ja harjoittelukoulun lehtoreille järjestetty vuoden 2004 aikana seuraavia koulutustilaisuuksia:

- Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan tunnistaminen ja tukeminen
- Kuria ja järjestystä vai vapautta ja luovuutta?
- Inklusio

Työrauhaluento kohdennettiin myös syventävän opetusharjoittelun opiskelijoille ja Rovaseudun opettajille alueellisen vaikuttavuuden edistämiseksi. Harjoittelukoulun henkilökunta on lisäksi luennoinut eri puolella Lappia

- tieto- ja viestintäteknikasta
- koulunkäyntiavustajien kouluttamisesta
- yleisestä ja erityisestä tuesta
- arvioinnista
- HOJKSista

Harjoittelukoulu on lähtenyt kasvatustieteiden tiedekunnan kanssa yhteistyössä perustamaan didaktiikan ja kasvatopsykologian tutkimusyksikköä. Tarkoitus on vahvistaa tiedekunnassa ja harjoittelukoululla tehtävää monitieteistä tutkimustoimintaa sekä edistää didaktikkojen, kasvatustieteilijöiden ja harjoittelukoulun lehtoreiden mahdollisuuksia tehdä tutkimusta ja suorittaa jatkotutkintoja.

Tutkivan opettajuuden näkökulmaa tuetaan kehittämällä myös opettajaopiskelijoiden opintoihin liittyvää tutkimustoimintaa. Syksyllä 2004 harjoittelukoululla alkoi oma gradu-ryhmä, jonka ohjaajana toimii harjoittelukoulun rehtori. Toiminnalla pyritään tiivistämään tiedekunnan, harjoittelukoulun ja opiskelijoiden yhteistyötä tutkimussektorilla.

2.1.6.3 Kokeilu- ja kehittämistoiminta

Koulun kokeilu- ja kehittämistoiminta koostui vuonna 2004 koulun sisäisestä kehittämistyöstä, kansainvälisestä toiminnasta, koulutuksesta ja yhteistyöstä tiedekunnan kanssa sekä tiedonkulun kehittämisestä.

Koulu on ollut mukana opetushallituksen johtamissa

- LUKU-Suomi- (äidinkielen ja kirjallisuuden kehittämishanke),
- LUMA- (luonnontiedon ja matematiikan kehittämishanke),

- o LATU- (yleis- ja erityisopetuksen laadullinen kehittämishanke) ja
- o Yhtenäinen peruskoulu-verkostohankkeessa.

Harjoittelukoulu osallistui myös opetusministeriön käynnistämiin valtakunnallisiin hankkeisiin, jotka toteutetaan kaikkien normaalikoulujen yhteisesti koordinoimana:

- o eNorssi-toiminta ja ohjaajakoulutus,
- o Kansalaisvaikuttamisen kehittämishanke sekä
- o Yrittäjyyskasvatuksen kehittämishanke.

Suomen harjoittelukoulujen muodostaman yhteistyöverkoston eNorssin avulla luodaan käytänteitä opettajien ja opettajaopiskelijoiden etäohjauksen kehittämiseen. ENorssin opettajakouluttajien ohjaajakoulutukseen osallistuu koululta kaksi lehtoria koulutettavana ja yksi lehtori kouluttajana.

2.1.6.4 Kansainvälinen toiminta

Koulun *kansainvälisen toiminnan* painopiste on Comenius-projektissa, jossa työskennellään Ruotsissa, Sloveniassa, Italiassa ja Maltalla toimivien ystävyyskoulujen oppilaiden kanssa. Kansainvälisellä kanssakäymisellä pyritään vieraanvaraisuuden lisäksi avartamaan oppilaiden, opiskelijoiden ja henkilökunnan kulttuurisia ja yhteiskunnallisia näkemyksiä.

Vuonna 2004 yksi koulun lehtoreista osallistui EU:n erillisrahoituksella toteutettuun kahden viikon mittaiseen opettajavaihtoon Irlannissa ja yksi lehtori yhden viikon mittaiseen Comenius-opettajavaihtoon Sloveniassa. Vastaavasti Ruotsista saapui kolme opettajaa opettajavaihtoon (1vk) syksyllä 2004.

Taulukko 27. Harjoittelukoulun tunnuslukuja 2002-2004

	2004	2003	2002
<i>Opetusharjoittelussa</i>			
<i>suoritetut ov:t</i>	817	527	758
<i>Oppilaita</i>	368	328	366
<i>Menot (1 000 €)</i>	2 785	2 670	2 588
<i>Menot €/oppilas (Lay)</i>	7 570	8 140	7 070
<i>Menot €/oppilas</i>			
<i>(harjoittelukoulut, koko maa)</i>	8 833	8 837	8 579

2.2 Kannattavuus

2.2.1 Liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta

Yliopiston liiketaloudellisen toiminnan tulotavoite vuonna 2004 on 1 500 000 € ja kannattavuustavoite 25 000 € (1,6% tuloista).

Yliopiston liiketaloudellisen maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat 1,1 M€ vuonna 2004. Tulot kasvoivat 11% edellisvuodesta, mutta eivät yltäneet tavoitteeseen. Kannattavuustavoite sen sijaan toteutui, sillä toiminnan ylijäämä, 309 000 €, oli 25% toiminnan tuloista. Ylijäämä kasvoi 3,3-kertaiseksi vuodesta 2003.

Taulukko 28. Kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €) Liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta

	2002	2003	2004
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1 607	1 025	1 136
- maksullisen toiminnan muut tuotot	104	63	86
Tuotot yhteensä	1 711	1 088	1 222
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	35	22	22
- henkilöstökustannukset	1 099	576	593
- vuokrat	109	69	70
- palvelujen ostot	530	92	69
- poistot			
- muut erilliskustannukset	104	110	51
Erilliskustannukset yhteensä	1 877	869	806
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-166	219	416
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	270	102	86
- poistot	60	21	20
- korot	3	2	1
- muut yhteiskustannukset			0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	333	125	108
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 210	994	914
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	-499	94	309
Kustannusvastaavuus-%	77 %	109 %	134 %

Maksuperustelain 7.1 §:ssä tarkoitettu muiden suoritteiden hintatuki			
- myönnetty (siirtynyt + kuluvan vuoden määräraha)	99	79	83
- käytetty	62	39	46
Lapin lääninhallituksen maksama avustus	81	0	0
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	-356	133	355
Kustannusvastaavuus-% käytetyn hintatuen jälkeen	83 %	114 %	141 %

2.2.2 Julkisoikeudellinen maksullinen palvelutoiminta

Julkisoikeudellisen maksullisen palvelutoiminnan tuotot vähenivät 16% edellisvuodesta vuonna 2004. Toiminnan tulos kuitenkin parani, sillä ylijäämää kertyi 118 000 € vuonna 2004, kun ylijäämä vuotta aiemmin oli 73 000 €. Kustannusvastaavuusprosentti, eli myyntituotoilla katettu osuus kustannuksista, oli 253% vuonna 2004 ja 146% vuonna 2003.

Taulukko 29. Kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)
Julkisoikeudellinen maksullinen palvelutoiminta

	2002	2003	2004
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
- maksullisen toiminnan myyntituotot	206	233	195
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	206	233	195
KUSTANNUKSET			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	6	5	3
- henkilöstökustannukset	38	58	23
- vuokrat	0	0	0
- palvelujen ostot	98	17	18
- poistot			
- muut erilliskustannukset	19	50	19
Erilliskustannukset yhteensä	161	130	63
KÄYTTÖJÄÄMÄ	45	103	132
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	37	27	13
- poistot	5	3	2
- korot	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	42	30	14
Kokonaiskustannukset yhteensä	203	160	77
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	3	73	118
Kustannusvastaavuus-%	101 %	146 %	253 %

2.2.3 Muu budjettirahoitusta täydentävä rahoitus

Lapin yliopiston yhteisrahoitteisen toiminnan tulotavoite on kuusi miljoonaa euroa vuonna 2004.

Yliopiston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 5,9 M€ vuonna 2004. Tulossopimuksen tulotavoitetta ei siten saavutettu. Alijäämää kertyi 1,9 M€, joten tuotoilla katettiin 76% kustannuksista (kustannusvastaavuusprosentti).

Taulukko 30. Kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €) Muu budjettirahoitusta täydentävä rahoitus

	2002	2003	2004
TUOTOT			
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- toiminnan muut tuotot	6448	7501	5 909
Tuotot yhteensä	6 448	7 501	5 909
KUSTANNUKSET			
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
-aineet, tarvikkeet ja tavarat	49	164	76
- henkilöstökustannukset	3414	4150	4 596
- vuokrat	73	77	36
- palvelujen ostot	1556	1210	637
- poistot			
- muut erilliskustannukset	1104	1491	1 196
Erilliskustannukset yhteensä	6 196	7 092	6 541
KÄYTTÖJÄÄMÄ	252	409	-632
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset			1 074
- poistot			143
- korot			8
- muut yhteiskustannukset			0,00
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä			1 224
Kokonaiskustannukset yhteensä			7 766
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)			-1 857
Kustannusvastaavuus-%			76 %

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN TARKASTELU

3.1 Tilinpäätöslaskelmat

LAPIN YLIOPISTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2004-31.12.2004		1.1.2003 - 31.12.2003	
Toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 433 433,50		1 315 675,17	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	213 634,67		184 469,18	
Muut toiminnan tuotot	<u>6 574 811,26</u>	8 221 879,43	<u>7 668 762,34</u>	9 168 906,69
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	-1 314 528,53		-1 265 745,96	
Henkilöstökulut	-26 662 252,10		-25 061 742,35	
Vuokrat	-4 023 356,09		-3 995 298,55	
Palvelujen ostot	-3 343 474,32		-3 294 006,51	
Muut kulut	-1 498 463,86		-1 504 268,27	
Poistot	-628 333,79		-935 588,83	
Sisäiset kulut	<u>-1 078 421,29</u>	-38 548 829,98	<u>-516 910,55</u>	-36 573 561,02
Jäämä I		-30 326 950,55		-27 404 654,33
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	223,14		2 168,59	
Rahoituskulut	<u>-540,50</u>	-317,36	<u>-1 068,49</u>	1 100,10
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	48 377,65		45 660,36	
Satunnaiset kulut	<u>-16 496,91</u>	31 880,74	<u>-1 563,20</u>	44 097,16
Jäämä II		-30 295 387,17		-27 359 457,07
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Tuotot				
Euroopan Unionilta	<u>358 760,00</u>	358 760,00		
Kulut				
Kunnille	-250 898,00		-230 991,00	
Kuntayhtymille	-210 899,00		-230 991,00	
Voittoa tavoitt.yhteisöille	-45 718,95		-45 500,00	
Kotitalouksille	-383 821,21		-360 960,19	
Ulkomaille	<u>-51 708,81</u>	-943 045,97	<u>-32 139,50</u>	-900 581,69
Jäämä III		-30 879 673,14		-28 260 038,76
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonlisäverot	155 591,02		203 787,98	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-1 726 215,39</u>	-1 570 624,37	<u>-1 663 664,84</u>	-1 459 876,86
Tilikauden kulujaäämä		<u>-32 450 297,51</u>		<u>-29 719 915,62</u>

TASE	31.12.2004		31.12.2003	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Muu kansallisuusomaisuus	<u>70 786,96</u>	70 786,96	<u>70 786,96</u>	70 786,96
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	321 086,18		258 419,10	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>17 501,40</u>	338 587,58	<u>26 505,19</u>	284 924,29
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	1 627 103,95		1 475 875,55	
Kalusteet	279 654,25		181 991,24	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>500,00</u>	1 907 258,20	<u>500,00</u>	1 658 366,79
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>8 493,49</u>	8 493,49	<u>8 493,49</u>	8 493,49
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		2 254 339,27		1 951 784,57
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	876 703,81		867 365,85	
Siirtosaamiset	3 321 111,22		4 036 601,83	
Muut lyhytaikaiset saamiset	4 884,60		20 111,53	
Ennakkomaksut	<u>9 968,90</u>	4 212 668,53	<u>26 680,29</u>	4 950 759,50
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat				
Kassatilit	7 207,90		1 003,70	1 003,70
Muut pankkitilit	<u>0,00</u>	7 207,90	<u>0,00</u>	0,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		<u>4 219 876,43</u>		<u>4 951 763,20</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>6 545 002,66</u>		<u>6 974 334,73</u>
TASE				
	31.12.2004		31.12.2003	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-483 355,36		-483 355,36	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	3 108 092,11		2 702 037,52	
Pääoman siirrot	30 767 723,01		30 125 970,21	
Tilikauden kulujäämä	<u>-32 450 297,51</u>	942 162,25	<u>-29 719 915,62</u>	2 624 736,75
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	689 368,05		704 718,94	
Ostovelat	1 448 947,39		603 779,51	
Tilivirastojen väliset tilitykset	677 594,55		647 955,00	
Edelleen tilittävät erät	395 479,89		381 961,81	
Siirtovelat	2 227 840,28		1 837 629,64	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>163 610,25</u>	5 602 840,41	<u>173 553,08</u>	4 349 597,98
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		5 602 840,41		
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>6 545 002,66</u>		<u>6 974 334,73</u>

Lapin yliopiston talousarvion toteutumalaskelma

Varainhoitovuosi 2004

		Tilinpäätös	Talousarvio	Tilinpäätös	Tilinpäätös-
		2003	2004	2004	talousarvio
					Suurempi
					Pienempi(-)
Tuloarviotilit					
11.04.01	Arvonlisäverotulot	118 361,30	114 698,08	114 698,08	0,00
12.39.04	Menorästien ja siirtomr. peruutukset	0,05	0,00	0,00	0,00
12.35.99.3.1	YM:n hallinnonalan muut tulot		358 760,00	358 760,00	0,00
12.39.10	Muut sekalaiset tulot	8 785,67	10 530,41	10 530,41	0,00
Tuloarviotilit yhteensä		127 147,02		483 988,49	0,00
Menoarviotilit					
24.01.19.1	UM:n hallinnonalan alv-menot	32,01	1 577,93	1 577,93	0,00
24.01.19.3	Lähialueyhteistyöstä aih.alv		3 411,03	3 411,03	0,00
24.50.66	Yhteistyö Keski- ja Itä-Eurooppa	148 000,00	175 000,00	175 000,00	0,00
28.80.24	VEL-perusteinen ja varhaiskunt	2 677,52	0,00	0,00	0,00
28.81.24.2	Lähialueyhteistyöstä aih.alv	2 256,63	0,00	0,00	0,00
29.01.19	OPM:n hallinnonalan alv	1 554 722,76	1 658 640,44	1 658 640,44	0,00
29.01.22.2	Muut hankkeet	22 000,00	0,00	0,00	0,00
29.01.22.4.2	Koulutuksen ja tieteen		6 000,00	6 000,00	0,00
29.10.21.1	Yleiset toimintamenot	23 547 000,00	27 683 000,00	27 683 000,00	0,00
29.10.21.2	Koulutuspoliittisin perustein	42 000,00	45 000,00	45 000,00	0,00
29.10.22.1	Tutkimus-kehittämis- ja julkai	238 250,00	65 000,00	65 000,00	0,00
29.10.22.5	Yliopistojen alueellinen kehitt.	210 235,00	0,00	0,00	0,00
29.10.22.6	Yliopistojen aikuiskoulutuksen keh	75 000,00	75 000,00	75 000,00	0,00
29.10.24.	Harjoittelukoulun toimintameno	2 670 000,00	2 729 000,00	2 729 000,00	0,00
29.88.50	SA/tutkimushankkeiden rahoitus	1 242 267,00	1 139 966,00	1 139 966,00	0,00
29.99.50.12	Opetusministeriön käytettäväksi	10 000,00	0,00	0,00	0,00
32.10.19	KTM:n hallinnonalan alv	7 571,72	3 293,38	3 293,38	0,00
34.01.19	TM:n hallinnonalan alv	256,65	79,94	79,94	0,00
34.06.02.1	Palkkaukset työllistämistuella	291 478,03	0,00	0,00	0,00
34.06.02.2	Muut menot (työllistämistuella)	3 765,32	0,00	0,00	0,00
34.06.29.21	Työllistämistuella palkatut		131 150,43	131 150,43	0,00
34.06.62.22	Työllistettävien muut menot		1 116,69	1 116,69	0,00
35.99.63.1	Eu:n ympäristörahaston osall.		258 760,00	258 760,00	0,00
Menoarviotilit yhteensä		30 067 512,64	33 975 995,84	33 975 995,84	0,00
Tilikauden alijäämä		-29 940 365,62		-33 492 007,35	

3.2 Tilinpäätöslaskelman liitteenä annettavat tiedot

Liite 1: Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tilivirastossa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika	Vuotuinen poisto %
KANSALLISOMAISUUS			
Ei poistoja			
KÄYTTÖOMAISUUS			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet			
Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	4 vuotta	25
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	6 vuotta	16,7
Itsevalmistetut atk-ohjelmat	tasapoisto	4 vuotta	25
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja laitteet			
Autot ja muut maajulketusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	20
Raskaat työkoneet	tasapoisto	15 vuotta	6,7
Kevyet työkoneet	tasapoisto	5 vuotta	20
Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	4 vuotta	25
Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	6 vuotta	16,7
Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20
Laboratoriolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	20
Muut tutkimuslaitteet	tasapoisto	5 vuotta	20
Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20
Kalusteet			
Asuinhuoneisto ja toimistokalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20
Muut kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20

Vähäiset omaisuushankinnat, joiden hankintameno á-hinnaltaan on alle 1000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Liite 2: Henkilöstökulut ja luontoisedut sekä lomapalkkavelat

Henkilöstökulut ja luontoisedut	1.1. - 31.12.2004
- Palkat ja palkkiot	21 634 835,33
- Luontoisedut	7 986,00
- Eläkekulut	3 420 488,46
- Muut henkilösivukulut	1 598 942,31
Yhteensä	26 662 252,10

Lomapalkkavelat	1.1.2004	31.12.2004	Muutos €
- Lomapalkkavelka			266 437,01
- Henkilösivukuluvelka			78 500,99
Lomapalkkavelat yhteensä	1 837 616,00	2 182 554,00	344 938,00

Palkat ja palkkiot sisältää palkkiota 450 174,51 euroa.

Tulospalkkioita ei ole maksettu vuonna 2004.

Lomapalkkavelka on laskettu keskimääräisten arvojen perusteella.

Liite 3: Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset, euroa

Hankintameno sisältää kaikki kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei tilikauden alussa ollut vielä loppunut, vaikka niiden hankintameno olisi jo kokonaan poistettu. Kansallisomaisuudesta ei ole tehty poistoja eikä poistosuunnitelmaa.

Kansallisomaisuus

	Rakennukset	Muu kansallisomaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2004		70 787	70 787
Lisäykset		0	0
Vähennykset			
Hankintameno 31.12.2004		70 787	70 787
Kertyneet poistot 1.1.2004			
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot			
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Vähennysten kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2004			
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2004		70 787	70 787

Käyttöomaisuus

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	
Hankintameno 1.1.2004	1 002 352	74 676	1 077 028
Lisäykset	180 740		180 740
Vähennykset			
Hankintameno 31.12.2004	1 183 091	74 676	1 257 767
Kertyneet poistot 1.1.2004	743 932	48 171	792 103
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	118 073	9 004	127 076
Vähennysten kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2004	862 005	57 175	919 180
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2004	321 086	17 501	338 588

Käyttöomaisuus

	Aineelliset hyödykkeet		
	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2004	7 517 424	366 438	7 883 862
Lisäykset	586 600	163 992	750 592
Vähennykset	-418 492		-418 492
Hankintameno 31.12.2004	7 685 532	530 430	8 215 962
Kertyneet poistot 1.1.2004	6 041 548	184 447	6 225 995
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	431 208	66 329	497 537
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			0
Vähennysten kertyneet poistot	414 329		414 329
Kertyneet poistot 31.12.2004	6 472 757	250 776	6 723 532
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2004	1 627 104	279 654	1 906 758

Käyttöomaisuus

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
	Käyttöomaisuusarvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2004	8 493	8 493
Lisäykset		
Vähennykset		
Hankintameno 31.12.2004	8 493	8 493
Kertyneet poistot 1.1.2004		
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		
Sijoitusten tileistäpoistot		
Kertyneet poistot 31.12.2004		
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.2004	8 493	8 493

Liite 4: Arvonkorotukset

Lapin Yliopistossa ei ole tehty kansallis- ja käyttöomaisuuteen liittyviä arvonkorotuksia

Liite 5: Myönnetty varainhoitovuoden päättyessä olevat lainat eriteltyinä

Lapin Yliopisto ei myönnä lainoja.

Liite 6: Myönnetty varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet valtiontakaukset, valtion takuut ja muut vastuusitoumukset eriteltyinä**Valtiontakaukset ja valtion takuut**

Ei ole.

Muut vastuusitoumukset

Leasingvastuut 31.12.2004	tulevana tilikautena maksettavat	myöhemmin maksettavat	Sitoumukset yhteensä
<i>Kopiokoneet</i>	155 855	227 601	383 456
<i>Mikrotietokoneet</i>	5 337	708	6 044
<i>Puhelinvaihte</i>	40 702	30 527	71 229
<i>Opiskelijoiden kannettavat</i>	366 343	643 484	1 009 827
Leasingvastuut yhteensä	568 237	902 320	1 470 556

Leasing-sopimukset ovat pääsääntöisesti 3-5 vuoden leasing-sopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja. Puhelinvaihteen vuokra-aika päättyy 30.9.2006

Opiskelijoiden kannettavien leasing-vuokra-aika on keskimäärin 3 vuotta.

Muut vastuusitoumukset ja taloudelliset vastuut 31.12.2004

Lapin yliopistolla ei ole muita vastuusitoumuksia eikä muita taloudellisia vastuita.

Ulkomaanrahan määräisiä vastuusitoumuksia ei ole.

Liite 7: Peruste, jonka mukaista kurssia on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan määräiset velat, saamiset ja muut sitoumukset Suomen rahaksi

Lapin Yliopistolla ei ole ulkomaanrahan määräisiä velkoja, saamia ja muita sitoumuksia.

Liite 8: Hallinnassa olevat eri yhtiöiden erilaiset osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeisiin rinnastettavat arvopaperit

Arvopaperin nimi ja sarja	Omistus- osuus-%	Myynti- oikeuksien alaraja,%	Kpl	Markkina- arvo, yht.,	Kirjanpito- arvo, yht., euroa	Osingot yht., e
1301 Muut osakkeet Arktikum-Palvelu Oy	33,3		50		8 409,40	
1303 Muut osuudet Luottokunta			1		84,09	
Arvopaperit yhteensä					8 493,49	

Liite 9: Hallinnassa oleva kansallisomaisuus, jota ei ole merkitty taseeseen

Lapin Yliopiston hallinnassa olevia ennen 1.1.1998 hankittuja kansallisomaisuuteen luettavia taideteoksia ja Arktisen Keskuksen museoesineitä ja kokoelmia ei ole merkitty taseeseen.

Yksityiskohtainen erittely arvostamatta jätetystä kansallisomaisuudesta on liitetty omaisuus- ja pääomaraporttiin per 31.12.1997

Tilikauden aikana on kansallisomaisuuteen kuuluvia kokoelmia täydennetty 6 725,57 eurolla.

Liite 10: Selvitys kirjapidon täydentämisestä tilinpäätöksessä talousarvioasetuksen 42 f §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla

Tuotannon tekijän hankinnasta aiheutuneiden menojen ja suoritteiden myynnistä saatavien tulojen kirjaamisperusteet talousarviokirjanpidossa siltä osin kuin ne eroavat liikekirjanpidon kirjaamisperusteesta (suoriteperuste).

Menoarviotili	Tulo-/menolaji	Kirjausperuste TaKP:ssa
Menoarviotilit, joille kirjattu palkkoja	loma-ajan palkka	maksuperuste

Liite 11: Erittely seuraavaan varainhoitovuoteen siirretyistä määrärahoista

Siirtomäärärahan TaKP-tili	Siirtomäärärahan TaKP-tili	Alkusaldo 1.1.2004	Kertymä vuoden alusta	Loppusaldo 31.12.2004
4.03.24.50.66	Lähialueyhteistyö	55 025	55 025	0
4.04.24.50.66	Lähialueyhteistyö		-53 399	53 399
4.03.29.10.21.1	Yleiset toimintamenot	3 062 851	3 062 851	0
4.03.29.10.21.2	Koulutuspoliittisin perustein järjest.	40 717	40 717	0
4.03.29.10.21	Yliopistojen toimintamenot	3 103 567	3 103 567	0
4.04.29.10.21.1	Yleiset toimintamenot		-4 017 244	4 017 244
4.04.29.10.21.2	Koulutuspoliittisin perustein järjest.		-40 282	40 282
4.04.29.10.21	Yliopistojen toimitamenot		-4 057 526	4 057 526
4.02.29.10.22.1	Tutkimus-, kehitt-, ja julk.toim.	16 305	16 305	0
4.03.29.10.22.1	Tutkimus-, kehitt-, ja julk.toim.	103 475	91 298	12 177
4.03.29.01.22.2	Muut hankkeet	10 697	3 493	7 204
4.03.29.10.22.5	Yliopistojen alueellinen kehittäminen	92 211	68 573	23 638
4.03.29.10.22.6	Yliopistojen aikuiskoulutuksen kehittäm	53 635	53 635	0
4.03.29.10.22	Yliopistolaitoksen yhteiset menot	260 018	216 999	43 019
4.04.29.10.22.1	Tutkimus-, kehitt-, ja julk.toim.		-23 123	23 123
4.04.29.10.22.6	Yliopistojen aikuiskoulutuksen kehittä		-53 374	53 374
4.04.29.10.22	Yliopistolaitoksen yhteiset menot		-76 497	76 497
4.03.29.10.24	Harjoittelukoulun toimintamenot	56 454	56 454	0
4.04.29.10.24	Harjoittelukoulun toimintamenot		-91 967	91 967
4.02.29.88.50	Suomen Akatemian tutkimusmäärär	33 918	33 918	0
4.03.29.88.50	Suomen Akatemian tutkimusmäärär	302 364	216 268	86 096
4.04.29.88.50	Suomen Akatemian tutkimusmää		-249 612	249 612
4.03.35.99.63.1	EU:n ympäristörahaston osallistum	100 000	5 132	94 868
4.04.35.99.63.1	EU:n ympäristörahaston osallistum		-258 760	258 760
Siirretyt määrärahat yhteensä		3 927 651	-1 084 093	5 011 744

Liite 12: Talousarviossa myönnetyt valtuudet sekä niiden käyttö ja käytöstä aiheutuvat menot

Lapin Yliopistolla ei ole taseeseen sisältyviä myönnettyjä valtuuksia sekä niiden käyttöä ja käytöstä aiheutuvia menoja.

Liite 13: Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma

Tilinpäätöksen täsmäytyslaskelma 1.1- 31.12.2004

1. Kulujäämä	-32 450 297,51
2. Kirjaukset, jotka ovat mukana tuotto-/kulujäämässä mutta eivät talousarvion yli-/alijäämässä	
Tuotto-/kulutilikirjaukset, joita ei kirjata talousarviotulona tai -menona	941 307,08
Tuotto-/kulukirjaukset, jotka kirjataan talousarviokirjanpidon tili-luokassa talousarvioon kirjaamista odottavien erien tilille	-25 831,83
Tuotto-/kulukirjaukset, jotka kirjataan talousarviokirjanpidon tili-luokassa siirrettyjen määrärahojen tilille	-1 095 957,98
Tuotto-/kulukirjaukset, jotka kirjataan talousarviokirjanpidon tili-luokassa ulkopuolisen rahoituksen tilille	32 407,56
3. Kirjaukset, jotka eivät ole mukana tuotto-/kulujäämässä mutta ovat mukana talousarvion yli-/alijäämässä	
Tasetilikirjaukset, jotka kirjataan myös talousarviotulona tai -menona	-893 634,67
4. Laskelma yhteensä	-33 492 007,35
5. Talousarvion alijäämä	-33 492 007,35
6. Ero	<u>0</u>

Liite 14: Oman pääoman muutokset

OMA PÄÄOMA	2004	2003
Valtion pääoma 1.1.1998	483 355,36	483 355,36
Edellisten tilikausien pääoman muutos 1.1.	-2 702 037,52	-2 064 002,42
Tilinavaussiirto (Tilikauden kulujäämä)	29 719 915,62	27 940 141,01
Tilinavaussiirto (Pääoman siirrot)	-30 125 970,21	-28 578 176,11
Edellisten tilikausien pääoman muutos 31.12.	-3 108 092,11	-2 702 037,52
Pääoman siirrot 1.1.	30 125 970,21	28 578 176,11
Tilinavaussiirto	-30 125 970,21	-28 578 176,11
Siirrot valtion yleiseltä postisiirtomenotililtä	-41 007 866,85	-39 797 523,53
Siirrot valtion yleiselle postisiirtotulotilille	10 240 143,84	9 671 553,32
Siirrot läheteiden tililtä		
Tilivirastojen väliset hallinnan siirrot		
Pääoman siirrot 31.12.	-30 767 723,01	-30 125 970,21
Tilikauden kulujäämä 1.1.	29 719 915,62	27 940 141,01
Tilinavaussiirto	29 719 915,62	27 940 141,01
Tilikauden kulujäämän siirto taseeseen	32 450 297,51	29 719 915,62
Tilikauden kulujäämä 31.12.	32 450 297,51	29 719 915,62
Valtion pääoma yhteensä 31.12.	-942 162,25	-2 624 736,75

Tilivirastolla ei ole aloittavan taseen hyväksymisen jälkeen tuloina tai menoina kirjattuja omaisuus- ja velkaeriä.

Liite 15: Tuotto- ja kululaskelmaan kirjattava talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Rahoituslähde	Saldo 1.1.2004	Kertynyt	Käyttö			Saldo 31.12.2004	Ulkopuolinen rahoitus käyttötarkoituksittain eriteltynä
			Käytetty menoihin	Tuloutettu	Siirretty		
Emil Aaltosen säätiö		2 280	1 371			909	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Rakennusteollisuus RT Ry		2 700	2 700			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
AB Alfabet Oy		900	900			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Rovaniemen kaupunki		1 350	0			1 350	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Ketonen V K Oy		2 250	635			1 615	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Mercum Fennica Oy		900	900			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Lappset Group		675	675			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Lapin Safarit Oy		302	302			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Suomen Posti Oyj,		4 320	2 160			2 160	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Metsähallitus		900	900			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Kajaanin teknologiakeskus		3 960	3 960			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Raha-automaattiyhdistys	22 735		17 506			5 229	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä		400	400			0	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Helsingin yliopiston apteekki	35 600	20 003	0			55 603	Opetuksen ja tutkimuksen kehittäminen
Yhteensä	58 335	40 940	32 408			66 867	

Liite 16: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Lapin Yliopistolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 17: Taseeseen sisältymättömät tiliviraston hallinnoimat rahastoidut varat, säätiöt ja yhdistykset

Lapin Yliopistolla ei ole taseeseen sisältymättömiä tiliviraston hallinnoimia rahastoituja varoja, säätiöitä ja yhdistyksiä.

Liite 18. Arviomäärärahojen ylitykset ja niiden perustelut

Lapin yliopistolla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Liite 19: Muut oikeiden ja riittävien tietojen vaatimuksen edellyttämät mahdolliset liitteet

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotuseriaatteet ja –menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen;

Rästimalkat on kirjattu vuosittain maksuperusteella. Vuoden 2004 rästimalkat ovat olleet 64 261,51 euroa, jotka on kirjattu tilikaudelle 2005 menoksi.

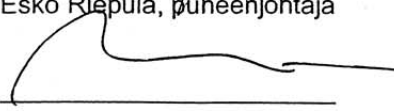
2. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja –menot sekä virheiden korjaukset; jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Vuonna 1999 käyttöomaisuusrekisteri ja kirjanpito on täsmäytetty siirryttäessä uuteen käyttöomaisuusrekisteriin. Tällöin on jäänyt osalle käyttöomaisuuskohteista merkitsemättä poistoajka. Jolloin poistoja on kirjaantunut liikaa vuosina 1999-2003. Tilinpäätöksen 2004 yhteydessä virheelliset poistoajat on korjattu vastaamaan Lapin yliopiston voimassa olevaa poistosuunnitelmaa. Tällöin käyttöomaisuuden arvo on lisääntynyt 460 121,08 euroa ja vastaavasti vähentänyt poistojen määrää samalla summalla.

4 ALLEKIRJOITUKSET

Lapin yliopiston hallitus on hyväksynyt vuoden 2004 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen Rovaniemellä 23.3.2005

Esko Riepula, puheenjohtaja

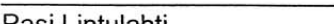

Jukka Mäkelä, varapuheenjohtaja

Kari Hakapää

Päivi Naskali

Raija Kivilahti

Saara Koikkalainen

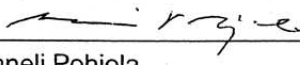

Pasi Lintulahti

Jaakko Ranta

Juha Karhu

Asko Suikkanen

Riitta Brusila

Anneli Pohjola

Eija Valanne

Wilhelmina Karikko

Juho Viljarinen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Liite 1. Lapin yliopistossa käynnissä olleita tutkimushankkeita vuonna 2004

Yleiskäyttöisten hyödykkeiden oikeudelliset puitteet

Tutkimuksessa selvitetään kysymystä siitä, millaiset informaatioaineistot ovat suojattuja ja mitkä vapaasti käytettävissä. Keskeisenä kysymyksenä tarkastellaan ns. vapaan lähdekoodin (open source) juridiikkaa.

Kodin paikantaminen

Tutkimuksessa tarkastellaan, miten kodin merkitykset ovat muuttumassa ja miten erilaiset paikkojen merkitykset tuotetaan maailmassa, jossa liikkuvuus on yhä enemmän osa arkielämää. Tavoitteena on tehdä näkyväksi erilaisia kodin merkityksiä yhteiskunnallisessa rakenteessa, arkielämässä sekä yksilöiden ja paikallisyhteisöjen suhteissa.

Mukavuusmaisema-tutkimusprojekti

Projektissa tutkitaan matkailun ja turismin muotoja erilaisissa "mukavuusmaisemissa" (amenity landscapes). Projekti on monitieteinen yhdistäen kulttuurimaantieteen, sosiologian, maaseutututkimuksen, kuvataidekasvatuksen, mediateknologian sekä matkailun kulttuuritutkimuksen.

Kvantitatiivisuus, tulkinnallisuus ja faktojen politiikka

Tutkimuksen tavoitteena on analysoida kvantitatiivisen ja tilastollisen tutkimustavan käytäntöjä, perusteluja ja mahdollisuuksia. Tutkimus on metodologiseen kehittämiseen pyrkivä monitieteinen projekti, joka hakee tilastolliselle tutkimukselle uudenlaisia mahdollisuuksia.

Tutkimuksen taustalla on yhteiskunnallinen muutos, jossa poliittiset valinnat ovat vaihtuneet erilaisiin mittaamisiin ja numeraalisiin tietoihin vetoavaksi ohjaukseksi. Projekti kysyy, millaisella erityisellä tavalla tällainen tieto muovaa käsitystä todellisuudesta, mikä tulee näkyväksi ja mikä jää piiloon? Entä miten politiikka peittyä numeroiden politiikkaan?

Emergence of Luxury

Tutkimushankkeessa analysoidaan designtuotteisiin kätkeytyvän hiljaisen tiedon ja suunnittelutaidon merkitystä erilaisten käyttäjien ja yhteisöjen käyttökokemuksessa. Tavoitteena on tuottaa täsmennettyä tietoa suunnittelijan, tuotteen ja loppukäyttäjän välisestä vuorovaikutuksesta sekä tiedon hyödynnettävyydestä tulevaisuuden vaatetusteollisuudessa.

Mica

MICA (Mobil Internet Collected Assitant) –yhteistyöhanke on osa PhDPolis-tutkijakouluhanketta. Lapin yliopiston teollisen muotoilun ja Luulajan teknisen yliopiston sähkötekniikan osasto tekevät MICA:ssa yhteistyötä esim. Internetin kautta ohjattavan

automaattisen pyörätuolin kehittämiseksi. PhDPoloksen muut osapuolet ovat Oulun yliopisto ja Meri-Lappi Instituutti.

Elvi

Merkittävin ikääntymistä koskeva tutkimushanke Lapin yliopistossa on ollut monitieteinen ELVI (elämisen välineitä ikääntyville) –tutkimus- ja kehittämishanke. Hankkeessa on selvitetty Lapin kylien ikäihmisten kotona selviytymistä ja kylän merkitystä voimavarana ikääntyville asukkaille.

Vuoden 2005 aikana käynnistyy ELVI:n kolmas vaihe, jossa tutkitaan kolmatta ikää pohjoisessa kaupunkikontekstissa. Hankkeen aikana on tuotettu lähes 50 erilaista, vanhusten kotona selviytymistä edistävää tuotetta tai tuoteideaa, joiden kehittämisessä ikäihmiset ovat olleet itse kiinteästi mukana.

MOMENTS

MOMENTS (Tiedon luomisen mallit ja metodit tulevaisuudessa: Mobiiliteknologiaa hyödyntävät monitieteiset sovellukset) – hanke on Suomen Akatemian rahoittama konsortiohanke. Tutkimushankkeen tavoitteena on luoda uusi integroitu oppimismalli, jota olisi mahdollista hyödyntää tulevaisuudessa sekä opetussuunnitelmia laadittaessa että toteutettaessa muodollista ja epämuodollista harjoittelua ja koulutusta.

JIBS

JIBS (Joint Inserts Bank for Schools) –hankkeen tavoitteena on luoda laaja, monikulttuurinen ja helppokäyttöinen verkkovideopankki opetuskäyttöön. Verkkopankin kohde-ryhmänä ovat esi- ja peruskoulun opettajat ja oppilaat.

JIBS-hankkeeseen kuuluu olennaisena osana videoiden opetuskäytön kansainvälinen tutkimus, josta vastaavat yhteistyössä Lapin yliopiston Mediapedagogiikkakeskus sekä Milanon katolinen yliopisto. Tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa sekä arvioida videoiden ja verkkovideoiden opetuskäyttöä hankkeen kuudessa osallistujamaassa.

Let's Play

Let's Play –projektin tavoitteena on tuottaa tietoa leikkiin perustuvasta oppimisympäristöstä sekä kehittää oppimisympäristöjä, joissa oppiminen tapahtuu playful learning –käsitteen kautta. Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja rakentamisessa on rakennettu mm. erilaisia leikkejä testattavaksi.

Lets' Play –oppimisympäristö –projektin tavoitteena on tutkia ja kehittää leikkikenttä, joka tuottaa julkiselle sektorille, erityisesti harvaan asutuilla seuduilla, innovatiivisia palveluja uudessa ympäristössä. Hankkeessa toteutettavissa ratkaisuissa yhdistyvät oppimisympäristötutkimus, Pohjois-Suomen teknologiaosaaminen, design ja Lapin läänin alueen leikkivälineiden puunjalostustuotanto.

Barents Specialist

Lapin yliopisto toteuttaa hankkeessa Barents-tutkijakoulun, jonka tavoitteena on luoda alueen yliopistoihin ja korkeakouluihin pysyvä Barentsin alueen asiantuntija- ja tutkijaverkosto. Vuonna 2004 projekti on järjestänyt PD - ja tutkijakoulutuksen ohella mm. virtuaalioppimiseen ja -opettamiseen liittyviä kursseja Arkangelissa ja Murmanskissa, tuottanut Barentsin alueen yhteisen virtuaalikirssikonaisuuden (30 ECTS), järjestänyt verkostoseminaareja ja tehnyt seminaarijulkaisun.

Arktisen alueen lasten ja nuorten psykososiaalinen terveys ja hyvinvointi

Hanke on käynnistynyt kasvatustieteiden tiedekunnan alaisena vuonna 2001. Interreg-rahoitteisen hankkeen päämääränä on mm. kehittää verkostopohjainen toimintamalli, joka tunnistaisi lasten ja nuorten psykososiaalisen hyvinvoinnin tarpeet ja ongelmat Barentsin alueella sekä tukisi lasten hyvinvointia. Tutkimushanke liittyy Arktisen neuvoston Health-osaohjelmaan.

Vuonna 2004 hankkeessa on tehty koulu yhteisöjen psykososiaalisen hyvinvoinnin kartoituksia Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä, käynnistetty kehittämistoimintaa suomalaisessa ja venäläisessä koulu yhteisössä, järjestetty kaksi seminaaria ja toteutettu yhteistyössä Rovaseudun nuorisohankkeiden kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin teemapäivät.

Balance

Balance-projektissa tarkastellaan paikallisen väestön käsityksiä ilmastonmuutoksen taloudellisista vaikutuksista erityisesti kala-, metsä- ja porotaloudessa.

Ulkopolitiikan ennakoimattomien vaikutusten eettiset ulottuvuudet

Hankkeeseen osallistuvat myös Turun yliopisto (valtio-oppi ja poliittinen historia) ja Kuopion yliopisto (filosofia). Tutkimuksessa tarkastellaan ulkopolitiikan ennakoimattomia vaikutuksia ja niiden eettisiä ulottuvuuksia sekä kartoitetaan eettisesti kestävä ulkopolitiikan luonnetta.

Ympäristöyhteistyö Luoteis-Venäjällä

Tutkimuksessa tarkastellaan länsimaiden ja Venäjän välisen ympäristöyhteistyön sisältöä, kehitystä ja tuloksia venäläisten toimijoiden näkökulmasta. Tutkimus rakentuu kolmen tapaus tutkimuksen varaan: Arktinen ympäristöyhteistyö, Barents-yhteistyö ja Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuus.

Alkuperäiskansat kansainvälisinä poliittisina toimijoina

Tutkimus tarkastelee sitä, kuinka alkuperäisyyttä käytetään poliittisena perusteluna itsemääräämisoikeuden ja suvereenisuuden vaatimuksille kansainvälisessä järjestelmässä ja mitä seurauksia tällä vaatimuksella on.

Petovahinkojen sosio-ekonominen merkitys porotaloudelle Suomessa

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää petovahinkojen porotaloudelle aiheuttamia kokonaiskustannuksia eri puolilla poronhoitoaluetta. Tutkimuksessa pyritään selvittämään, miten hyvin petovahingoista maksetut korvaukset kattavat todelliset paliskunnille ja yksityisille poronhoitajille aiheutuneet kustannukset.

Maahan ja luontaiselinkeinoihin liittyvien oikeuksien järjestäminen saamelaisten kotiseutualueen valtionmailla

Tutkimuksen tarkoituksena on valmistella ehdotus maahan, veteen, luonnonvaroihin ja perinteisiin luontaiselinkeinoihin liittyvien oikeuksien järjestämisestä saamelaisten kotiseutualueen valtionmailla.

Ilmastonmuutoksen haasteet oikeudellisille järjestelmille

Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden Instituutin tutkimusprojektissa tarkastellaan ilmastonmuutoksen aiheuttamia haasteita oikeudellisille järjestelmille erityisesti arktisella alueella. Projektin tarkoituksena on kartoittaa olemassa olevan tutkimustiedon pohjalta, minkälaisia muutoksia on jo aiheutunut, ja miten kansainvälinen oikeus ja arktiset oikeusjärjestykset ovat näihin muutoksiin pystyneet vastaamaan.

Teollistumisen vaikutuksia Pohjois-Venäjällä

Hankkeessa selvitetään teollistumisen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia Pohjois-Venäjällä. Hankkeessa kartoitetaan ja arvioidaan mm. porojen laidunmaiden tilaa sekä selvitetään paikallisten asukkaiden käsityksiä ympäristömuutoksista ennen ja nyt.

Porotilojen toimeentulotutkimus

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää porotilalain (590/1969) perusteella muodostettujen uusien porotilojen kehitys. Aluksi selvitetään tilojen perustamiseen liittyvät lähtötiedot sekä nykyinen tilanne (tilojen koko, poromäärä, tilan velkarasitteet). Myöhemmässä vaiheessa porotilojen omistajilta kerätään tietoja tilojen tulevaisuuden suunnitelmista, kuten poronhoitoelinkeinojen laajentamisesta tai supistamisesta, muihin elinkeinoihin suuntautumisesta, tilan sukupolvenvaihdoksesta tai tilan myynnistä ulkopuoliselle. Saatujen tietojen avulla voidaan tarkentaa, millaisiin asioihin tulisi kiinnittää huomiota pyrittäessä parantamaan tilojen toimeentulomahdollisuuksia ja toiminnan jatkuvuutta.

E2E

Hankkeen tutkimuskohteena on yhteiskuntatieteellisen tutkimusaineiston keruu mobiilia teknologiaa hyödyntäen sekä yleisen mobiilin tiedonkeruujärjestelmän mallintaminen. Hanke ei ollut käynnissä vuoden 2004 aikana, koska se ei saanut resursseja Elinkeinokehittäjä Eeron Testinglab hankkeesta.

MOBILE - langaton testiverkko

Hankkeen avulla rakennetaan langattomien verkkojen palveluiden ja sisältöjen opetus, tutkimus- ja kehittämissympäristö. Vuonna 2004 verkon ylläpitoa ja kehitystyötä tekivät opetushenkilökuntaan kuuluvat henkilöt oman työnsä ohella yhteistyössä atk-yksikön kanssa.

Hyvinvoinnin verkkopalvelut

Tutkimushankkeen tavoitteena on pohjoisen syrjäkylien hyvinvointipalveluiden turvaaminen ja integrointi alueen palvelu- ja hyvinvointiverkoston uusia informaatioteknologisia innovaatioita hyödyntäen.

Innovatiiviset hyvinvointipalvelut

Hankkeessa kehitetään virtuaalisia hyvinvointipalveluja, jotka tuottavat sekä toiminnallisia taloudellisia lisäarvoja pohjoisen ihmisille sekä lisäävät palvelujen saatavuutta asuinpaikasta riippumatta. Hanke toteutetaan vuosien 2002 – 2004 välisenä aikana ja se kuuluu Pohjois-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelmaan pilottikuntana Ranua – hankkeessa. Ohjelma päättyi syksyllä 2004.

Relanet –kehittämishanke

Kehittämishankkeen tavoitteena on saada kokemuksia etätyöskentelystä Lapin yliopiston eri tehtäväalueilla; erityisesti IT-alan opetuksen ja tutkimuksen kehittämisessä, toiminnan suunnittelussa ja tiedonhallinnassa Lapin yliopiston eri työntekijäryhmissä

Tuloksellisuuden takuu

Tuloksellisuuden takuut on osa valtakunnallista, vuonna 2002 käynnistynyttä Kartuke-tutkimusohjelmaa. Vuonna 2004 päättyneessä hankkeessa Lapin yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen tutkimuskohteina olivat Kuusamon perusturva, Taivalkosken sosiaali- ja terveystoimi sekä Utajärven kunta. Tutkimushankkeen tavoitteena oli kehittää toimintatutkimuksellisin menetelmin kuntien johtamis- ja arviointikäytäntöjä.

Muita tutkimushankkeita:

Oikeustieteiden tiedekunta

- Valtiosääntö, demokratia ja Euroopan integraatio
- Uusiutuvien luonnonvarojen hallinta Luoteis-Venäjällä
- Sopimustoiminta ja liikesuhteiden hallinta
- Immateriaalioikeudet
- Yhdenvertaisuusperuste

Yhteiskuntatutkimuksen laitos

- Kokeilusta kipinään(Kela)
- Miesten vaihdevuodet
- Keskushallinnon, aluehallinnon ja paikallishallinnon kehittäminen
- Työkunto-projekti
- Työverkkoprojekti
- Sosiaaliset valinnat elämänlaatuna

Kaupan ja matkailun tiedekunta

Laskentatoimi:

- Kehitysvammaisten asumispalveluiden kustannusten laskentamallin kehittäminen
- Kassahallintokäyttötymisen kehitys suomalaisissa pörssiyrityksissä

Matkailututkimus:

- Kansainvälinen INTERSTRATOS -tutkimusohjelma kohteena matkailuyrittäjyys ja yrittäjyys yleensä sekä muut näiden teemojen hankkeet
- Suomen matkailuimago yhteistyössä Matkailualan verkostoyliopiston kanssa

Johtaminen:

- Osaamisen dynamiikka liikkeenjohto- ja organisaatiotutkimuksessa
- Toimiala- ja paikallisuusnäkökulmat yritysten yhteistyöverkostoissa
- Yritysyhteistyön, sopimusneuvottelujen ja kysyntäshokkien vaikutus markkinoiden toimintaan

Muut:

- Uudet ainekset suomalaisen maaseudun elinvoimaisuuteen
- Kakkosasuminen ja muut maaseudun täydentävät asumismuodot

Arktinen keskus

- Ilmastonmuutoksen vaikutus ikiroudan sulamiseen ja sen takaisinkytkennät maailmanlaajuisiin ilmakehän ja veden kiertojärjestelmiin Luoteis-Venäjän Pechoran alueella. Ikiroudan sulamisen vaikutus edelleen alueen teolliseen ja kaupunki-infrastruktuuriin.
- Jäätiköt ja ilmasto. Etelämantereen ja Huippuvuorten jäätiköiden tutkimus muuttuvassa ilmastossa.
- Merijääntutkimus ja ilmastonmuutos. Pohjautuneiden ahtojäävallien morfologia ja niiden aiheuttamat potentiaaliset vaikutukset ihmisen toiminnalle.
- UV-säteilyn vaikutus metsänrajametsäkasvillisuuteen.

- Ilmastonmuutoksen vaikutukset poronhoitoon Fennoskandiassa.
- Reindeer summer pastures and ultraviolet (UV) radiation.
- Metsien pirstoutumisen ja metsänkäsittelymenetelmien vaikutukset biologiseen monimuotoisuuteen
- Linnut pohjoisen ympäristömuutosten indikaattoreina: ihmisen toiminnan, matkailun, rakennettujen vesistöjen ja kaupungistumisen vaikutus biologiseen monimuotoisuuteen. Ympäristöselvitykset YVA -asiakirjoja varten
- Metsästyksen ja ihmisen toiminnan vaikutukset kanaintukannan tilaan
- Poron laitumet ja fysiologinen kunto
- Matkailun vaikutus Fennoskandian tundra- ja koivumetsävyöhykkeeseen
- Poronhoidon sääntely ja saamelaiden perinnetieto poronhoidon hallinnassa. Poro biologisena, kulttuurisena ja sosioekonomisten kysymysten avainlajina.
- Öljy- ja kaasuteollisuuden vaikutus Yamalin alueen poroihin.
- Alkuperäiskansojen tietous ja maailmankuva, saamelaiden maankäyttöön liittyvät perinteet, luontosuhde ja tapaoikeus.
- Saamelaisidentiteetin ja etnisyyden poliittiset ja sosio-ekonomiset kysymykset
- Kansainvälinen politiikka: Euroopan pohjoinen ja pohjoinen identiteetti
- Arktinen neuvosto ja pohjoinen ulottuvuus.
- Alkuperäiskansojen ja vähemmistöjen itsehallintoratkaisut, vähemmistösopimusten veloitteet ja vähemmistöjen oikeudet.
- Etnisen syrjinnän kansainväliset torjuntakeinot
- Saamelaiden kulttuuristen oikeuksien perusoikeudellinen suojaaminen tekijänoikeuslainsäädännössä
- Kansainväliset ympäristöhallintaprosessit arktisella alueella.
- Ympäristövaikutusten arviointi arktisella alueella.
- Maankäyttöoikeudet Lapissa.
- Kansainvälinen oikeus, eurooppaoikeus ja kansallinen oikeus sekä niiden ristiriidat

Liite 2. Lapin yliopistossa käynnissä olleita alueellisia kehittämishankkeita vuonna 2004

Täydennyskoulutuskeskus – alueellisen kehittämistoiminnan yksikkö

Innoke – innovaatioita yrityksille ja työtä vastavalmistuneille korkeakoulututkinnon suorittaneille

Innoke hankkeen tavoitteena on valmentaa työvoimatoimiston nuoret työttömät työnhakijat nykyaikaisen asiantuntijatyön vaatimuksiin sekä luoda realistisia edellytyksiä yrittäjyydelle. Hankkeen tavoitteena on kehittää uusi työllistymismalli, joka edistää ja nopeuttaa osallistujien siirtymistä työelämään tai yrittäjyyteen. Hankkeen kohderyhmänä ovat korkeakoulu- tai yliopistotutkinnon suorittaneet työnhakijat tai vastavalmistuneet, joilla on motivaatiota asiantuntijaosaamisen/liiketoimintaosaamisen kehittämiseen pk – yritysten/julkisen sektorin kehittämistehtävien avulla.

Open Health

Open Health esiselvityshankkeen tavoitteena on tuottaa nykytila-, visio- ja strategiatietoa työhyvinvoinnin edistämiseen liittyvistä kansallisista ja kansainvälisistä verkottuneista toimintatavoista ja tietoteknologian hyödyntämisestä palveluissa. Tavoitteena on myös etsiä työhyvinvoinnin edistämisen parhaita käytäntöjä, verkostoja ja toimintaprosesseja, joista alan yritystoiminta voi hyötyä mukaan lukien hyvinvointi- ja terveysturva.

Pohjois-Suomen Onni

Vuoden 2004 joulukuussa käynnistynyt Pohjois-Suomen Onni -hanke on ylimaakunnallinen ja se kuuluu laajempaan Onni muuttaa maalle -verkostoon, jota koordinoi Turun yliopisto. Pohjois-Suomen Onnin tavoitteena on edistää ja tukea maallemuuttoa. Hanke tehdään yhteistyössä kymmenen kunnan kanssa Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueilla. Hankkeessa mukana olevat kunnat ovat Kemijärvi, Pelkosenniemi, Kolari, Ranua, Sodankylä, Utajärvi, Taivalkoski, Kuivaniemi, Yli-Ii ja Ylikiminki.

Innotraining – koulutus- ja kehittämistoiminta

Innotraining –koulutus- ja kehittämishankkeen keskeisenä tavoitteena oli valmentaa lappilaisia yrittäjiä ja yritysten henkilökuntaa verkostotalouden toimintatapaan. Koulutus- ja kehittämistoiminta oli kentälle jalkautuvaa, jossa yhteistoiminta-alustana hyödynnettiin InnoTool – kehittämissympäristöä. Yrityksiin ja työelämään soveltuvat asiakaslähtöiset toimintamallit olivat myös kehittämisen kohteina.

Hankkeen lähtökohtana ollut verkostotalouden viitekehys toiminnallistettiin verkostoratkaisuiksi. Jalkautuvan, tarvelähtöisen toiminnan kautta muodostui pilotteja, joita hankkeen aikana oli yli 50. Kukin pilotti oli oma räätälöity kokonaisuutensa ja prosessinsa. Elinkeinollisesti päätoimialueita olivat matkailu, hyvinvointipalvelut, hyvinvointimatkailu

sekä puuala. Läpäisyperiaatteina olivat kansainvälistyminen sekä verkostomainen toimintatapa. Innopolis toimi verkostojen koordinaattorina sekä strategisena osaajana. Innovaatioverkostojen sopimusjuridiikka sai oman asemansa monitoimijaisissa yhteistyörakenteissa.

Pk-yritysten kansainvälistymisosaaminen ja eurooppalainen yhteistyö:

Tavoitteena on vahvistaa lappilaisten pk -yritysten kansainvälistymisosaamista yhteisten hankkeiden avulla, yhteistyössä muiden po. alueen osaajien kanssa

European Network of Village Tourism

Vuoden 2003 lopussa käynnistyi Kolarissa Interreg III C -hanke European Network of Village Tourism, Euroopan kylämatkailun verkosto. Hankkeen partnerimaat Suomen lisäksi ovat Romania, Puola, Italia ja Portugali, pääkoordinaattorina toimii Portugali. Euroopan kylämatkailun verkostohankkeen aikana tiivistetään alueellista yhteistyötä sekä erityisesti Kolarin kunnan alueella toimivien matkailuyrittäjien sekä matkailua tukevien palveluiden tuottajien verkostoitumista. Samoin kehitetään hankeyhteistyötä eri kehityshankkeiden välillä. Toimenpiteiden kohderyhmänä ovat Ylläksen tunturikeskuksen kylissä toimivat yritykset sekä tunturikeskuksessa toimivat tai toimintaansa käynnistämässä olevat yritykset, joille järjestetään koulutusta sekä valmennusta yritysten omista lähtökohdista.

Lapin kylistä kansainvälisille markkinoille

Hanke käynnistyi kesäkuun alussa 2004. Hankkeen päätavoitteena on yritysyhteistyön kehittäminen Ylläksen matkailukeskuksen tunturikylissä toimivien yrittäjien sekä muiden Kolarin maaseutukyliä yritysten välillä. Samalla edesautetaan kylien sisäisten verkostojen ja yhteistyön kehittymistä. Tavoitteena on myös tuotteiden ja palveluiden jalostuminen entistä laadukkaammiksi kokonaisuuksiksi ja saatavuuden ja saavutettavuuden varmistaminen niin kotimaan kuin ulkomaan markkinoilla. Hankkeen aikana kehitetään myös yhteistyökumppaneiden toimintaympäristöä.

Lapin taikamatka

Hankkeessa kehitettiin yrittäjien vahvuuksista sekä yrityksen ympäristön/toimialan mahdollisuuksista perinne/historiatietoon perustuvia tarinallisia matkailupalveluita ja niistä muodostuvaa kiertomatka –tyyppistä matkailutuotetta. Innovatiivisuutta haettiin tarinan kertomisen ja dramaturgian vuorovaikutuksesta. Hanke vahvisti yrittäjien tarinankerronnan osaamista ja opasti heitä itsenäiseen tiedonhakuun historiallisesta aineistosta. Tarinan rakentumista ohjattiin ja arvioitiin toistetun videoinnin avulla.

(Nais)yrittäjyys ja työelämän tasa-arvo:

Tavoitteena on edistää työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista sekä naisyrittäjyyttä

Vuoden 2004 aikana sukupuolisensitiivinen toiminta tuli osaksi aluekehittämistyötä. Keskeisiksi painopistealueiksi muodostuivat naisyrittäjyyden, työelämän tasa-arvon, työ- ja perhe-elämän sekä perheystävällisen yrityskulttuurin kehittäminen.

Jaksamista yrittäjälle - virtaa ja voimaa toimintaan

Hankkeen aikana huomattiin perheen ja aviopuolison roolin tärkeys yrittäjän kuntouttamisessa ja yrityksen toiminnan kehittämisessä. Projektissa luotiin uudenlainen yrittäjälähtöinen kuntoutusmalli, jossa yrittäjää ja yritystä kuntoutetaan samanaikaisesti..

Lappi ja tasa-arvotavoitteet työelämässä

Tutkimus- ja kehittämishankkeen tulokset julkaistiin vuoden 2004 keväällä. Tutkimuksen mukaan työmarkkinat ja työpaikat ovat sukupuolen mukaan kahtiajakautuneemmat Lapissa kuin muualla Suomessa. Tutkimusaineistoista välittyi myös jonkinasteinen perhekielteisyys sekä ymmärtämättömyys työntekijöiden yksityiselämän sujuvuutta kohtaan. Useissa työorganisaatioissa toivottiin johtamiskulttuurin muutosta ja naisia enenevässä määrin johtajiksi.

AikaNainen

Kehittämishankkeessa aloitti 29 eri-ikäistä, eri toimialoilta ja eri puolilta Lappia olevaa naisyrittäjää. Tavoitteena on auttaa yrittäjyyden jatkumista Lapissa kehittämällä naisyrittäjille hallittuja omistajanvaihdosprosesseja. Yrittäjän jaksamista parannetaan ohjaamalla suvantovaiheessa olevia yrityksiä hallitusti kasvuun ja eurooppalaisiin naisyrittäjätverkostoihin sekä kehitetään yrittäjien sijaistoimintaa. Tasa-painon löytämiseksi yrityksen ja perhe-elämän välille etsitään uusia käytäntöjä ja tuetaan naisyrittäjiä hyödyntämään uudella tavalla läheisiä verkostojaan.

Tasa-arvorata

Hanke aloitti ensimmäisen vaiheen toimintansa 1.11.2004. Hankkeen kehittämiskumppanuuden muodostavat Lapin yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen alueellisen kehittämistoiminnan tulosityksikkö, Tampereen yliopiston täydennyskoulutuksen koulutus- ja kehittämispalvelut, Lappset Group Oy sekä Opinpaja Oy.

Kehittämiskumppanuuden tavoitteena on etsiä yhdessä työorganisaatioiden kanssa vaikuttavan tasa-arvosuunnittelun malleja, auttaa työpaikkoja tunnistamaan sukupuolisokeat pisteensä, lisätä naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia työelämässä, vahvistaa naisjohtajuutta ja – yrittäjyyttä sekä naisten halua toimia johtotehtävissä sekä edistää kokemuksellisen asiantuntijuuden siirtymistä nuoremmille työntekijöille.

Lapinhulluus –perinteestä toimeentuloa –hanke

Hankkeen tehtävänä on rakentaa elinkeinollisesti hyödynnettävä perinteen palvelu- ja tuotteistamismalli Lappiin. Hankkeen pilottialueena on Tunturi-Lappi, jolla alueella tehdään perinteen pohjalta tuotteita lähinnä matkailun, mutta myös paikallisten käyttöön. Hanke tarjoaa myös perinteeseen liittyvää koulutusta, asiantuntija-apua. Hankkeessa on tällä hetkellä yhdeksän pilottia; kaksi matkailuyrittäjää, kolme kyläseuraa, yksi osuuskunta sekä kyläseura, kaksi toiminimen omaavaa taidekasityöläistä ja yksi yksityinen henkilö. Kaikilla toimijoilla on tuoteidea ja yritysysteistyökumppanit.

Kukkola kosken äärellä

Hanke on syntynyt Kukkolan kylän aloitteesta. Hankkeessa edistetään Kukkolan alueen toiminnallisia edellytyksiä palvella kyläläisiä ja matkailijoita. Hankkeen toteutuksessa on aktiivisesti ollut mukana Kukkolan kyläyhdistys. Hankkeen olennaisena tavoitteena on varmistaa vuosisataisten perinteiden säilyminen Kukkolankoskella. Hankkeen toimenpiteillä luodaan perusta taloudelliselle matkailutoiminnalle Kukkolassa sekä rakennetaan yhteistyöverkostoja alueen eri toimijoiden kanssa, myös rajan toiselle puolella toimivien ruotsalaisten kanssa. Hankkeen toimenpiteillä pyritään edistämään alueen työllisyyttä. Visiona on Kukkola, joka on vireä kylä ja palvelee matkailijoita ympärivuotisesti.

Pohjois-Suomen Ennakointi- ja Arviointikeskus

Hyvinvointipalvelut ja kuntalaisten arki

Paikallisen hallinnan ja palvelujen merkitykset arkielämässä.

Hyvinvointipalvelut ja kuntalaisten arki -tutkimus tarkastelee hyvinvointipalveluja yksilön liikkumavaran ja yksilöllisten palvelukokonaisuuksien rakentamisen näkökulmasta. Tutkimus pureutuu myös alueellisten erikoispiirteiden merkityksiin palvelujen valinnassa sekä yksilön arkielämän ja palvelujen kohtaamisessa. Tutkimuksessa pyritään eri toimijatasen (valtio, kunta ja palvelujen käyttäjä) aineistojen vuoropuheluun. Näin kuvataan sekä palvelujen valintamahdollisuuksia että yksilöiden arkielämästä juontuvia valinnan ehtoja.

Sosiaali- ja terveysalan kehittämistä ja koulutustarpeet Lapissa

Lapin sosiaali- ja terveysalan kehittämistarpeita selvitetään Lapin maakuntakorkeakoulun toimeksiannosta oppilaitosten tutkimus- ja koulutussuunnittelun tarpeisiin. Koulutus ymmärretään tässä yhteydessä laajasti, tutkintoon johtavasta peruskoulutuksesta (tai sen osista) korkeakoulutasoiseen täydennyskoulutukseen saakka. Selvityksessä kartoitetaan myös Lapin sosiaali- ja terveyssektoreiden todennäköisiä kehityslinjoja, jotta tutkimuksella, koulutuksella ja oppilaitosten hanketyöllä pystyttäisiin niihin vastaamaan.

Selvityksen analyysitasona on maakuntakorkeakoulun toiminnan mukaisesti seutukunta, mikä tämän selvityksen toteutuksessa tarkoittaa sitä, että lähtökohtana aineiston hankinnassa on seutukunnallisten toimijoiden näkemykset sosiaali- ja terveysalan kehittämistarpeista. Pyrkimyksenä on tavoittaa seutukuntien sisällä myös kuntien väliset erot.

Tavoitteena on tuottaa mahdollisimman konkreettista tietoa kehittämis- ja koulutustarpeista siten, että toiminnan eri tasot tulevat huomioon otetuiksi. Selvityksellä etsitään vastauksia kysymyksiin: Mitkä ovat ne konkreettiset koulutus- ja kehittämistarpeet, joita seutukunnissa maakuntakorkeakoululta odotetaan? Mitkä ovat yksilötason osaamisvajeet tulevaisuuden muutostrendien näkökulmasta? Mikä on työyhteisön ja organisaation prosessien ja muutosten hallintaan vastaavan koulutuksen ja tutkimuksen tarve? Millä tavalla paikallistasolla pyritään vastaamaan näissä molemmissa ilmeneviin laajempiin yhteiskunnallisiin muutostrendeihin?

Preventteri-hankkeen arviointi

”Preventteri – moniammatillisella yhteistyöllä lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen” on Oulussa, Oulunsalossa ja Kempeleessä toteutettu yhteistyöhanke, jonka toteuttajat ovat Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi sekä Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Oulun toimintayksikkö.

Hankkeen tavoitteet ovat:

- analysoida ja tuottaa tietoa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista sekä palvelujärjestelmän toimivuudesta
- kehittää uusia toimintakäytäntöjä lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävään työhön
- kehittää lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien ammatillista osaamista
- välittää tietoa Oulun kaupungissa ja Oulun seudulla toteutettujen kehittämishankkeiden kokemuksista pilottialueen toimintaryhmien käyttöön.
- Arviointitutkimuksen tavoitteena on arvioida hankkeen vaikutuksia ja projektin vaikuttavuutta toimijoiden näkökulmasta. Tarkoituksena on selvittää erityisesti sitä, onko hankkeen avulla pystytty luomaan uusia toimintakäytäntöjä, jotka helpottavat lasten ja nuorten parissa toimivien ammattilaisten yhteistyötä, ja joita toteuttamalla voidaan ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä.

Työmarkkinoiden toimivuus Lapissa

Ennakointi- ja arviointitutkimus muuttotappioalueelle rekrytoitumisesta ja sijoittumisesta.

Työmarkkinoiden toimivuus Lapissa -hankkeella on kolme keskeistä tavoitetta. Ensinnäkin tutkimuksessa selvitetään, minkälaisen syiden perusteella nuoret osaajat valitsevat työ- ja asuinpaikkansa ja miten heidän sijoittumisestaan perifeerisille alueille on mahdollista edistää. Toiseksi työstetään kokoava näkemys siitä, miten työnantajat näkevät Lapin toimintaympäristönä ja minkälaista osaamista työnantajat arvostavat.

Kolmanneksi selvitetään niitä ongelmia, joita esiintyy osaajien eli osaavan työvoiman ja työnantajien eli avoimien työpaikkojen kohtaamisessa. Vaikka tapaustutkimuksen kohteena on Lappi, tutkimuksen tavoitteena on tuottaa yleistettävää tietoa nuorten rekrytoitumisesta ja sijoittumisesta muuttotappioalueille ja keinoista, joilla nuorten osaajien sijoittumista voidaan edistää muun muassa työhallinnon toimin.

Käytännössä TYÖMARKKINOIDEN TOIMIVUUS LAPISSA – hanke jakaantuu kahteen tutkimuskokonaisuuteen: 1) ”Nuorten osaajien sijoittumishalukkuus muuttotappioalueelle. Tapaustutkimuksena Lappi” ja 2) ”Alueellisten työmarkkinoiden toimivuus: toimijoiden roolit, odotukset ja rekrytointiprosessit”.

Lapin maaseutuohjelma

Maaseutuohjelma sisältää seuraavat osiot:

- kuvaus Lapin maaseudun nykytilasta
- kehittämisvisio 2010
- kehittämisstrategia(t)
- kehittämisen tavoitteet
- esitykset kehittämistoimenpiteiksi
- esitykset valtakunnallisen maaseutupolitiikan suuntaamiseksi

Maaseutuohjelma painottuu elinkeinojen kehittämiseen ja maaseudun palvelujen turvaamiseen. Maaseutuohjelmassa raportoidaan Lapin maaseudun nykytila, mutta ohjelman pääpaino on kehittämisosiossa ja konkreettisten kehittämistoimenpiteiden tekemisessä.

Lapin maaseutuohjelman laatimisessa hyödynnetään ennakoinnin työkaluja. Ennakointi tarkoittaa järjestelmällistä ja osallisuutta lisäävää tulevaisuustiedon hankintaa ja keskipitkän tai pitkän aikavälin vision laatimiseen liittyvien menetelmien soveltamista. Ennakointi parantaa tehtävien päätösten tietopohjaa ja sen tavoitteena on käynnistää yhteistoimintaa myös ohjelman toteutuksen turvaamiseksi.

TASKU –projektin arviointi

Tasku, tasa-arvoa työelämään, turvallisuutta perheille –projektin tavoitteena oli Itä-Lapin yksinhuoltajanaisten työmarkkina-aseman kehittämisen ja perheiden hyvinvoinnin parantamisen kautta syrjäytymisen ehkäisyyn. Tasku-projektissa oli kaksi toimintalinjaa: perhekeskeisten tukimuotojen kehittäminen sekä naisille suunnattu koulutus- ja työkyvyn ylläpito-ohjelma. Taskun koulutusosuuteen hakeutui 24 naista ja perhetoimintaan 18 yksinhuoltajaperhettä, jotka olivat kotoisin Kemijärveltä ja Sallasta.

Pohjois-Suomen ennakointi- ja arviointikeskuksen tekemä arviointi kohdistui projektin koulutusosuuteen, eli naisten työmarkkina-aseman kehittämiseen ja työkyvyn parantamiseen, jonka yleisempänä tavoitteena on ollut syrjäytymisen ehkäiseminen. Tasku –projektin arvioinnissa päähuomio oli projektin vaikutuksissa, mutta kiinnostuksen kohteena olivat ne hyvät käytännöt, joilla on vaikutukset saavutettiin

Innovatiiviset hyvinvointipalvelut –kohti joustavaa ja kustannustehokasta palvelua Pilottikuntana Ranua

Projektin tarkoituksena oli uudella tavalla informaatio- ja kommunikointiteknologiaa soveltaen kehittää uusi hyvinvointipalveluiden palvelumalli. Innovatiivisen kehittämistyön tuloksena syntyy toimintakokonaisuus, joka muodostuu asiakkaiden palvelukonseptista (Contact Center), sekä keskitetystä digitaalisen kuvantamismateriaalin tuottamisen ja arkistoinnin tietojärjestelmästä.

Projektin arvioinnissa selvitettiin uuden palvelumallin vaikuttavuutta ja projektin tavoitteiden toteutumista sidosryhmäpohjaisesti. Palvelumallin toimivuutta tarkasteltiin niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin kannalta, ja heiltä kerättiin tietoa palvelumalliin kohdistuvista ennakoasenteista sekä sen käyttökokemuksista. Projektin tavoitteiden toteutumista seurataan määriteltyjen tavoitearvojen ja tunnuslukujen avulla. Evaluaatio toteutetaan jatkuvan arvioinnin periaatteella.

Kemin LumiLinnan taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointihanke

Pohjois-Suomen ennakointi- ja arviointikeskus tuotti selvityksen Kemin LumiLinnan sosiaalisista ja taloudellisista vaikutuksista. Arviointi jakaantui kahteen osaan.

Ensimmäisessä osassa selvitettiin LumiLinnan taloudellista merkitystä sekä LumiLinnan vaikutusta Kemin imagoon. Taloudellisia vaikutuksia selvitettiin kävijäkyselyllä, jonka avulla saatiin tietoa Kemin talvimatkailijoiden matkailu- ja kulutuskäyttäytymisestä. Aineistoa täydennettiin alueen yritysten edustajien haastatteluilla, kyselyillä ja fokusryhmäkeskusteluilla.

Työn toisessa osassa tutkittiin LumiLinnan sosiaalisia vaikutuksia soveltaen SVA:n menetelmiä, jolloin huomiota kiinnitetään toiminnan aiheuttamiin välittömiin ja /tai välillisiin vaikutuksiin, jotka kohdistuvat ihmisten elinoloihin, hyvinvointiin ja viihtyvyyteen. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin aineisto koostui lehtiartikkeleista sekä asukkaille ja Kemin kaupungin päättäjille tehdyistä kyselyistä ja haastatteluista.

Sodankylän kunnan tulosalueiden laatuarviointihanke

Sodankylän kunnan laadunarviointihankeessa arvioitiin seuraavat tulosalueet: Hallinto ja johto, kehittäminen/elinkeinot, toimistopalvelut, maaseututoimi, työllisyystukityöt ja työllisyyden kehittäminen, tekninen toimi, tilapalvelut, ympäristötoimi sekä asuntotoimi.

Kunkin tulosalueen kohdalla arvioitiin toiminnan nykytilaa taloudellisten resurssien, henkilöstöresurssien, toimintaprosessien ja saavutettujen tulosten kautta. Aineistona käytettiin olemassa olevaa dokumenttiaineistoa, tulosalueille tehtävää henkilöstökyselyä, haastatteluja sekä asiakaskyselyjä. Aineiston perusteella tarkoitus oli vastata kysymykseen tulosalueiden palvelujen laadukkuudesta sekä laatia kehittämissuhteet.

TEL LAPPI III -hankkeen arviointi

Tutkimuksella arvioitiin informaatioteknologian vaatiman toimintatavan omaksumista ja vakiintumista terveydenhuollon organisaatioissa. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, minkälaista työelämän kehittämistä ja muutoksia tarvitaan, jotta teknologiaa voidaan soveltaa terveydenhuollossa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kannalta tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti.

Tutkimuksen kohteena oli Lapin sairaanhoitopiirin TEL LAPPI III -hanke, jossa rakennetaan alueellinen informaatioteknologiajärjestelmä Lapin keskussairaalan ja alueen terveyskeskusten välille. Organisaatioissa otetaan käyttöön uutta teknologiaa, mikä vaikuttaa myös työyhteisöjen työkäytäntöihin. Arviointitutkimuksessa tarkastellaan työyhteisöjen toimintatavan muutosta; teknologian tuomia vaikutuksia ja mahdollisuuksia.

Meri-Lappi Instituutti

Inox Boreus

Inox Boreus on Suomessa ja Ruotsissa toimiva ruostumattoman teräsalan Interreg –hanke. Inox Boreuksen tehtävänä on kerätä ja välittää ruostumattomien terästen alalla tuotettua tietoa, tiedottaa tapahtumista, edistää alan tutkimuksen ja liiketoiminnan verkottumista erityisesti Perämerenkaaren (Teräskaari), Pohjois-Suomen teräsosaamisen (mm. Tornio-Raahe-Nivala –osaamiskeskus) ja Pohjois-Ruotsin teräsosaamisen vaikutusalueella sekä Suomen puolella markkinoida varsinkin Kemi-Tornio –aluetta ruostumattoman teräsalan keskuksena. Inox Boreus lisää teräsalan yleistä tunnettavuutta ja kohottaa sen imagoa. Työkaluina hankkeessa ovat seminaarit, koulutuspäivät, julkaisut ym.

LOGSA

Logistisen verkoston ja kuljetusten kilpailukyvyn kehittäminen Sallan käytävällä (LOGSA) -hankkeen tarkoituksena on Kemi-Tornion satamista Murmansiin ja Arkangeliin johtavaa reittiä koskevan tutkimustiedon tuottaminen, reitin kehittämistarpeiden kartoittaminen ja reitin avaamiselle välttämättömien investointien käynnistäminen. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Kemi-Tornion satamien asemaa Barentsin alueen logistiikkakeskuksena, lisätä alueella tarjottavia logistiikkapalveluja, edistää logistiikan palvelutuotannossa toimivien organisaatioiden verkostoitumista sekä luoda pohjaa logistiikan tutkimus- ja kehittämistoiminnalle Pohjois-Suomessa. Hankkeen kautta luodaan edellytyksiä Venäjälle suuntautuvalla poikittaisella tavaraliikenteelle.

Puurakentamisen uudet taidot

Puurakentamisen uudet taidot –hankkeen tavoitteena on kehittää kansainvälisesti puurakentamisen ja puutuotteiden markkinoinnin, tuotannon ja tuotekehityksen toimintatapoja siten, että niihin liittyvät prosessit olisivat logistisesti tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita.

Tämä tarkoittaa koko tuotannon arvoketjun arvioimista kansain-välisestä näkökulmasta ja markkina-alueiden omien resurssien hyödyntämistä arvo-ketjussa nykyistä laajemmin.

Hankkeen tuotoksena alueen yrityksissä otetaan käyttöön uuden puurakentamisen menetelmiä ja toimintatapoja sekä avataan maavalintaselvitysten pohjalta puurunkotalon kansainvälisiä markkinoita.

SOTENNE – Työvoiman turvaaminen sosiaali- ja terveysaloilla

Sotenne –projektin tavoitteena on kehittää Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alueelle perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen kattava henkilöstöpankki. Olennainen osa kehittämishanketta on työttömille ja työttömyysuhanalaisille henkilöille järjestettävä sosiaali- ja terveysalan työvoimakoulutus. Henkilöstöpankin ja koulutuksen avulla edistetään työttömien ja pätkätyötä tekevien pidempikestoista tai pysyväisluonteista työllistymistä. Samalla pyritään vähentämään työn perässä tapahtuvaa seutukunnalta poismuuttoa sekä varautumaan ennalta sosiaali- ja terveystoimea kohtaavaan työvoimapulaan.

Liite 3. Taiteellinen toiminta Lapin yliopistossa vuonna 2004

Näyttelytoiminta

Teollisen muotoilun opiskelijoiden töitä Rovaniemen taidemuseolla 25.1.2004 asti olleissa näyttelyissä Pienten pienet ja suuret unelmat ja Näin on näppikset.

Pt. tuntiopettaja Tom Engblomin Esine – maisema galleria Napassa 24.1.-11.2.2004.

Tiedekunnan gallerioissa tammikuussa näyttelyt: galleria Katveessa Tuula Hyvärisen kelometalliteossarja Vesi elää, galleria Kajossa graafisen suunnittelun toisen vuosikurssin opiskelijoiden töitä ja galleria Valossa valokuvataiteilija Riitta Päiväläisen Askelmia.

Tiedekunnan galleria Kajossa 2.-22.1.2004 Graphic Management –maisteriohjelman opiskelija Reetta Martikaisen videoteos Pulssi ja 26.1.-13.2.2004 kuvataidekasvatuksen opiskelija Aino Haikolan Mielikuvia.

Tekstiili- ja vaate-suunnittelun opiskelijoiden muotinäytös HEHKU the Snow Show'n avajaisissa Kemissä 11.2.2004 ja Rovaniemellä 12.2.2004.

Plastisen sommittelun lehtori Tom Engblomin töitä esillä Luleå Vinter Biennalessa Ruotsissa 24.-28.2.2004 ja Pang-Public Art Northern Genre – Kaupunkitaide-tapahtumassa Rovaniemellä 28.6.-4.7.2004.

Tiedekunnan gallerioissa helmikuussa näyttelyt: galleria Valossa tekstiilisuunnittelun opiskelijoiden Laura Heinsalo, Touko Issakainen, Tuija Kautto, Henna Mantere, Riikka Ojutkangas, Sanna Ojutkangas, Tarja Pahlila, Merja Puurunen ja Kirsi Saravesi Pätkätöitä – näkökulmia ryijyyn, galleria Katveessa mediatieteen opiskelija Topi Martikaisen mediainstallaatio STOP / PLAY ja galleria Kajossa kuvataidekasvatuksen opiskelija Aino Haikolan taiteellinen opinnäytetyö Mielikuvia 13.2. asti ja kuvataidekasvatuksen opiskelija Ville Vuorenmaan Metafyysistä paskaa – kuvia henkisestä pahoinvoinnista 16.2. alkaen.

Tiedekunnan gallerioissa maaliskuussa näyttelyt: galleria Valossa, Katveessa ja Kajossa The Snow Show –talvitaiteen koulutusprojektin esittäytyminen, galleria Gellariassa kuvataiteen opiskelija Titta Välimaan Hurjistunut, kurjistunut ja taidekirjaston kellarissa median opiskelija Lauri Leskisen Pinnojen välistä.

Professori Juhani Tuomisen näyttelyt Unkarissa: Kisgaléria, Pécs 19.3.-10.4.2004 ja Dorottya Galéria, Budapest 20.4.-15.5.2004 ja Suomessa Galleria Bakeliittibambi Helsingissä 11.-30.5.2004.

Amanuenssi Leila Lipiäisen näyttely Sick – sairas kertomus Galleria Napassa 6.-24.3.2004.

Tiedekunnan gallerioissa huhtikuussa näyttelyt: galleria Valossa vierailevan taiteilijan Lotta Määttäsen Maalauksia 23.4. asti ja valokuvaaja Tiina Hongan valokuvanäyttely 65 astetta 24.4.-14.5., galleria Katveessa videoilmaisun opiskelija Juha Hilpaksen Salvia 29.4. asti, Galleria Kajossa kuvataidekasvatuksen opiskelija Marja Haapakankaan Kipuaja 16.4. asti ja kuvataidekasvatuksen opiskelija Annamari Kosken Matkakertomuksia 19.4.-7.5. sekä

galleria Gellariassa tekstiili- ja vaatetusalan opiskelija Liina-Maaria Ristilän Taideinstallaatio ON 16.4. asti.

Tiedekunnan gallerioissa toukokuussa näyttelyt: galleria Katveessa multimediam maisteriohjelman opiskelijoiden oppilastyö- näyttely E = mmm15, galleria Kajossa kuvataidekasvatuksen opiskelija Vesa Alasen Ajattomia hetkiä, galleria Gellariassa audiovisuaalisen mediakulttuurin opiskelija Toni Kamulan Kolme rytmiä ja galleria Gellarian sivuhuoneessa animaatioteos Minä olen Paperia.

Tiedekunnan gallerioissa näyttelyt: galleria Valossa kuvataidekasvatuksen opiskelijoiden Aino Haikola, Hanna Kurkela, Liini Laes ja Emilia Saarenpää Kuvistunti ajalla 10.6.-24.6.2004, galleria Kajossa kuvataiteen opiskelija Eliina Kolehmainen Vanavedessä ajalla 27.5.-17.6.2004.

Tiedekunnan galleria Valossa syyskuussa jatko-opiskelija Anne Keskitalon Kuljen / uneksin aistimuistoja matkaunia.

PANG – Public Art Northern Genre 2004 –kuvataidetapahtumassa Rovaniemellä 28.6.-8.7.2004 lehtori Tom Engblomin teos Rusetti, audiovisuaalisen mediakulttuurin opiskelijoiden Minna Rainio ja Mark Roberts teos Kierrätetyt tarinat, teollisen muotoilun opiskelija Sandra Vira-Karilan Deep Skin, teollisen muotoilun opiskelija Soile Kortesalmen Näkymä joelle – videoteos, Pub Oluhuone ja Musta Pörssi ja tekstiilialan opiskelijoiden Heli Hannila, Terhi Laitakari ja Satu Särkijärvi Olet tässä, katumaalauksia eri puolilla kaupunkia.

Professori Timo Jokela ja lehtori Maria Huhmarniemi osallistuivat kesäkuussa 2004 Trans Barents Highway –projektiin, joka koostui taiteilijoista Venäjältä, Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Murmanskista Suomen ja Ruotsin kautta Bodöön kulkeneen reitin varrella valmistettiin ympäristötaideteoksia. Projektin taiteellisena johtajana toimi professori Timo Jokela.

Lapin taiteilijaseura ry:n näyttelyssä Napa Seinäjoen taidehallissa 27.8.-26.9.2004 professori Juhani Tuomisen ja amanuenssi Leila Lipiäisen töitä.

Professori Timo Jokela osallistui kutsuttuna taiteilijana Itävallassa 14.-28.8.2004 toteutettuun kansainväliseen Silvrett Atelier –maisema- ja ympäristötaidesymposiumiin.

Tekstiili- ja vaatetusalan laitoksen 2. vuosikurssin opiskelijoiden TEKSTIILI- MUOTOILUA Käyttö- ja taidetekstiilejä tekstiili- ja vaatetusalan laitoksen tiloissa (Siljotie 2) 13.-24.9.2004.

Tekstiilialan opiskelija Henna Mantereen Kohtaamisia-näyttely Seinäjoen teknologia- ja innovaatiokeskus Framissa 11.9.-2.10.2004.

Taiteiden tiedekunnan galleria Valossa Pohjoinen valokuvakeskus ry:n ja Minna Havukaisen näyttely Gravitest + , galleria Katveessa TaM Helinä Konttisen videoharjoitelma Kultasiivin, galleria Kajossa Hanna Karvosen kuvataiteen proseminarityö Mielen tila ja galleria Gellariassa viidentoista graafisen suunnittelun opiskelijan teoksista koostuva silkkipaino-näyttely, käsinpainettuja t-paitoja ja kankaita Seulan läpi ajalla 27.9.-14.10.2004.

Tekstiili- ja vaatetusalan laitoksen tiloissa suomalaisten ja namibialaisten tuotesuunnittelijoiden Namibiassa pidettyyn työpajaan liittyvä näyttely Nawa nawa! ajalla 19.-29.10.2004.

Tekstiilialan opiskelijoiden Anne Mustonen, Minna Kovero, Tuuli Kangas ja Veera Vasara töitä FIRST-ohjelman ARTSMO-verkoston Pietarin intensiivikurssin töiden näyttelyssä Galleria Taidepanimossa Lahdessa 7.-31.10.2004.

Taiteiden tiedekunnan galleria Valossa taide- ja kulttuuriopintojen laitoksen henkilökunnan näyttely Arveluttavaa, galleria Katveessa tekstiilialan opiskelija Susanna Haagan Minun lakeuteni, galleria Kajossa TaM Tuula Kuuselan, TaM Heidi Pietarisen ja TaM Katja Purmosen Värikäspaikka ja galleria Gellariassa audiovisuaalisen mediakulttuurin opiskelija Ossi Aholan Playgrounds 18.10.-4.11.2004.

Lehtori Ulla Niskanen osallistui Lapin taitelijaseuran näyttelyyn ELÄVÄT Lappia-talossa Rovaniemen teatterin kutsumana 21.10.-5.11.2004.

Teollisen muotoilun opiskelijoiden töitä esillä Cafe & Cafes –teemanäyttelyssä Biennale Internationale Design Saint-Étienne'ssä Ranskassa 6.-14.11.2004 osastolla Literature Inspired Design.

Tila-aika-paikka –työpajaan osallistuneiden lehtori Mirja Hiltusen ja kuvataidekasvatuksen opiskelijoiden Anna Kristiina Turtiainen, Kirsi-Marja Kaunisto, Heidi Simppala, Siru Kantola, Caroline Beauregard, Masha Fedorova, Sara Laurila, Liina Keskinen ja Elliina Peltoniemi performanssarja Tilanteita 10.11.2004 Sampoaukiolla ja 12.11.2004 Viljamin ympäristössä osana Kamoon kaamos –kulttuuriviikkoa ja Kaamoksen Kasvot –festivaalia sekä Valo-installaatio ja siihen liittyvä performanssi Spirit 3.12.2004 Pyhätunturin Maahistenmaassa osana Sininen kello Tunturin taidepajan teatteriesitystä.

Vaatetusalan opiskelijat Jukka Puljujärvi, Sirkku Voltti, Heidi Lepomäki, Marjo Remes ja Tomi Rasimus osallistuivat yhdessä Eestin taideakatemian, Taideteollisen korkeakoulun ja Tanskan Koldingin opiskelijoiden kanssa Tallinnassa 20.11.2004 järjestettyyn ERKI-muotinäytökseen. Mukana lehtori Tita Kuulasvuo.

Taiteiden tiedekunnan gallerioissa Valo, Kajo ja Katve teollisen muotoilun laitoksen 10-vuotisjuhlanäyttely GOING THROUGH A Decade of Industrial Design 11.-25.11.2004 ja Galleria Gellariassa kuvataidekasvatuksen opiskelija Panu Räisäsen Korvatunturin elämää ympäri vuoden 8.-25.11.2004.

Taiteiden tiedekunnan gallerioissa Valo ja Katve Graphic Management –maisteriohjelmassa opiskelleiden graafisten muotoilijoiden näyttely PISTE graafista suunnittelua 29.11.-16.12.2004 sekä Galleria Gellariassa audiovisuaalisen mediakulttuurin ja kuvataidekasvatuksen koulutusohjelmien ja tiedekunnan vaihto-opiskelijoiden yhteinen mediataidenäyttely 29.11.-21.12.2004.

Lehtori Silja Nikulan puupiirroksia Veistetyt varjot Lapin maakuntakirjaston Lapponica-salissa joulukuun ajan.

Taiteiden tiedekunnan Galleria Kajossa kuvataiteen opiskelija Sanna-Mari Nissilän Pimeään pelko 29.11.-16.12.2004.

Tekstiilialan opiskelija Henna Mantereen tekstiiliteos Sukupolvelta toiselle ja teollisen muotoilun opiskelija Pinja Okkosen korut Rondo Design Forum Finlandin jyryttämässä näyttelyssä Nuorten Forum 04.